

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

UN IMPERATIV AL EFICIENȚEI ECONOMICE

GENERALIZAREA
ANALIZEI VALORII
în optimizarea produselor
și tehnologiilor

Biblioteca Jud. Huned. Bors
SALA DE LECTURA

*Sub semnul prieteniei, al colaborării pe multiple planuri,
în interesul păcii, destinderii și înțelegerii internaționale*

VIZITA DE STAT A PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU, ÎMPREUNĂ CU TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU, ÎN NORVEGIA

Primirea entuziastă, plină de dragoste făcută de miile de oameni ai muncii tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarăsei Elena Ceaușescu la sosirea în Capitală după vizita în cele trei țări nordice ale Europei

Vizitele de stat ale președintelui Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în Suedia, Danemarca și Norvegia

Contribuție remarcabilă la promovarea țelurilor majore ale securității și colaborării în Europa și în lume

ÎNTREGUL nostru popor a primit cu vie satisfacție și deplină aprobare strălucitul bilanț al vizitelor de stat întreprinse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în Suedia, Danemarca și Norvegia, vizite a căror desfășurare am urmărit-o cu profund interes și legitimă mândrie patriotică.

Așa cum se subliniază și în numeroasele telegrame sosite în aceste zile de pe tot cuprinsul țării pe adresa tovarășului Nicolae Ceaușescu, se poate aprecia cu deplină temei că aceste vizite — primele ale unui șef de stat român în aceste trei țări scandinave — reprezintă un eveniment istoric, cu adânci semnificații pentru evoluția viitoare a relațiilor României cu statele respective.

Expresie a bunelor relații statornicite pe multiple planuri între România și aceste țări, vizitele înalților soli ai poporului român au reprezentat o expresie elocventă a voinței reciproce de a dezvolta și promova raporturi mai strânse de colaborare și cooperare în folosul popoarelor noastre, al cauzei păcii, destinderii, securității și înțelegerii în Europa și în întreaga lume.

Prin întreaga lor desfășurare, marcată de o înaltă stimă și prețuire reciprocă, prin acordurile și înțelegerile

la care s-a ajuns, noul itinerar politic al președintelui României socialiste în țări cu o altă orînduire socială, unele aparținînd unor alianțe militare diferite, reprezintă o strălucită afirmare a orientării principale a politicii externe românești de dezvoltare și adîncire a prieteniei și colaborării cu toate statele, pe baza respectării principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi și avantajului reciproc, neamestecului în treburile interne, nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța. El se înscrie în același timp ca o contribuție elocventă la promovarea țelurilor majore ale securității și colaborării europene aflate tocmai în aceste zile în dezbaterea reuniunii de la Madrid.

În acest context trebuie apreciate și sentimentele de profundă considerație manifestate pe tot parcursul vizitelor față de președintele României, prominentă personalitate a lumii contemporane, a cărei activitate neobosită pusă în slujba idealurilor de pace, progres și bunăstare ale omenirii este bine cunoscută și prețuită pe toate meridianele globului.

Pronunțatul caracter de lucru al vizitelor și-a găsit reflectarea în convorbirile oficiale dintre președintele Nicolae Ceaușescu și prim ministrii țărilor vizitate. În

întilnirile cu alte persoane oficiale, cu reprezentanți ai vieții economice, în cunoașterea la fața locului a unor realizări de vîrf din domeniul industrial și tehnico-științific. Cu acest prilej au fost identificate numeroase posibilități a căror valorificare este de natură să confere noi dimensiuni cooperării pe plan economic și tehnico-științific dintre România și țările vizitate.

În acest sens, de o mare însemnătate este încheierea, cu prilejul vizitelor, a unei multitudini de acorduri și programe pe termen lung care oferă un cadru larg pentru intensificarea conlucrării reciproc avantajoase în condiții de eficiență și stabilitate. Astfel, au fost semnate Acordul comercial pe termen lung și Programul pe termen lung privind dezvoltarea cooperării economice, industriale, tehnice și științifice dintre România și Suedia, Acordul între Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Regatului Danemarcei privind garantarea reciprocă a investițiilor și Acordul guvernamental de credit pentru finanțarea importurilor din Danemarca de mașini și echipament, precum și Acordul comercial pe termen lung, Acordul pe termen lung de cooperare economică, industrială și tehnică, Acordul privind transporturile rutiere internaționale de persoane și de mărfuri și Convenția pentru evitarea dublei impuneri pe venit și avere, încheiate între Guvernul Republicii Socialiste România și Guvernul Regatului Norvegiei.

Pe aceeași linie s-a convenit să se încurajeze în continuare contactele și schimburile oficiale, precum și între reprezentanți ai întreprinderilor și firmelor economice și de comerț, reliefîndu-se o serie de forme noi de cooperare, atît bilaterală, cît și pe terțe piețe, inclusiv în țările în curs de dezvoltare, ce ar putea concretiza posibilitățile oferite de economiile în plină dezvoltare ale României și țărilor vizitate.

Astfel, pe lîngă acțiunile mai vechi de cooperare româno-suedeză din unele domenii, îndeosebi în construcția de locomotive electrice, echipamente pentru material rulant, utilaj tehnologic, urmează să se perfecțeze noi acțiuni de cooperare în ramuri și domenii importante cum sînt construcțiile de mașini, metalurgia, industria chimică, a lemnului și altele. Se va dezvolta de asemenea colaborarea în domeniul noilor surse de energie. Comunicatul dat publicității la încheierea convorbirilor oficiale româno-daneze consemnează hotărîrea celor două părți de a căuta noi căi și mijloace pentru creșterea în continuare a schimburilor și cooperării industriale în domeniile construcției de mașini, construcției de nave și industriei alimentare, precum și în alte sectoare de interes comun. De asemenea s-a căzut de acord să se favorizeze proiecte comune de cercetare științifică și tehnică, schimburile de informații și date tehnice, transferul de tehnologie în domenii de interes reciproc. În Norvegia, convorbirile oficiale au permis afirmarea hotărîrii celor două părți de a sprijini proiecte de cooperare în domeniile industriei chimice și metalurgice, ceea ce va crea condiții pentru creșterea substanțială a schimburilor. Cele două părți au convenit de asemenea să favorizeze proiecte de cercetare în comun în domeniile industriei, științei și tehnologiei, schimburilor de informații și date tehnice etc.

UN LOC IMPORTANT în cadrul convorbirilor oficiale l-a ocupat examinarea evoluțiilor vieții internaționale, din care s-au degajat concluzii comune sau puncte de vedere foarte apropiate în problemele cardinale ale vieții internaționale.

Interesul comun al României și al țărilor nordice vizitate de a conlucra activ pe arena mondială pentru o politică de pace și independență, de colaborare și destindere, prezintă o semnificație cu atît mai mare cu cît în viața internațională s-a ajuns la o încordare extremă,

ca urmare a perpetuării unor conflicte și apariției altora noi, intensificării politicii de consolidare și reimpărțire a sferelor de influență, de încălcare a dreptului popoarelor la dezvoltare liberă, de sine stătătoare. În aceste împrejurări este mai necesară ca oricînd unirea eforturilor tuturor popoarelor pentru oprirea agravării situației internaționale, pentru reluarea și continuarea politicii de destindere, colaborare și pace, posibile numai pe baza respectării neabătute a noilor principii de relații între state, pentru reglementarea oricăror probleme litigioase numai pe cale politică, prin tratative.

Un rol de prim ordin în direcția impulsivării procesului de destindere și colaborare revine actualei reuniuni de la Madrid, relevîndu-se faptul că atît România, cît și țările scandinave vizitate — toate situate pe continentul european — sînt profund interesate în aplicarea consecventă în viață a tuturor principiilor și prevederilor înscrise în Actul final de la Helsinki.

În mod deosebit s-a exprimat convingerea că o securitate reală și trainică este posibilă numai prin extinderea măsurilor de încredere, promovarea dezangajării militare și dezarmării în Europa, de cea mai mare importanță fiind realizarea unui acord asupra convocării unei conferințe consacrate acestor probleme. În același timp, o însemnătate primordială a fost atribuită continuării procesului multilateral inițiat în urmă cu cinci ani la Helsinki, prin organizarea de noi reuniuni consacrate securității și cooperării în Europa.

Dînd expresie preocupării față de intensificarea cursei înarmărilor, convorbirile oficiale au reliefat urgența realizării unor progrese efective în direcția dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, dar și în ce privește armele convenționale. A fost exprimată de asemenea voința comună de a contribui la instaurarea unei noi ordini economice internaționale, subliniîndu-se că decalajele crescînde constituie un factor de dezechilibru al economiei mondiale și o primejdie crescîndă pentru securitatea internațională.

Pornind de la principiul general că o rezolvare justă și durabilă a problemelor care frămîntă omenirea poate fi găsită numai în condițiile participării tuturor statelor la viața internațională, pe bază de deplină egalitate, s-a relevat rolul important care revine țărilor mici și mijlocii, ce constituie marea majoritate a țărilor lumii și sînt direct interesate într-o politică de respect al independenței naționale, de pace și colaborare. Așa cum sublinia președintele Nicolae Ceaușescu, aceasta presupune ca „țările mici și mijlocii, indiferent că aparțin unui bloc sau altuia — sau nu aparțin niciunuia — să-și îmbunătățească conlucrarea și să-și întărească solidaritatea pentru a contribui la o politică de destindere, de independență națională și de pace, atît în Europa, cît și pe plan internațional“.

Prin prisma bilanțului lor deosebit de rodnic, se poate aprecia cu deplin temei că această primă vizită de stat întreprinsă de președintele Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarăsa Elena Ceaușescu, în Suedia, Danemarca și Norvegia va asigura o dezvoltare și mai intensă pe viitor a relațiilor prietenești ale României cu aceste țări, reprezentînd în același timp o contribuție de preț la cauza păcii, destinderii și colaborării internaționale, în consens cu cele mai nobile aspirații ale tuturor popoarelor.

Salutînd cu deosebită satisfacție rezultatele dialogului la nivel înalt, care urmează a fi continuat la București, oamenii muncii din patria noastră își exprimă hotărîrea de a acționa pentru îndeplinirea întocmai a importanțelor acorduri și înțelegeri la care s-a ajuns, pentru înfăptuirea neabătută a întregii politici interne și externe a partidului și statului nostru.

D. DINU

O CONCEPȚIE DINAMICĂ, PROFUND ȘTIINȚIFICĂ, ASUPRA DEZVOLTĂRII ECONOMIEI ROMÂNEȘTI

NE AFLĂM în preajma încheierii cincinalului 1976—1980 și în faza finală a pregătirilor pentru demararea unei noi etape, superioară, în procesul continuu al dezvoltării economiei noastre naționale, al creșterii bunăstării maselor, al progresului pe drumul edificării societății socialiste multilateral dezvoltate. În cincinalul pe care îl încheiem, activitatea neobosită a tuturor oamenilor muncii — muncitori, țărani, intelectuali — fără deosebire de naționalitate — consacrată înfloririi și prosperității patriei s-a soldat cu rezultate dintre cele mai remarcabile, în ciuda faptului că și economia țării noastre a resimțit și a trebuit să facă față influențelor negative ale crizei economice mondiale, agravată de criza energetică și de materii prime, ale creșterii exagerate a prețurilor acestora, ale crizei valutare-financiare și ridicării nivelului dobânzilor, ale adâncirii decalajelor pe plan mondial. Cu toate acestea, România socialistă, ca o elocventă demonstrație a caracterului științific, realist, al politicii partidului, a continuat să se înscrie printre puținele țări din lume a căror dezvoltare economică urmează o linie ascendentă, dinamică, echilibrată, asigurând un nivel de trai tot mai înalt oamenilor muncii. Astfel, în ultimii cinci ani producția industrială a sporit într-un ritm mediu anual de 10,6%. Volumul investițiilor, de 943 miliarde lei, expresie a noului potențial al economiei românești, depășind totalul fondurilor alocate în cele două cincinale precedente, a asigurat intrarea în producție a 2.937 unități industriale și agricole. Ca urmare a dezvoltării producției materiale, a sporirii mai accentuate a eficienței economice, în cincinalul actual, venitul național crește anual cu 8%, ritm superior celui al produsului social, iar odată cu aceasta, cu sporirea avuției naționale, s-au obținut schimbări cu adevărat istorice în privința condițiilor de viață ale populației, în ridicarea bunăstării generale a poporului. În perioada 1976—1980 retribuția reală a crescut cu circa 30% față de 20% cât fusese prevăzut în Directivele Congresului al XI-lea, ve-

niturile populației din fondurile sociale de consum au sporit cu 40%, au fost construite din fondurile statului 800.000 apartamente, 250.000 locuri în cămine pentru nefamiliști, 240.000 locuri în creșe, grădinițe, internate, cămine studențești. La toate acestea se adaugă creșterea consumurilor la o serie de produse alimentare și nealimentare, îmbunătățirea asistenței medicale și a stării de sănătate a populației, progresele în dezvoltarea învățământului, științei și culturii.

Constituie toate acestea o bază trainică pentru noul cincinal care începe și care deschide noi perspective progresului multilateral al patriei noastre, cincinal ale cărui linii directoare au fost stabilite de cel de-al XII-lea Congres al partidului, de la a cărui desfășurare se împlinește, în aceste zile, trecerea unui an. Formulind sintetic obiectivul fundamental al noului cincinal tovarășul **Nicolae Ceaușescu** sublinia la Congres că acesta constă în **„continuarea pe o treaptă superioară a îndeplinirii Programului partidului, creșterea în ritm susținut a economiei naționale, afirmarea cu putere a revoluției tehnico-științifice în toate domeniile, trecerea la o nouă calitate a întregii activități economico-sociale. Pe această bază se asigură consolidarea și mai puternică a modului de producție socialist, ridicarea gradului de civilizație a întregului popor, întărirea forței materiale și spirituale a țării, a independenței și suveranității României socialiste”**.

Congresul al XII-lea al partidului reprezintă un eveniment de cardinală importanță în viața patriei și a poporului nostru. Prin magistralul Raport prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, prin documentele pe care le-a adoptat, Congresul al XII-lea a definit, în liniile sale cele mai generale, strategia dezvoltării în continuare a țării noastre în noile condiții concrete create atit de nivelul atins de economia românească cât și de situația și tendințele care se constată și se prefigurează pe plan mondial. Ceea ce caracterizează această strategie, la a cărei elaborare o contribuție de inesti-

mabilă valoare teoretică și practică o are secretarul general al partidului, este viziunea ei amplu prospectivă, concepția ei temeinic integratoare, în cadrul căreia legitățile generale ale construcției socialiste sînt aplicate în mod creator în raport cu condițiile concrete, concepție care asimilează toate noile cuceriri ale științei și este fundamentată tocmai pe acestea, luînd în considerare, prin posibile alternative, implicațiile unei situații internaționale deosebit de complexe și cu evoluții puternic contradictorii. Realegîndu-l pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, exponentul cel mai demn și mai hotărît al idealurilor de libertate și dreptate, de pace și înțelegere între popoare, care animă întreaga națiune, în funcția de secretar general al partidului, Congresul al XII-lea a materializat voința unanimă a poporului nostru, care vede în această realizare chezașia cea mai trainică a mersului nostru neabătut către orizonturile luminoase ale comunismului, a făuririi societății celei mai depline demnități și afirmări a omului, a apărării și întăririi continue a independenței și suveranității patriei, a cuceririlor sale revoluționare.

CELE DOUĂSPREZECE LUNI care s-au scurs de la lucrările celui de al XII-lea Congres au fost luni de muncă activă fără preget, pentru îndeplinirea înainte de termen a cincinalului, au fost luni caracterizate printr-o puternică efervescență politică, marcate de evenimente de cea mai mare însemnătate. Este suficient să reamintim lucrările Congresului Frontului Unității și Democrației Socialiste, primul Congres al agriculturii, cel de-al II-lea Congres al Consiliilor oamenilor muncii, Congresul al II-lea al Consiliilor populare, recenta plenară a C.C. al P.C.R. în cadrul căreia a fost dezbătut și aprobat planul național unic de dezvoltare economică și socială pe anul 1981. Pornind de la orientările de bază stabilite de Congresul al XII-lea al partidului, rapoartele și cuvîntările prezentate cu aceste prilejuri de secretarul general al partidului au constituit contribuții de cea mai

mare însemnătate la detalierea și îmbogățirea conceptuală a politicii economice a partidului și statului nostru. Asemenea opțiuni ca cele pentru eficiență, pentru independență energetică, pentru creșterea continuă a rolului științei, pentru o restructurare a industriei care să permită o mai bună valorificare a resurselor energetice și de materii prime, pentru înfăptuirea unei profunde revoluții agrare, pentru dezvoltarea armonioasă, echilibrată în teritoriu, pentru ridicarea competitivității și participarea activă la circuitul economic mondial, opțiuni făcute de cel de-al XII-lea Congres al partidului, au luat din ce în ce mai evident în acest timp, forma unor programe de acțiune concretă care au și început să fie transpuse în realitate.

Vasta activitate politică desfășurată de secretarul general al partidului în această perioadă s-a materializat și în teze noi, de cea mai mare importanță pentru asigurarea continuării progresului nostru multilateral. Este suficient să reamintim că la cel de-al II-lea Congres al consiliilor populare, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia cu tărie faptul că viitorul cincinal trebuie să fie o etapă importantă a consolidării marilor noastre realizări de până acum, ca o condiție a viitoarelor noastre succese. „România este astăzi de cîteva ori mai bogată, mai puternică — spune secretarul general al partidului. **Dar este nevoie să consolidăm această înaintare, aceste cuceriri, pentru a crea condiții de a continua ofensiva pentru înfăptuirea Programului partidului, pentru victoria comunismului în România.** Și mai departe, revenind asupra acestei prețioase idei: „Am arătat că am înaintat pe un front larg, pe distanțe mari. Acum trebuie să terminăm lucrările, să consolidăm, să asigurăm, ca noile obiective să producă și numai după aceea să trecem la noi construcții“. Este evidentă în această orientare grija secretarului general al partidului pentru finalizarea eforturilor poporului nostru, pentru materializarea lor în rezultate cât mai bune, care să se reflecte nemijlocit în creșterea potențialului economiei noastre și a bunăstării celor ce muncesc. Preocupare care reiese și din orientarea dată de secretarul general al partidului cu privire la echilibrarea balanței comerciale și de plăți, pentru ca nimic din venitul național, din ceea ce este creat prin munca poporului, să nu se piardă.

FIIND, așa cum am văzut, o perioadă de precizare, de concretizare și de îmbogățire a opțiunilor de politică economică, perioadă deschisă de cel de-al XII-lea Congres al partidului se definește a fi și perioada unor profunde înnoiri și perfecționări pe plan politic și social. Anul care s-a scurs a însemnat materializarea în viața poporului nostru a unor însemnate măsuri preconizate de Congres

cu privire la perfecționarea autoconducerii muncitorești, a autogestunii economico-financiară, la continua adîncire a dominației socialiste, pentru strîngerea și mai puternică a legăturilor dintre partid și popor pentru participarea cît mai largă a oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, la conducerea societății, la rezolvarea treburilor obștești. Referindu-se la aceasta și subliniind că „**Partidul se afirmă tot mai puternic ca centrul vital al întregii națiuni, de la care emană gîndirea cutezătoare menită să asigure transformarea revoluționară a societății, forța ce însuflețește toate energiile creatoare și pune în valoare geniul întregului popor român, deschizînd patriei minunate perspective de progres și civilizație**“ — fapt pe deplin demonstrat de experiența noastră istorică — în Raportul prezentat Congresului, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia totodată necesitatea ca organismele democrației noastre socialiste să capete un conținut tot mai profund deoarece socialismul presupune creșterea rolului maselor în conducerea conștiință a societății în făurirea propriului destin. Este o idee de o mare rezonanță umanistă, exprimînd preocuparea secretarului general al partidului pentru afirmarea demnă, liberă, deplină, neîngrădită, a omului, pentru înflorirea personalității sale, pentru ca fiecare cetățean, fără nici o discriminare să se bucure din plin de drepturile largi și libertățile pe care socialismul — societate a echității și dreptății — le conferă și le asigură. Este o idee asupra căreia secretarul general a revenit și la Congresul Frontului Democrației și Unității Socialiste și la Congresul al II-lea al consiliilor populare, unde sublinia că participarea activă a maselor la tot ceea ce se hotărăște și se înfăptuiește în țara noastră constituie „**una din problemele esențiale ale socialismului, una din problemele fără de care nu se pot asigura făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea spre comunism**“.

Materializarea acestor continue și nobile preocupări este evidentă în întreaga noastră viață economică și socială. Congresele care au avut loc în cursul ultimului an și care au fost de altfel instituționalizate s-au dovedit a fi ele însele largi și reale forumuri ale democrației socialiste. Ampla dezbatere publică a legilor ce au fost adoptate, dialogul permanent purtat de conducerea partidului cu masele de oameni ai muncii, au fost tot atîtea expresii ale sistemului nostru de conducere democratică a societății. De asemenea constituirea organizațiilor proprii ale Frontului Democrației și Unității Socialiste, instituirea Tribunei Democrației, creșterea răspunderilor și competențelor consiliilor populare, creșterea rolului sindicatelor așa cum se desprinde din Tezele

Consiliului Central al U.G.S.R. pentru Congresul Uniunii Generale a Sindicatelor din România, au contribuit și vor contribui în continuare la perfecționarea sistemului democrației noastre socialiste, la aprofundarea democratismului orînduirii noastre în toate sectoarele și compartimentele sale.

ANUL CARE S-A SCURS de la Congresul al XII-lea a demonstrat pe deplin justetea aprecierilor sale cu privire la evoluția vieții internaționale, la pericolele care amenință pacea lumii, dar și cu privire la capacitatea popoarelor, a forțelor progresiste, de a o apăra ca pe cel mai de preț bun, de care depinde în ultimă instanță, însăși supraviețuirea omenirii, a civilizației umane. Desfășurînd, pe baza orientărilor stabilite de cel de-al XII-lea Congres al partidului, o extrem de intensă activitate politică, materializată în dialogurile la cel mai înalt nivel purtate de secretarul general al partidului, în numeroase inițiative constructive menite să apere pacea și securitatea, să conducă la edificarea unei noi ordini internaționale, ca premisă și condiție a soluționării gravelor probleme cu care este confruntată lumea contemporană, România socialistă, președintele său, se bucură de prestigiu, și de stimă din ce în ce mai înalte pe plan internațional. Expresia cea mai recentă o constituie deosebita considerație cu care a fost primită vizita șefului statului român în țări din nordul Europei, aprecierile elogioase făcute la adresa președintelui României și a politicii internaționale, de pace și prietenie, și echitate pe care o promovează cu fermitate, consecvență și înaltă principialitate țara noastră.

Conștient de marile succese pe care le-am reperat pe toate planurile, de faptul că factorul hotărîtor al acestora îl constituie munca asiduă pentru înfăptuirea politicii partidului, întregul nostru popor acționează într-o unitate de neclintit sub conducerea Partidului Comunist Român, a secretarului său general, pentru înflorirea României socialiste. Cuvintele rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu de la înalta tribună a Congresului al XII-lea, „**Privind cutezători la viitorul comunist al României, să ne angajăm ea și în continuare, într-o deplină unitate, să facem totul pentru gloria poporului nostru, pentru măreția patriei noastre socialiste, pentru ridicarea ei pe cele mai înalte culmi de progres și civilizație, pentru demnitatea, independența ei, pentru a trăi egală în rîndul națiunilor lumii**“, răsună la fel de puternic ca și cu un an în urmă în inimile și conștiințele națiunii noastre. Sînt cuvinte străbătute de un fierbinte patriotism, care ne-au întărit și ne întăresc hotărîrea de a face totul pentru înfăptuirea Programului partidului, a hotărîrilor celui de-al XII-lea Congres al său.

N. IONESCU

Cerințe ale realizării sarcinilor de plan

Concentrarea eforturilor în investiții pentru urgentarea punerii în funcțiune a capacităților de producție principale

REALIZAREA programului de investiții al ultimului an din acest cincinal și al primului din cincinalul viitor face necesară o concentrare maximă a eforturilor tuturor factorilor care concurează la realizarea noilor capacități de producție pe de o parte pentru ● accelerarea ritmului lucrărilor de construcții-montaj pe șantiere ● urgentarea livrării și asamblării utilajelor tehnologice care condiționează darea în funcțiune a obiectivelor în 1980 ● elaborarea și expedierea operativă a documentației de execuție la constructor ● concentrarea eforturilor factorilor implicați pentru buna pregătire a desfășurării activității de execuție și de dare în exploatare a obiectivelor planificate în 1981.

Pentru acest an, sarcini deosebite în direcțiile amintite revin deosebi unităților beneficiare din ramurile industriei chimice, construcțiilor de mașini, metalurgiei, agriculturii și industriei alimentare care, împreună, dețin peste 70% din capacitățile ce mai trebuie puse în funcțiune, și din care, la cea mai mare parte, a expirat de câteva luni termenul planificat de intrare în exploatare (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Situția la 1 XI 1980		
Titularii de investiții	Capacități importante rămase a intra în funcțiune în 1980 (% din total)	din care : cu termene de intrare în exploatare expirate în 1980 (% din col. 1)
Min. Industriei	30	87
Min. Ind. Construcțiilor de Mașini		100
Min. Ind. Metalurgice	20	95
Min. Agriculturii și Ind. Alimentare	11	83
Min. Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții	8	39
Min. Ind. Ușoare	7	100
Min. Minelor, Petrolului și Geologiei	5	54

Urgentarea livrării și montării utilajelor tehnologice

PENTRU RECUPERAREA RESTANȚELOR, principala problemă care se impune a fi soluționată cu prioritate în timpul scurt ce a mai rămas din acest an, o constituie accelerarea livrării utilajelor tehnologice restante și montarea acestor utilaje pe șantiere. Cu atât mai mult cu cât la începutul lunii noiembrie a.c., din totalul utilajelor tehnologice care condiționau punerea în funcțiune — contractate cu furnizori din țară — cu termene de livrare între 1.I—31.X.1980, un volum de utilaje variind între 6,3—17,8% din cel contractat încă nu se livraseră (tabelul nr. 2). Desigur, termenele de livrare ale acestora au fost corelate, la contractare, cu termenele de începere a montajului pe șantiere și orice întârziere în trimiterea lor pe șantiere provoacă nerealizări ale planului de investiții, datorită greutăților create constructorilor, stocării utilajelor care sînt de acum livrate, dar legate funcțional de cele restante etc.

De aceea, în întreprinderile și centralele Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini și în unitățile constructoare de mașini ale ministerelor titulare de investiții trebuie să se

acorde o atenție prioritară livrării tuturor utilajelor tehnologice restante, deosebi de către : ● **Întreprinderea de utilaj chimic „Grivița roșie“ București**, care a rămas datoare, în principal, șantierelor de la Întreprinderea de biosinteze Calafat cu (4

Tabelul nr. 2

Titularii de investiții de care aparțin șantierelor care nu au primit utilajele la termen (la 31 X 1980)	Ponderea utilajelor tehnologice nelivrate din totalul utilajelor care condiționează punerea în funcțiune, ce trebuiau livrate în perioada I I — 31 X 1980 (% din total)
Min. Ind. Chimice	17,8
Min. Ind. Construcțiilor de Mașini	17,5
Min. Ind. Metalurgice	15,8
Min. Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții	7,6
Min. Minelor, Petrolului și Geologiei	6,3

fermentatoare), Combinatul de îngrășăminte chimice Craiova (3 reactoare, 8 coloane) ; ● **Întreprinderea de utilaj chimic Ploiești** cu restanțe față de Combinatul de îngrășăminte chimice Craiova (2 cazane recuperatoare) și combinatele de îngrășăminte chimice Arad și Slobozia (cite 1 „striper“) ; ● **Întreprinderea mecanică de utilaj chimic București**, cu întârzieri față de : Întreprinderea de articole tehnice din cauciuc Pitești (o mașină de confecționat benzi) și Întreprinderea de biosinteze Calafat (2 omogenizatoare) ; ● **Întreprinderea de utilaj tehnologic Buzău**, care nu a livrat presele hidraulice pentru întreprinderile de articole tehnice din cauciuc din Botoșani, Tg. Jiu și Pitești, 2 cuptoare tubulare pentru combinatul de îngrășăminte chimice Craiova ș.a.

Pentru rezolvarea acestei probleme, beneficiarii de investiții trebuie să-și intensifice sprijinul pe care îl dau montajului de utilaje, punînd la dispoziția lor cît mai multe din cadrele proprii precum și utilaj, aparataj și instrumente, unele materiale și utilități necesare accelerării montării și dării în exploatare a unui volum cît mai mare din utilajele tehnologice și aparatajele de producție aprovizionate pe șantiere. Cu atît mai mult cu cît pe șantiere se află în prezent stocuri importante de utilaje nemontate, cum sînt cele de la centralele termoelectrice Turceni II și Anina, Băzînuț de lignit Jilț-Sud, uzina cocschimică, bateriile 7—8 și oțelăria cu convertizor nr. 3 de la Combinatul siderurgic Galați, uzina cocschimică de la „Victoria“ Călan etc.

În această perioadă trebuie să sporească, de asemenea, preocuparea beneficiarilor de investiții pentru soluționarea problemelor care se ridică pe parcursul realizării probelor tehnologice și urgentarea finalizării acestora, convocarea din timp a comisiilor de recepție a punerii în funcțiune, asigurarea cadrelor de exploatare, a materiilor prime și materialelor în condițiile prevăzute în proiect, urmărirea atingerii parametrilor proiectați în termene cît mai scurte.

Asigurarea documentației de execuție și contractarea utilajelor — priorități pentru 1981

CONCOMITENT cu desfășurarea tuturor forțelor pentru punerea în funcțiune a capacităților din acest an, preocu-

părerile factorilor implicați trebuie să aibă în vedere **pregătirea în condiții superioare a startului investițiilor din 1981.**

Experiența acumulată pe linia realizării investițiilor s-a concretizat în cursul acestui an în măsurile de reducere a numărului obiectivelor de investiții în execuție simultană și de concentrare a forțelor la principalele obiective productive, precum și în cele de a nu se mai începe și în anii viitori nici o investiție fără o justificare reală a necesității ei și fără pregătirea temeinică, din vreme, a condițiilor de realizare. Continuând pentru 1981 această optică, se impune cu necesitate sporirea eforturilor pentru asigurarea din vreme a documentației și contractarea utilajelor necesare viitoarelor obiective. Care este situația pregătirilor din acest punct de vedere ?

1 În ceea ce privește asigurarea proiectelor de execuție, a căror existență este obligatorie la data adoptării planului anual de investiții de către Marea Adunare Națională, analiza efectuată a scos în evidență că și pentru noul an de investiții unii beneficiari și titulari au înscris în plan obiective noi care nu aveau documentația tehnico-economică. Eforturi sporite pentru înlăturarea acestui neajuns se cer depuse în special de către unitățile a două ministere cu număr mare de lucrări noi, unde întocmirea documentației tehnico-economice nu a început pentru toate obiectivele înscrise în plan : M.I.C.M. și M.E.F.M.C. Este necesară de aceea în special aici, începerea de urgență de către beneficiari, tehnologi și proiectanți a întocmirii notelor de comandă și proiectelor de execuție încă neatacate și urgentarea avizării și aprobării, de către organele colective de conducere, a documentațiilor deja elaborate, aflate la organele de avizare, în C.T.E.-urile ministerelor sau la consiliile de conducere a acestora.

În ceea ce privește predarea la unitățile de construcții a detaliilor și devizelor de execuție în vederea construcției lucrărilor de construcții și de montaj, pe lângă o serie de titulari de investiții care încă de la începutul acestui trimestru predaseră peste 90% din documentația de execuție aferentă lucrărilor de construcții din 1981 (Ministerele Turismului, Educației și Învățământului, Transporturilor și Telecomunicațiilor, Energiei Electrice și consiliile populare județene : Dimbovița, Covasna, Dolj, Timiș, Sibiu, Teleorman, Ilfov, Bistrița-Năsăud, Vaslui, Brăila, Bacău, Mehedinți, Tulcea, Constanța, Arad, Cluj, Prahova, Mureș, Maramureș) există numeroși beneficiari și titulari de investiții cu pondere în planul de investiții și de construcții-montaj care prezintă mari rămăneri în urmă în predarea la constructori a documentației de execuție (vezi tabelul nr. 3). Necesitatea pentru constructori de a cunoaște din

Tabelul nr. 3

Titularii de investiții cu cele mai mari reștanțe în predarea detaliilor și devizelor de execuție la constructori	% documentației de execuție nepredate la constructori față de volumul de construcții-montaj din planul pe 1981 (situația la 1 oct. 1980)

Ministerele :	
— Sănătății	68,4
— Comerțului Interior	53,6
— Minelor, Petrolului și Geologiei	42,8
— Industriei Ușoare	33,3
— Industriei Construcțiilor de Mașini	29,6
— Agriculturii și Industriei Alimentare	25,5
— Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții	24,2
— Comitetul de Stat al Apelor	22,1
Consiliile populare județene :	
— Caraș-Severin	48,0
— Gorj	41,0
— Argeș	39,5
— Neamț	32,0
— Consiliul popular al municipiului București	50,4

timp și în mod detaliat ce obiecte și ce categorii de lucrări trebuie să execute în anul 1981, în cadrul volumelor de construcții-montaj în planurile lor de producție, în vederea organi-

zării și concentrării potențialului tehnico-material și uman de care dispun la obiectivele care au capacități cu termenele cele mai apropiate de punere în funcțiune, obligă pe toți beneficiarii de investiții și îndeosebi pe cei cu importante rămăneri în urmă ca, împreună cu organizațiile de inginerie tehnologică și de proiectare, în timpul cit a mai rămas până la finele acestui an, să predea în întregime documentația de execuție aferentă lucrărilor prevăzute a se realiza în 1981.

2 O condiție hotărâtoare în realizarea planului de investiții, care trebuie satisfăcută cu mult înaintea anului de plan, o constituie asigurarea primirii de la furnizorii din țară și externi a utilajelor tehnologice în strictă corelare cu necesitățile de montaj și cu termenele de punere în funcțiune a capacităților și obiectivelor de investiții. Analiza efectuată la începutul lunii noiembrie a.c. asupra modului în care au acționat beneficiarii și titularii de investiții pentru contractarea volumului de utilaje produse în țară, alocat pentru investițiile anului 1981, scoate în evidență o situație generală mai bună decât în anul precedent, dar și rămăneri în urmă atât din partea unor beneficiari și titulari de investiții în prezentarea documentației tehnice de execuție a utilajelor sau a chestionarelor tehnice, cit și din partea furnizorilor care întârzie definitivarea și trimiterea la semnare a contractelor de livrare a utilajelor (tabelul nr. 4). Este de menționat că 80% din utilajele tehnolo-

Tabelul nr. 4

Situația la 1 noiembrie 1980

Titulari de investiții	Utilaje tehnologice din țară necontractate, din volumul alocat prin bilanșe pe 1981 (% din total alocat)	din care :	
		Utilaje pentru care beneficiarii nu au depus la furnizori documentația tehnică de execuție a utilajelor (% din total alocat)	Utilaje necontractate de furnizori din volumul alocat pe 1981 (% din total alocat)
M.I.U.	47,2	46,7	0,5
M.E.F.M.C.	39,3	24,1	15,2
M.I.M.	35,0	24,3	10,7
M.I.Ch.	27,6	—	27,6
Dep. Ind. Alimentare	21,8	14,4	7,4
M.T.Te.	20,0	9,5	10,5
M.M.P.G.	17,8	2,5	15,3

gice din țară pe anul 1981 sînt prevăzute să fie executate de către unități furnizoare care aparțin de M.I.C.M. și că din acest volum, până la începutul lunii noiembrie a.c. erau necontractate utilaje în proporție de 25,6% din care 8,7% condiționează direct punerea în funcțiune a capacităților de producție prevăzute în 1981.

Din situația prezentată, se desprinde concluzia că trebuie intensificată activitatea de contractare a utilajelor necesare realizării investițiilor din primul an al viitorului cincinal prin accelerarea de către beneficiari — îndeosebi cei din industria ușoară, economia forestieră, metalurgie și industria alimentară — a predării la furnizorii de utilaje a întregii documentații tehnice de execuție a utilajelor tehnologice, intensificarea de către furnizorii de utilaje a ritmului de definitivare a tratativelor și contractelor, în mod deosebit pentru beneficiarii din economia forestieră, metalurgie, chimie, mine, petrol, geologie și transporturi.

Aducerea la îndeplinire de către toți partenerii participanți la procesul investițional a sarcinilor prioritare din această perioadă, printr-o colaborare calitativ superioară reprezintă o cerință de bază în scurtarea termenelor de dare în funcțiune a noilor capacități, sporirea eficienței fondurilor angrenate în această complexă activitate.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului, președintele Republicii, a analizat, în cursul unei vizite la cooperativa agricolă de producție Movilița din județul Ilfov, împreună cu specialiști din agricultură și din industria construcțiilor de mașini, noi tipuri de combine multifuncționale pentru creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor de recoltare a porumbului

NOI OPȚIUNI ȘI GENERALIZAREA EXPERIENȚEI ÎNAINȚATE ÎN SPRIJINUL EFICIENȚEI

Randamente superioare prin mecanizare și tehnologii avansate în zootehnie

DEZVOLTAREA UNEI ZOOTEHNII de înaltă productivitate și introducerea tehnologiilor moderne de creștere și îngrășare a animalelor sînt de neconceput fără mecanizarea și electrificarea proceselor de muncă, menite să asigure un nivel tehnic ridicat și calitativ superior al producției animale. Prin ridicarea continuă a gradului de mecanizare se poate mări numărul de animale pe un îngrijitor, astfel încît cu muncitori mai puțini, însă cu o calificare ridicată și o înzestrare tehnică superioară să se poată realiza un volum sporit de lucrări și mai ales de producție.

În acest fel mecanizarea constituie singura soluție pentru contracararea deficitului previzibil de forță de muncă în agricultură și înlocuirea muncii de calificare redusă — pentru care se găsește tot mai greu forță de muncă — cu o muncă de calitate superioară, mai productivă și mai bine retribuită.

Complexele de tip industrial — unități ce asigură mecanizarea integrală

ÎN ULTIMUL DECENIU s-au realizat progrese însemnate în ceea ce privește ridicarea gradului de mecanizare și electri-

ficare a lucrărilor de bază din fermele zootehnice: pregătirea și distribuirea furajelor, alimentarea cu apă, recoltarea produselor, evacuarea și valorificarea dejecțiilor, asigurarea condițiilor de microclimat.

Un mare rol în sporirea producției animale și ridicarea productivității muncii în aceste sector il au complexele industriale de creștere a animalelor și păsărilor, care se bazează pe mecanizarea completă a procesului de muncă și aplică tehnologii intensive de creștere și îngrășare. În prezent, în cadrul agriculturii socialiste, complexele de tip industrial furnizează întreaga producție avicolă, peste 90% din carnea de ovine, 83% din carnea de porc și 65% din carnea de bovine. Pentru sprijinirea activității acestor complexe s-a dezvoltat o puternică industrie de producere a nutrețurilor combinate, care realizează o valorificare superioară a furajelor.

Actualmente, sarcina cea mai importantă în domeniul introducerii progresului tehnic în zootehnie o constituie generalizarea mecanizării în toate fermele, prin modernizarea adăposturilor existente și introducerea unor utilaje perfecționate, care să rezolve problemele tot mai complexe ce se ridică în asigurarea forței de muncă necesare în acest sector.

Un nivel de mecanizare încă nesatisfăcător

ÎN RIDICAREA NIVELULUI de mecanizare s-au obținut, în ultimii ani, rezultate bune în complexe de porci și păsări, unde administrarea furajelor, adăpatul și evacuarea dejecțiilor se efectuează aproape în întregime mecanizat. În schimb, în fermele de taurine, în special în cele de tip gospodăresc, nivelul mecanizării este încă redus. Chiar în întreprinderile agricole de stat, unde a existat o preocupare mai intensă în această direcție, proporția adăposturilor complet mecanizate din totalul celor mecanizabile este de 79% în fermele de creșterea și îngrășarea taurinelor și de 48% în fermele de vaci. În tabelul nr. 1 este prezentat raportul dintre adăposturile efectiv mecanizate și cele mecanizabile din fermele de vaci, în unele județe caracteristice. Așadar, în fermele de vaci din I.A.S., în timp ce mulsul mecanic se realizează în 76—100% din totalul adăposturilor mecanizabile, lucrările de distribuire a furajelor sînt mecanizate numai în 18—77% din adăposturi, iar cele de evacuarea dejecțiilor — în 38—93%.

Și în fermele de creștere și îngrășare a taurinelor din I.A.S., urde numărul adăposturilor mecanizabile este mai ridicat, se înregistrează o anumită rămînere în urmă în folosirea mijloacelor mecanice. Dacă în fermele din județele Arad, Harghita, Argeș, Dolj, Tulcea s-a realizat o mecanizare integrală a operațiilor, într-o serie de alte județe numărul adăposturilor complet mecanizate are încă o pondere redusă. Astfel, în ju-

Tabelul nr. 1

Raportul dintre adăposturile mecanizate și totalul celor mecanizabile (pe total și pe lucrări) în creșterea vacilor de lapte (în %)

Județul	Adăposturi complet mecanizate	Nivelul de mecanizare a unor lucrări		
		Distribuirea furajelor	Muls	Evacuarea dejecțiilor
Cluj	62	62	100	93
Tulcea	73	73	92	89
Arad	67	67	100	80
Timiș	48	77	80	77
Maramureș	46	46	77	38
Bihor	20	20	80	70
Mureș	27	41	76	79
Satu Mare	13	18	93	53

dețul Satu Mare sînt mecanizate numai 43% din adăposturi, în județul Brăila 47%, în județele Bihor și Ilfov 50% etc. În aceste județe este rămasă în urmă, în special, mecanizarea evacuării dejecțiilor, ceea ce are drept consecință irosirea unui mare volum de muncă manuală și poluarea mediului inconjurător prin depozitarea necorespunzătoare a unor mari cantități de dejecții.

Totodată, într-o măsură redusă se realizează mecanizarea creșterii animalelor și în unitățile cooperatiste, care nici ele nu mai dispun de un excedent de forță de muncă. Nivelul încă prea redus de mecanizare în creșterea taurinelor în C.A.P. este ilustrat de faptul că mulsul mecanic s-a introdus în județul Ilfov numai la 11% din efectivul de vaci, în județul Arad la 14%, în județul Mureș la 18%, în județul Timiș la 30% etc. De asemenea, lucrările de distribuire a furajelor și evacuarea a dejecțiilor sînt mecanizate numai în proporție de 2—28%.

Deși întreprinderile producătoare de utilaje necesare zootehniei pot asigura întreg necesarul cantitativ al agriculturii noastre, această capacitate nu este folosită integral. Astfel, în perioada 1977—1980 unitățile agricole au contractat cu uzinele constructoare numai 38% din instalațiile de muls prevăzute în programul de mecanizare completă a acestei lucrări, în timp ce o mare parte din fondurile alocate pentru modernizarea adăposturilor și mecanizarea lucrărilor au rămas neconsumate.

În multe cazuri, nici utilajele și instalațiile achiziționate nu sînt folosite imediat după primirea lor. Se scurge un timp prea lung de la procurarea utilajelor și pînă la montarea lor, deoarece în unitățile cooperatiste lipsesc cadrele calificate, nu se cunosc temeinic modalitățile de instalare și folosire a noilor utilaje complexe și, mai presus de toate, rutina imprimă încă rezerve în calea introducerii noului.

Întîrzierea în introducerea mijloacelor tehnice în zootehnie își poate afla o explicație și în modalitățile specifice în care se realizează eficiența economică a mecanizării în acest sector.

O particularitate a zootehniei o constituie faptul că de obicei nu este economică mecanizarea unei lucrări izolate, ci este avantajoasă numai mecanizarea întregului proces, pe ansam-

blul tehnologic. În producția vegetală mecanizarea unei singure lucrări poate fi eficientă, întrucît reduce numărul muncitorilor ocupați într-o anumită perioadă pentru executarea acelei lucrări. În producția animală, însă, unde unul și același muncitor execută, după un program zilnic, o anumită gamă de lucrări, mecanizarea nu este eficientă dacă se are în vedere o singură lucrare, întrucît nu se micșorează numărul muncitorilor utilizați și fondul de retribuție necesar. Pentru a fi pe deplin eficientă, mecanizarea în zootehnie trebuie să fie complexă, aplicată pe ansamblul tehnologiei. În acest context, trebuie considerată ca o excepție lucrarea de adăpat mecanic, care prin aportul său la sporirea producției este eficientă chiar și atunci cînd nu este însoțită de mecanizarea celorlalte lucrări din procesul tehnologic.

O altă particularitate a creșterii animalelor o constituie influența puternică a factorului biologic. Mașinile vor acționa în cea mai mare măsură direct asupra unor ființe vii și de aceea, la introducerea unui utilaj trebuie să se țină seama de cerințele strict biologice ale fiecărei categorii de animale; la rîndul ei, pentru obținerea unor parametri optimi, folosirea mecanizării impune cerințe mai riguroase decît în producția vegetală, atît pentru producătorii de utilaje zootehnice, cît și pentru cei ce exploatează aceste utilaje. Astfel, la distribuirea furajelor și recoltarea produselor — lucrări de bază în creșterea animalelor — este necesar să se asigure loturi omogene de animale, ca producție și comportare, la care utilajele și instalațiile să obțină totdeauna aceleași rezultate.

Caracteristic actualei perioade este faptul că cerințele specifice zootehnice pe care trebuie să le respecte mijloacele mecanice nu au fost încă definitivate pentru toate categoriile de animale și condițiile de lucru. Astfel, la pregătirea nutrețurilor fibroase pentru taurine, specialiștii din unitățile de cercetare și producție nu s-au pus de acord asupra soluțiilor optime privind forma și dimensiunile acestor furaje.

Un alt aspect al influenței factorului biologic îl constituie faptul că orice defecțiune în funcționarea mijloacelor mecanice — în special atunci cînd întregul proces este mecanizat — determină în modul cel mai direct reducerea cantității sau înrăutățirea calității producției, afectîndu-se grav însăși sănătatea animalelor, deci potențialul de producție viitor. De aceea, instalațiile folosite pentru mecanizarea proceselor legate de întreținerea animalelor trebuie să aibă o fiabilitate maximă, cerință care este departe de a fi realizată în toate cazurile.

De asemenea, mai trebuie ținut seama și de alte influențe potențial negative: acelea ale construcțiilor zootehnice. În sistemul gospodăresc de creștere, construcțiile implică investiții mai mari decît cele pentru mijloacele mecanice. Ponderele costului utilajelor față de costul adăposturilor moderne variază între 8% la îngrășătorii de porci, 14% la unitățile avicole și 15—22% la fermele de vaci de lapte, iar durata de serviciu a construcțiilor este, în medie, de patru ori mai mare decît cea a utilajelor mecanice. De aceea, la introducerea mecanizării trebuie să se țină seama de posibilitățile construcțiilor existente, mecanizarea fiind astfel subordonată investițiilor efectuate în construcții. În trecut, în cooperativele agricole de producție, la construcțiile efectuate, deseori nu s-a ținut seama de cerințele mecanizării. Astfel, în creșterea taurinelor, dacă circa 90% din adăposturile existente se pretează pentru mecanizarea lucrării de adăpat, în schimb numai 50% pot fi folosite pentru mecanizarea mulsului și numai 36% pentru evacuarea mecanizată a dejecțiilor. În creșterea porcilor, 65% din adăposturi se pretează la mecanizarea adăpatului, 44% la mecanizarea evacuării dejecțiilor și numai 37% la mecanizarea distribuirii hranei. De aceea, extinderea mecanizării în acest sector presupune unele investiții suplimentare pentru modernizarea adăposturilor, prin reamenajări importante.

Tehnologii moderne, instalații de mare productivitate

ÎN SCOPUL INTRODUCERII și extinderii mecanizării în creșterea animalelor s-au elaborat și realizat sisteme de mașini și instalații pentru toate speciile de animale, care prevăd introducerea unor tehnologii și utilaje noi, precum și modernizarea continuă a celor existente, în vederea perfecționării parametrilor lor tehnico-economici.

Astfel, în domeniul pregătirii furajelor s-au stabilit tehnologii care asigură o valorificare superioară a resurselor existente și în special a produselor secundare, ca de exemplu:

- valorificarea grosierelor prin tratare cu substanțe chimice; tehnologia de tratare a paielor cu hidroxid de sodiu și adaos de concentrate și săruri minerale a asigurat taurinelor un nutreț valoros, sub formă de brichete;

- folosirea dejecțiilor de păsări sub forma de siloz în amestec cu concentrate și cu furaje grosiere poate asigura tinere-

tului taurin 40-50% din proteinele necesare din rație, permițând obținerea unui spor mediu zilnic în greutate de 850 g ;

- simplificarea procesului de pregătire a furajelor în unități prin creșterea ponderii furajelor combinate primite din afară și folosirea în mai mare măsură a furajelor rădăcinoase, care sînt asigurate în mari cantități de asolamentele din jurul fermei.

Este necesar însă ca noile tehnologii, precum și tipurile moderne de instalații de măcinat și tocat furaje, de mare capacitate, să fie mai repede introduse într-un număr cît mai mare de unități.

În creșterea taurinelor s-au realizat progrese însemnate în mecanizarea mulșului și a evacuării dejecțiilor din adăposturi. Pentru executarea mulșului mecanic se pot folosi în prezent trei tipuri de instalații de bază, ale căror caracteristici tehnico-economice sînt prezentate, comparativ, în tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2

Comparație între parametrii tehnico-economici ai principalelor instalații de mulș mecanic la un efectiv de 300 vaci

Tipul instalației de mulș	Necesar de forță de muncă		Consum de energie electrică	
	ore-om 100 vaci anual	ore-om hl lapte	kWh 100 vaci anual	kWh 1 hl lapte
● Instalație de mulș la bidon (cu spălare manuală a ugerului)	7000	2,3	4200	1,4
● Instalație de mulș cu transportul laptelui pe conductă (cu spălare manuală a ugerului)	5600	1,9	4500	1,5
● Instalație de mulș la platformă (cu spălare mecanizată a ugerului)	1400	0,5	2330	0,8

Deși investițiile necesare pentru instalația de mulș la platformă sînt de 4,5 ori mai mari decît pentru instalația de mulș la bidon și de 1,7 ori mai mari față de instalația cu transportul laptelui prin conducte, prima este mai eficientă, deoarece realizează o creștere însemnată a productivității muncii mulgătorilor, o reducere a costului mulșului, ca și a necesarului de energie. Avantajele sale o recomandă a fi generalizată în toate fermele care au cel puțin 300 de vaci.

De exemplu, la fermele de vaci cu sistem de întreținere dezlegat de la I.A.S. Sohodoc și C.A.P. Ogorul Nou (jud. Arad), C.A.P. Jimbolia (jud. Timiș), C.A.P. Gherghița (jud. Prahova), norma pe un îngrijitor este de circa 100 de vaci, față de 17-20 de vaci în fermele nemodernizate cu mulșul la bidon. Totuși, se constată că în majoritatea fermelor modernizate de vaci din județele Bacău, Ilfov, Mureș, Prahova ș.a. s-a adoptat sistemul de întreținere a vacilor legat (cu mulșul la bidon), deși este mai puțin eficient. Deoarece în unele ferme modernizate nu s-au asigurat condiții corespunzătoare pentru răcirea și păstrarea temporară a laptelui, fapt ce influențează negativ calitatea laptelui și impune prelucrarea acestuia în partizi mici de două ori pe zi, este necesar să se completeze dotarea fermelor de vaci de lapte cu instalații frigorifice.

Evacuarea dejecțiilor din adăposturile de taurine necesită un volum mare de muncă — reprezentînd în cazul evacuării manuale 25-30% din timpul de lucru al îngrijitorului de vaci. În general, în țara noastră s-a folosit tehnologia de evacuare mecanică fără adăos de apă în adăposturile de vaci legate și tehnologia de evacuare hidraulică în adăposturile de taurine pentru carne. Evacuarea dejecțiilor cu adăos de apă, deși aparent pretinde un necesar de energie și un consum de metal mai redus, nu este economică, deoarece necesită un consum suplimentar de apă, îngreuiază valorificarea ulterioară a gunoiului (întrucît mărește cantitatea ce trebuie transportată) și impune o lucrare suplimentară — de separare a apei din dejecții. Totodată, această tehnologie conduce la poluarea pînzelor subterane de apă și a atmosferei, ca și la ocuparea unei suprafețe mari de teren cu bazine de colectare și depozitare a dejecțiilor etc.

În această situație, se impune abandonarea definitivă a evacuării hidraulice a dejecțiilor, pentru a elimina efectele sub aspectul degradării terenurilor agricole și al poluării mediului înconjurător.

În creșterea porcilor, experiența ultimilor ani a demonstrat necesitatea eliminării furajării umede, care trebuie înlocuită prin hrănirea cu furaje uscate; această tehnologie prezintă avantajul că nu mai necesită bucătării furajere pe lângă fiecare adăpost, asigură o carne cu un conținut redus de apă și evită alterarea rapidă pe care o înregistrează furajele lichide. În marile complexe de creștere și îngrășare a porcilor există încă mari rezerve de reducere a consumului de apă necesară adăpării, în special prin înlocuirea adăpătorilor cu nivel constant, prin adăpători tip suzetă, care micșorează cu 60-70% pierderile de apă și asigură condiții superioare de igienă, deoarece evită colectarea și degradarea resturilor de furaje în cupă. Calculele efectuate în complexe de porcine din județul Ialomița arată că introducerea noilor tipuri de adăpători și montarea în hale a unor rețele de apă inelare a redus consumul de apă cu 16-20% și necesarul de energie electrică cu 12-15%.

O tehnologie nouă, care se impune a fi extinsă în cît mai multe unități, este aceea a creșterii porcelor în baterii, deoarece prezintă numeroase avantaje: pierderi minime de porci (prin reducerea posibilităților de contractare a unor maladii), creșterea sporului zilnic în greutate și folosirea mai rațională a spațiului (prin mărirea densității porcelor pe unitatea de suprafață).

În domeniul creșterii păsărilor se impune generalizarea tehnologiei de creștere în baterii și la faza de întreținere a puilor pentru carne; de asemenea, să fie mecanizată lucrarea de colectare a ouălor la toate tipurile de baterii.

Ridicarea nivelului de mecanizare se va realiza și la creșterea ovinelor, unde se va putea asigura mecanizarea adăpării la pășune, a mulșului oilor la staționar și la pășune, a evacuării gunoiului în complexe de creștere a mieilor.

Exploatarea corespunzătoare a instalațiilor zootehnice

ÎN NUMEROASE UNITĂȚI, utilajele din dotare (instalații de mulș, de pregătire și distribuit nutrețuri, adăpători, transportoare etc.) nu funcționează în unele perioade, datorită unor deficiențe în exploatare, întreținere și reparații, lipsei pieselor de schimb sau calității lor necorespunzătoare. În mare măsură, aceste deficiențe se datorează lipsei unui număr corespunzător de cadre calificate sau pregătirii profesionale necorespunzătoare a muncitorilor care lucrează în acest sector.

Lichidarea neajunsurilor menționate depinde, în primul rînd, de perfecționarea activității formațiilor specializate de mecanizatori care, în cadrul S.M.A., execută montajul utilajelor și instalațiilor și asigură asistența tehnică necesară în vederea funcționării lor continue în perioada de lucru. În această direcție, foarte bune rezultate au dat centrele specializate organizate în S.M.A. pentru lucrări de montaj, întreținere, reparații, asistență tehnică, ele asigurînd toate lucrările necesare în unitățile agricole de stat, cooperativele agricole și asociațiile economice zootehnice. Activitatea centrului se desfășoară pe bază de contracte încheiate cu unitățile de producție beneficiare; plata activităților prestate se face pe bază de deviz (pentru lucrări de montaj, reparații și confecții metalice) și pe bază de tarife fixe (pentru asistență tehnică pe categorii de utilaje). În același timp, centrul specializat urmează să răspundă și de instruirea și perfecționarea profesională a personalului de exploatare din unitățile zootehnice, vizînd cunoașterea instalațiilor zootehnice, ca și exploatarea, întreținerea și repararea acestora la un nivel tehnic ridicat.

Rezultatele pozitive obținute pînă acur în activitatea acestor centre în județele Ilfov, Timiș ș.a. îndreptătesc extinderea înființării lor în toate județele țării (pe lângă S.M.A.-uri), asigurîndu-se astfel un organ permanent care — în condițiile concrete locale — să elaboreze programul de mecanizare în zootehnie și să urmărească în mod direct realizarea lui pe etape. În același timp, este necesar ca unitățile beneficiare să încheie din vreme contracte cu centrul (pînă la acoperirea întregii sale capacități de lucru), pentru a asigura astfel o valorificare eficientă și integrală a condițiilor și posibilităților existente, ca și a celor cerute, în folosirea tehnicii moderne în creșterea animalelor.

Ion BIANU

Dezbateri „R.E.”

Accelerarea innoirii și modernizării produselor și tehnologiilor

ECONOMIA MODERNĂ este vital interesată în accelerarea și creșterea eficienței procesului de innoire și modernizare a produselor și a tehnologiilor ca sursă de inepeizabilă și înaltă valoare în lărgirea bazei de materii prime și energetice, valorificarea superioară a resurselor, creșterea volumului exportului și reducerea apelului la importuri, introducerea pe scară largă a progresului tehnic în economie și creșterea gradului de satisfacere a cerințelor raționale de consum. Pentru aceasta, în unitățile economice eforturile desfășurate trebuie să aibă în vedere cu prioritate: ● fundamentarea temeinică a planurilor tehnice de innoire și modernizare a produselor și a celui de investiții privind perfecționarea tehnologiilor de fabricație ● punerea la termen în funcțiune și scurtarea duratelor de atingere a parametrilor proiectați la noile capacități de producție dotate cu tehnologii avansate ● stimularea creativității pentru creșterea cantitativă și calitativă a soluțiilor originale constructive și tehnologice ● scurtarea drumului parcurs de la idee la materializarea ei într-un produs sau tehnologie perfecționată.

În lumina acestor cerințe, continuăm dezbateri inițiate de revista noastră, consacrată promovării mai accentuate a progresului tehnic în economie (vezi și R.E. nr 13, 28, 40 1989) — la care au participat specialiști din cercetare-proiectare, din ministere economice și centrale industriale, din întreprinderi și institute de învătămint superior — cu prezentarea unor noi aspecte din problematica deosebit de importantă a planificării innoirii.

● Interesele economiei, mai presus decât cele sectoriale ale producătorului și beneficiarului de tehnică nouă ● Necesitatea unor indicatori care să vizeze mai direct sporirea calitativă a cercetării ● Plăți finale în locul decontării pe etape a cercetărilor

— „În activitatea economică curentă apar uneori anumite necorelări între ritmurile și finalitățile activităților desfășurate în domeniile cercetării și producției, cu efecte nedorite asupra satisfacerii cerințelor de modernizare rapidă și eficientă a producției. Pentru că la un moment pot apărea anumite interese contradictorii între realizatorul (unitatea de cercetare) și beneficiarul (producția) innoirii. De exemplu, institutul de cercetări are un plan financiar pentru a cărui îndeplinire interesul institutului este să realizeze obiective de cercetare de o valoare cât mai mare pentru a obține beneficii, în timp ce interesul beneficiarului este canalizat uneori către o cercetare cât mai ieftină, care să-l coste cât mai puțin și să-i permită și lui să-și maximizeze, și pe această cale, beneficiul”. (Dan CORNILESCU).

— „După părerea mea, indiferent de argumentele aduse în discuție obiectivul esențial al activității de innoire desfășurate de către toți factorii implicați trebuie să-l reprezinte în orice moment interesul economiei naționale. Dacă iau cercetarea ca termen de referință — și de aici cred că trebuie pornit — se cer găsite acele pirghii care să cointereneze institutele de cercetări în a rezolva în și mai mare măsură problemele innoirii la un nivel calitativ superior și cu eficiență ridi-

cată. Cu alte cuvinte ca, raportat la cheltuieli, la consumurile pe care le presupun, cercetările să poată oferi economiei soluții, rezultate care — atât în institute cât și în producție — să amortizeze costurile și să aducă bene-

La dezbateri au participat:

Aurel BĂRSAN, inginer principal, șeful colectivului cercetare-progres tehnic din Direcția baza materială a planului din Comitetul de Stat al Planificării; Ioan BUTU, inginer principal în Direcția generală tehnică din cadrul Ministerului Industriilor Construcțiilor de Mașini; Andrei BĂNESCU, secretar științific al Institutului central pentru construcții de mașini; Dan CORNILESCU, director adjunct științific al Institutului de cercetări pentru prelucrarea cauciucului și a maselor plastice; Constantin CROICU, director tehnic al Centralei industriale de utilaj tehnologic și material rural.

Din partea Revistei economice au participat Cristian POPESCU și Bogdan PĂDURE.

ficii. Nu întrevăd o altă posibilitate de a stimula și perfecționa cercetarea dacă această activitate nu aduce venituri pentru că, în fond, acolo unde nu există venit, nu ai de unde cheltui.

Cercetarea trebuie înțeleasă mai riguros de către toți factorii implicați ca o investiție care se finanțează din venit. În acest sens, după părerea mea, institutele ar trebui să fie obligate prin plan să se preocupe mai mult să

găsească și să promoveze numai soluții care să aducă beneficii, atât pe termen scurt, cât și în perspectivă”. (Aurel BĂRSAN).

— „După opinia mea, pentru realizarea acestei cerințe este necesar ca unitățile de cercetare-proiectare să aibă ca sarcini de plan indicatori care să vizeze mai direct sporirea calității activității desfășurate, cum ar fi: ● ponderea produselor proiectate în concepție proprie în totalul produselor proiectate, exprimate în % de ore-normă necesare pentru elaborarea produselor proiectate în concepție proprie față de total ore-normă-institut și ● gradul de încorporare a soluțiilor originale brevetate, exprimat în % ore-normă cercetare-proiectare pentru soluții originale față de total-ore-normă-institut.

Desigur, creșterea de la an la an a sarcinilor de plan de cercetare va trebui să se stabilească prin creșterea acestor indicatori și mai puțin prin creșterea sarcinii de productivitate, care apreciez că promovează mai puțin creațiile valoroase care, chiar dacă sînt mai dificil de realizat, aduc în schimb beneficii însemnate.

Totodată, consider necesar, pentru îndeplinirea acestor indicatori de calitate, să existe condiții de retribuție care să canalizeze în acest sens cu prioritate interesul personalului de conducere din unitățile de cercetare-proiectare, începînd cu șefii de ateliere și de colective”. (Constantin CROICU).

— „Este foarte important ca diferitele soluții și propuneri menite să contribuie la promovarea de variante constructive și tehnologii noi care să aducă beneficii să stea mai mult în atenția factorilor implicați, dat fiind că, după părerea mea, modul de a prelua rezultatele cercetării de către întreprinderi nu este de natură să stimuleze această latură a activității de cercetare. Pentru că este vorba de o preluare și decontare pe fragmente, pe etape ale cercetării în curs de efectuare, indiferent dacă se confirmă sau nu în practică existența unor șanse de succes în final. În afară de faptul că mărește mult în acest mod durata etapelor de realizare a cercetării, actuala procedură presupune implicit că tot timpul cineva este finanțat fără să existe în practică certitudinea eficienței economice a soluției ce va fi obținută în final.

Există, desigur, un risc în cercetare de care trebuie ținut seama; avem însă posibilitatea de a obține certitudini spo-

rite ale eficienței cercetărilor întreprinse dacă ținem seama de faptul că în alte țări s-a experimentat și a început să se treacă la **generalizarea așazisei finanțări sau plăți finale**. În momentul în care a început producția la scară industrială a unui produs nou și au fost obținute beneficii, numai atunci, din aceste sume, se acoperă cheltuiala făcută pentru realizarea cercetării. Mai mult decât atât; din beneficiu se rezervă cote-părți pentru stimularea ma-

● **Succesul comercial — criteriu important de evaluare a obiectivelor de cercetare** ● **O cit mai rațională repartizare a beneficiului între producătorul și utilizatorul de tehnică nouă** ● **Antrenarea mai activă a producătorului în procesul de elaborare a noilor soluții.**

— „O problemă de importanță deosebită în acordarea intereselor unităților care elaborează și a celor beneficiare ale soluțiilor de înnoire mi se pare a fi **îmbunătățirea criteriilor de fundamentare a planului de cercetare**. Pentru că, pentru cei ce propun subiecte de teme de cercetare se naște problema de a alege între «ce este necesar să se cerceteze», și «ce este posibil să se cerceteze», sau altfel spus, de a optimiza cerințele utilizatorilor cu posibilitățile cercetării. **Decizia implică existența unor metode de evaluare** care trebuie să țină seama atât de nevoile sociale, cât și de alți parametri ca: valoarea științifică a cercetării, contribuția la inovația tehnică, resursele umane, echipamentul, calitatea și timpul necesar executării proiectului. Un asemenea sistem de evaluare depinde și de parametrii specifici diferitelor sectoare de activitate în parte și de aceea el trebuie să fie elaborat în cadrul fiecărei ramuri industriale.

Deși în literatură au fost propuse numeroase metode de evaluare, ele nu au fost adoptate în practică datorită faptului că nu au reușit să surprindă situațiile reale în toată complexitatea lor. Cu toate acestea, **apreciez că dispunem de un criteriu important a cărui semnificație ar trebui mai mult și mai atent luată în considerație la introducerea în planul de cercetare a unor teme și anume: semnificația comercială a cercetării**. Pentru că aceasta este de multe ori neglijată în prezent, deși preocuparea cercetătorului pentru un produs ar trebui să se încheie numai după ce acesta a cucerit segmentul de piață căruia îi este destinat. De aceea, consider că realizarea unei conlucrări efective și permanente între cercetător și specialistul în marketing este absolut necesară pentru orientarea cercetărilor în funcție de nevoile de progres tehnic ale beneficiarilor și pentru desfășurarea lor cu o eficiență înaltă.

De altfel, o analiză temeinică, complexă a ciclului cercetare-producție-piață (putem să-l numim ciclu total al înnoirii) presupune trecerea prin mai multe etape în următoarea succesiune: explorarea tehnico-economică a parametrilor cererii în cadrul unui studiu de

terială, respectiv pentru dezvoltarea bazei materiale a institutului care a executat cercetarea. Apreciez că un asemenea mod de organizare a raporturilor cercetare-producție determină ca cercetătorii să fie interesați tot timpul și bine orientați în a rezolva problemele eficient, ca să poată, în final, să-și recupereze cheltuielile și în același timp să fie interesați în a lucra cât mai repede pentru a încasa contravaloarea muncii prestate“. (**Aurel BĂRSAN**).

marketing complet; altă etapă trebuie să cuprindă studiul posibilităților de realizare: tehnice, comerciale, financiare și evaluarea eficienței probabile care conduce în cele mai multe cazuri la elaborarea unui plan-program sau, în alte situații, când produsul se dovedește prea costisitor, la o decizie de sistare a cercetărilor. Numai în a treia fază trebuie să se facă proiectarea produsului, urmată de faza de construcție și încercare a acestuia și de hotărîrea finală asupra modului de a fabrica și lansa produsul pe piață. Accentuarea importanței ordinii amintite de succedare a etapelor se cere făcută deoarece efectuarea abia în final a evaluării comerciale a proiectului poate conduce, prin concluziile sale, la sporirea volumului lucrărilor în etapele anterioare, sau chiar la sistarea lor. Pentru că, procedînd în acest fel, în cele mai multe cazuri, se poate vedea de la început dacă un produs nou poate crea succes comercial sau nu. În această direcție ar trebui poate să ne îndreptăm mai perseverent și concentrat eforturile în special la nivelul centralelor industriale care produc și desfac produsele prin unitățile lor.

Soluția cointeresării tuturor factorilor implicați ar putea consta în modul în care sînt formulate obiectivele din planul de cercetare. Cred că atunci cînd obiectivele sînt clare, mijloacele pentru atingerea lor, se pot găsi. De exemplu, dacă fiecare centrală industrială ar privi problema așa: obiectivul meu de activitate este exportul — și nu producția în sine, așa cum se mai apreciază uneori — atunci se creează automat și necesitatea de a stimula cercetările și, concomitent, aceea de a valorifica rapid rezultatele cercetării“. (**Andrei BĂNESCU**).

— „Dintr-un alt unghi de vedere, colaborarea dintre proiectanți și fabricanți în procesul de înnoire — cu precădere cînd este vorba de un institut și o întreprindere — ar putea fi considerabil îmbunătățită dacă s-ar ține seama de faptul că, în conformitate cu reglementările actuale, **în timp ce proiectantul este solicitat să-și conducă lucrarea pînă la începerea fabricației de**

serie, fabricantul nu participă la procesul de înnoire cu obligații precise, contractuale. Deosebit de utilă în acest sens ar fi, cred, stabilirea de sarcini concrete pentru producător, care să fie asumate prin contractele de înnoire încheiate cu institutele ca, de exemplu: detașarea tehnologilor viitorului produs la institut în cadrul echipei de proiectare pentru a participa activ la elaborarea unui produs fabricabil în condiții optime, colaborare activă în executarea de piese, standuri de probă sau S.D.V. pentru realizarea și încercarea modelelor sau prototipurilor, asigurarea unor termene precise pentru pregătirea de fabricație și punerea în fabricație a produsului (la limita de încetare a obligațiilor contractuale ale proiectantului) etc“. (**Ioan BUIU**).

— „În ceea ce privește industria sau întreprinderea beneficiară, consider că și ea ar trebui să fie obligată, prin anumite clauze, să preia rezultatele cercetării dacă ceea ce i se predă este calitativ corespunzător. Cum s-ar putea realiza practic acest lucru? Ar fi mai multe modalități posibile de acțiune: de exemplu, la indicatorii care condiționează în prezent remunerarea cadrelor din întreprindere să se poată adăuga, printr-un coeficient, un spor în funcție de aplicarea noului în tehnologii, în producție. Invers, dacă proiectele de modernizare au fost predate și nu s-au aplicat, să se facă o reducere corespunzătoare, printr-un anumit coeficient, a valorii acestor indicatori care sînt de bază pentru activitatea întreprinderii.

Sigur, s-ar putea imagina și alte soluții pentru ca întreprinderea să fie și mai mult cointeresată să se lupte, ea însăși ca să asigure condițiile de preluare operativă, de aplicare rapidă a noilor soluții. Cred însă că acestea sînt legate tot de pirghiile economice și în principal de **beneficiul care rezultă de pe urma utilizării în exploatare a produselor noi** fabricate de întreprindere și livrate beneficiarilor. **Consider că ar fi echitabil și, totodată, stimulatив ca de acesta să poată beneficia și întreprinderea producătoare**, dat fiind că în prezent această problemă nu este încă soluționată. Existînd condiții favorabile în cadrul mecanismului economico-financiar perfecționat, existînd o reglementare a repartiției beneficiului, am putea integra aceste aspecte în unele prevederi suplimentare care să ne ajute în direcția aceasta. Lucrul este cu atât mai important cu cît vrem să dezvoltăm cercetarea originală, iar a ocupa un loc de frunte pe plan mondial presupune un efort financiar important; aceasta nu este o cercetare de reproducere a unui produs sau tehnologii, ci reprezintă o cercetare costisitoare și o repartiție mai echitabilă a beneficiului înnoirii între producător și utilizator ar reprezenta o sursă puternică de stimulare a cercetării și a aplicării sale rapide în fabricație“. (**Aurel BĂRSAN**).

Mecanismul economico-financiar: funcționalitate — eficiență

ACORDUL GLOBAL — formă superioară de organizare și retribuire a muncii în construcții-montaj

ÎN CADRUL noului mecanism economico-financiar un rol important îl au formele de retribuire, îndeosebi acordul global, prin care în activitatea de construcții se stimulează personalul muncitor pentru accelerarea ritmului de execuție, pentru predarea la termen sau înainte de termen a obiectivelor de investiții. Totodată, acordul global determină creșterea productivității muncii, asigurând realizarea producției cu efective mai mici. Pe de altă parte acordul global întărește stabilitatea în producție a personalului muncitor, spiritul de echipă și, în consecință, duce la mai buna utilizare a timpului de lucru.

Având în vedere specificul activității de construcții-montaj, prin îmbunătățirile aduse Legii retribuiri în anul 1978, s-a prevăzut ca în această activitate forma de retribuire în acord global să se aplice generalizat la executarea obiectelor de investiții complete, a unor părți de obiecte sau lucrări de specialitate aferente acestora. Au fost aduse, totodată, o serie de îmbunătățiri menite să confere acestei forme de retribuire un plus de eficiență, printre care condiționarea plății adaosului de acord global la maiștri de realizarea producției contractate și respectarea consumurilor normate.

● Gradul de extindere

EXPERIENȚA a demonstrat că aplicarea cu bune rezultate a acordului global impune, înainte de orice, asigurarea unor temeinice condiții tehnico-organizatorice, între care, documentațiile tehnico-economice, tehnologiile de execuție, materialele, elementele prefabricate, utilajele tehnologice și de construcții etc. La unitățile la care se procedează în acest fel și rezultatele obținute privind gradul de extindere și eficiența obținută sînt superioare celor obținute de unitățile la care aplicarea acordului global a fost lăsată numai pe seama compartimentelor de retribuire.

Modul diferit de preocupare pentru organizarea aplicării acordului global se reflectă și în nivelele de extindere a acestuia pe ministere și consilii populare județene. Astfel, în luna august 1980, față de media pe ministere de 61,1%, Ministerul Construcțiilor Industriale realizează o extindere de 76,5%, Ministerul Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții 69,3% și Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor de 62,2%, în timp ce la Ministerul Industriei Construcțiilor de Masini extinderea este de 47,6%, la Consiliul Național al Apelor 44,5%, la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare 37,1%, iar la Ministerul Industriei Chimice de numai 36,8%.

Situația este similară și la consiliile populare județene unde față de media

pe total consilii de 64,2% în luna august a.c., 20 consilii au o extindere peste medie, din care 9 consilii peste 80% (Neamț 98%, Hunedoara 88,1%, Cluj 86,5%, Constanța 82,1% ș.a.), 9 consilii sub 50%, din care județele Ilfov (34,8%, Mehedinți (32,1%), Prahova (18,3%) și Vaslui (13,5%).

Ținînd seama, pe de o parte, de sarcina prevăzută de lege — aplicarea generalizată a acordului global — precum și de faptul că tehnologiile de execuție a lucrărilor sînt similare, iar la consiliile populare practic identice (locuințe, social-culturale), rezultatele atît de diferite ar trebui să determine o preocupare imediată și de prim ordin pentru conducerea unităților și subunităților în cauză.

● În construcții — aplicare generalizată

ÎN SPIRITUL LEGII, aplicarea generalizată a acordului global în construcții-montaj trebuie înțeleasă în sensul ca fiecare obiect sau parte din obiect să fie executat în acord global. Pentru aceasta, în funcție de mărimea obiectului, formațiile ce urmează a le executa trebuie să fie organizate la nivel de sector de maistru, lot sau chiar șantier. Scopul final urmărit în activitatea de construcții-montaj vizează, în toate cazurile, realizarea tuturor obiectelor de investiții în termen și chiar înainte de termen, cu o productivitate cît mai mare și implicit cu un număr cît mai redus de personal muncitor. În această concepție trebuie făcută și pregătirea executării lucrărilor aferente fiecărui obiect. Ca urmare, în activitatea de construcții-montaj, de regulă, sarcina ce se contractează trebuie să fie obiectul. În situațiile în care obiectele sînt foarte mari sau cînd execuția acestora se face prin unități specializate, în acord global pot fi contractate și părți de obiecte (tronsoane, structuri, finisaje, instalații pe specialități, montaje de utilaje tehnologice etc.), pregătirea execuției făcîndu-se, de asemenea, la nivel de obiect.

Abordarea problemelor prin această prismă conduce la cunoașterea cu anticipație a cantităților de lucrări pe specialități ce urmează a fi executate, a modului de desfășurare a acestora prin termenele intermediare stabilite, în limita termenului final de predare, a consumului de materiale, a utilajelor de construcții necesare pe perioade, precum și a sumelor convenite drept retribuire personalului muncitor care participă la realizarea obiectului respectiv.

De subliniat că, cunoașterea cu anticipație a volumului de lucrări de executat, a cantităților de materiale, a utilajelor, precum și a sumei convenite drept retribuire dă posibilitatea conducătorului formației (maistru, șef lot, șef

șantier) să gospodărească mai judicios atît mijloacele materiale, cît și sumele convenite drept retribuire, asigurîndu-se astfel încadrarea în fondul de retribuire planificat.

● Contractul impune angajamente reciproce

UN ELEMENT important al acordului global îl constituie **contractul** prin care între cele două părți se crează o serie de obligații reciproce. Contractul-angajament trebuie să conțină, în mod obligatoriu, sarcina ce revine formației, termenele de execuție, condițiile de realizare, sumele convenite drept retribuire, garanțiile ce se rețin pe parcurs și alte obligații reciproce. Încheierea unui astfel de contract trebuie să fie precedată, în toate cazurile, de pregătirea executării lucrărilor, concretizată prin fișe tehnologice, programarea executării lucrărilor (termene finale și intermediare), determinarea mijloacelor tehnico-materiale, utilajelor de construcții, stabilirea sumelor convenite drept retribuire etc. La pregătirea lucrărilor trebuie să-și aducă aportul toate compartimentele de specialitate (planificare, programare, mecanizare, aprovizionare, retribuire ș.a.), deoarece fiecare în domeniul său cunoaște resursele și are obligația de a le folosi rațional. În practică sînt încă numeroase cazuri în care pregătirea aplicării acordului global nu se face cu participarea tuturor factorilor de răspundere, ceea ce conduce la încheierea unor contracte care, neavînd la bază o temeinică pregătire, devin formale, iar în alte cazuri formațiile de lucru sînt remunerat practic în acord colectiv, deoarece nu sînt încheiate contracte, ceea ce denaturează principiul de bază al obligațiilor reciproce, diminuează stimulentele și răspunderea, în timp ce se raportează lucrul în acord global.

De regulă, la nivel de obiect și parte de obiect, contractele trebuie să se încheie cu maiștrii și apoi — pe baza acestora — subcontracte cu echipele de muncitori de specialitate și nu invers, cum se procedează încă în foarte multe cazuri și în special la executarea locuințelor, situații în care acordul global la nivelul formațiilor de muncitori devine o formalitate, nedeosebindu-se de acordul colectiv.

Reglementările în vigoare prevăd chiar obligativitatea încheierii de subcontracte cu formațiile de muncitori de specialitate, pentru ca aceștia să cunoască cu anticipație lucrările ce le revin spre execuție, termenele și sumele convenite drept retribuire, stimulînd creșterea productivității muncii, element esențial îndeosebi în construcții, activitate în care problema reducerii numărului de personal muncitor se pune cu mai multă acuitate decît în celelalte ramuri.

În funcție de modul cum formațiile își organizează munca și productivitatea cu care lucrează, acestea primesc integral sumele prevăzute în contracte și în cazurile în care realizează volumul de lucrări contractat într-o perioadă mai scurtă sau cu un număr mai mic de muncitori, dacă sînt respectate și celelalte condiții contractuale. Acesta este în fond scopul acordului global.

Aplicarea acordului global la nivel de sector de maistru trebuie să conducă la o mai bună organizare a desfășurării lucrărilor în vederea realizării volumului de producție contractat, precum și la o mai bună gospodărire a materialelor, cunoscut fiind că plata adaosului de acord global la maiștri este condiționată de realizarea producției contractate și nedepășirea consumurilor de materiale normate.

La nivel de lot și șantier, aplicarea acordului global, prin includerea în această formă de retribuție a întregului personal care poate și trebuie să contribuie la realizarea sarcinii contractate (muncitori de deservire, personal tehnic, economic și de specialitate etc.), determină preocuparea colectivă pentru respectarea termenelor de execuție, realizarea unor lucrări de calitate, folosirea mai rațională a forței de muncă, o mai mare preocupare pentru obținerea unei eficiențe economice sporite, deoarece acordarea integrală a sumelor prevăzute în contract este condiționată de respectarea termenului, calității lucrărilor, precum și de nedepășirea cheltuielilor la 1 000 lei producție.

În acord global trebuie să se contracteze, pe lângă termenele finale, și stadii fizice intermediare, ceea ce angajează răspunderi sporite pentru toate categoriile de personal, asigurându-se o premisă esențială pentru respectarea și chiar reducerea duratei de execuție față de cea prevăzută în contract.

● Răspundere și disciplină

ODATĂ CONTRACTUL de acord global încheiat, nu înseamnă că acordul global își va atinge scopul, dacă nu sînt luate măsuri de asigurare a tuturor condițiilor tehnico-materiale, care să permită o execuție continuă, ritmică și la nivelul capacităților planificate (utilaje, forță de muncă etc.), pentru a nu se ajunge la situații de rezilieri de contracte datorită nerespectării obligațiilor reciproce și îndeosebi dereglărilor în aprovizionare, în repartizarea mașinilor și utilajelor, precum și datorită mișcării formațiilor de muncitori de la un obiect la altul fără o programare prealabilă, sistem utilizat de un număr foarte mare de subunități. Practica a demonstrat că acolo unde au fost luate toate măsurile, atît în ce privește pregătirea aplicării acordului global, cit și asigurarea pe parcurs a condițiilor prevăzute în contract, rezultatele nu s-au lăsat așteptate: lucrări realizate înainte de termen, de bună calitate, formațiile respective au obținut retribuții sporite, iar gradul de extindere a atins niveluri superioare, în unele cazuri chiar de 80%. Această situație confirmă că acolo unde există preocupare din partea factorilor de răspundere, și nivelul extinderii este mare, nivel care s-ar putea atinge și de celelalte unități avînd în vedere că procesele tehnologice de execuție a lucrărilor sînt similare.

Un alt element prin care se angajează răspunderi sînt garanțiile ce se rețin personalului care lucrează în acord global, pînă la realizarea sarcinii contractate, care au drept scop să cointerezeze personalul în realizarea unor lucrări de calitate și la termenele prevăzute în contract. În toate cazurile în care aceste condiții sînt îndeplinite, după luarea în primire a lucrărilor de

către beneficiarul contractului (șef lot, șef șantier, după caz), garanțiile aferente se restituie în întregime, respectîndu-se astfel principiul de bază al acordului global, în sensul că suma prevăzută în contract se plătește integral la terminarea lucrărilor.

Restituirea garanțiilor în alte condiții decît cele de mai sus, cum se practică de către unele unități și subunități, care la fiecare sfîrșit de lună plătesc integral formațiilor de muncitori sumele corespunzătoare volumului de lucrări realizate, constituie abateri de la disciplină și nu fac altceva decît să reducă eficiența acordului global, transformîndu-l practic în acord colectiv.

Aplicarea corectă a acordului global impune ca, pe lângă contractul (subcontractul) angajament (anexă la normele tehnice cu caracter metodologic de aplicare a acordului global în construcții-montaj), să se întocmească obligatoriu și fișele tehnologice, iar la terminarea lucrărilor procesul verbal de recepție, celelalte formulare anexate sînt difuzate numai pentru a veni în sprijinul unităților în sistematizarea modului de calcul, fără a fi obligatorii.

Avînd în vedere că acordul global este o formă de organizare și retribuție a muncii, pentru realizarea sarcinilor tratate de partid referitoare la extinderea muncii în acord și a acordului global, este necesar ca în toate unitățile să fie antrenate cadrele de specialiști și muncitori cu experiență îndelungată în producție pentru perfecționarea proceselor de muncă și asigurarea condițiilor optime de organizare, condiție obligatorie pentru extinderea muncii în acord și a acordului global.

Mircea MORARIU
Emil PETRIDEAN
Ministerul Muncii

COMENTARIU LA UN GRAFIC

DE CE UNELE CAPACITĂȚI DE PRODUCȚIE SÎNT INSUFICIENT UTILIZATE ?

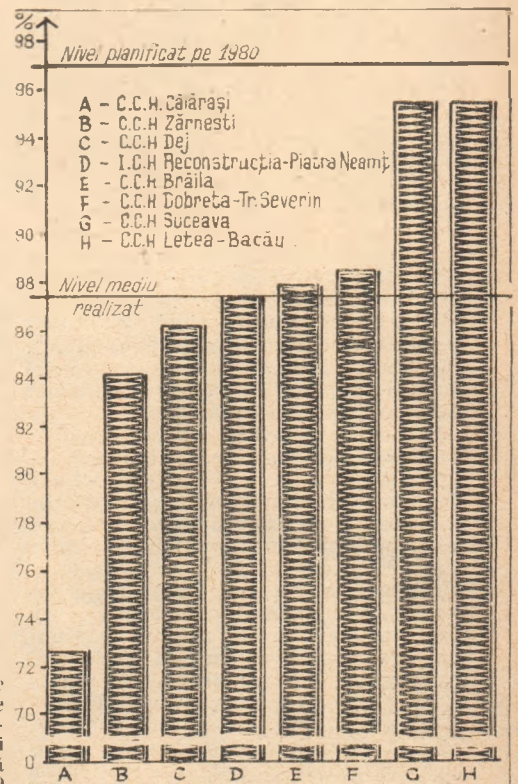
ANALIZA modului de utilizare a capacităților de producție din industria celulozei și semicelulozei în perioada 1 ianuarie - 20 octombrie 1980 scoate în evidență faptul că acestea au fost folosite sub nivelul planificat - 87,30%, fapt ce a determinat o pierdere de producție de circa 27 mii tone. Unitățile cu cele mai bune realizări în această direcție sînt cele de la Suceava și Bacău, dar nivelele atinse de ele se situează totuși sub cele planificate pe anul 1980 (vezi graficul).

Una din cauzele principale care au contribuit la nerealizări o constituie lipsa unor materii prime și materiale. Dintre acestea, lipsa paielei de griu, mai ales în prima parte a anului, a afectat serios producția C.C.H. Călărași, iar insuficiența lemnului pentru celuloză a influențat negativ producția la unitățile de la Zărnești, Drobeta-Tr. Severin și Constanța. Dacă pentru lipsa de paie, care se obțin din sectorul agricol, M.E.F.M.C. poate invoca „cauze obiective”, pentru insuficiența aprovizionare cu lemn nu se poate invoca nici o cauză.

O altă cauză care a contribuit cu circa 20% la nerealizările menționate sînt opririle accidentale, adică intreruperile în funcționarea instalațiilor tehnologice, îndeosebi ca urmare a modului superficial în care au fost făcute reviziile și reparațiile planificate, sau datorită nerespectării datei de efectuare a acestora din dorința de a recupera unele restanțe de producție. Opririle menționate au dus la înregistrarea de pierderi de producție la C.C.H. Brăila - 2,3 mii tone, la C.C.H. Călărași - 2,3 mii tone, iar la C.C.H. Drobeta-Tr. Severin - 9,2 mii tone.

Față de această situație se impune luarea unor măsuri ferme - asigurarea ritmică a aprovizionării tehnico-materiale, utilizarea rațională a instalațiilor și efectuarea de reparații la timp și de calitate - măsuri care să ducă la folosirea la parametrii cit mai ridicăți a capacităților de producție, astfel ca începînd din prima lună a anului 1981 să fie atins nivelul mediu planificat.

Gradul de utilizare a capacităților de producție din industria celulozei și semicelulozei pînă la 20 octombrie 1980

În dezbateri : proiectul Legii pentru întărirea autoconducerii muncitorești și autogestivității economico-financiare și valutare în activitatea de comerț exterior

CADRU FERTIL PENTRU EXTINDEREA RELAȚIILOR ECONOMICE EXTERNE

INDEPLINIREA cu succes a sarcinilor importante ce revin comerțului nostru exterior în perioadele imediat următoare și în perspectivă își găsește un solid fundament în politica consecventă a partidului și statului, de creare a condițiilor optime de valorificare a potențialului de export al țării noastre, prin perfecționarea cadrului și formelor de comercializare. Înscrind-se pe această linie, prevederile din proiectul Legii pentru întărirea autoconducerii muncitorești și autogestivității economico-financiare și valutare în activitatea de comerț exterior și de cooperare economică internațională reflectă consecvența cu care se acționează pentru așezarea întregii activități de comerț exterior pe principii noi, economice, pentru dezvoltarea exportului și activității de cooperare a României pe plan internațional.

Coordonare responsabilă producție-comercializare internațională

SPORIREA, diversificarea și adaptarea producției pentru export la cerințele pieței internaționale, gospodărirea rațională a resurselor valutare, în vederea asigurării mijloacelor necesare plății importurilor și constituirii rezervei valutare ale statului, constituie problemele centrale ale proiectului de lege. Astfel, este stabilit cu fermitate principiul atingerii echilibrului între importurile și exporturile realizate de fiecare întreprindere, centrală și minister, ca factor esențial de asigurare a echilibrului balanței comerciale și de plăți a țării. Premisele unei balanțe de plăți echilibrate la nivelul economiei naționale le reprezintă tocmai felul în care fiecare unitate productivă asigură echilibrul „balanței comerciale și planului de încasări și plăți valutare ale activității proprii de comerț exterior și de cooperare economică internațională”. Echilibrul existent la nivelul unităților productive își va găsi corespondentul pe planul activității de comercializare, în „bugetele de venituri și cheltuieli ale întreprinderilor de comerț exterior”, adevăratele pîrghii de dimensionare a activității acestora în raport cu volumul de export și import realizate.

Alături de aceste prevederi, consider ca deosebit de pozitive, pe linia stimulării inițiativei în activitatea de comercializare internațională, prevederile prin care li se asigură întreprinderilor de comerț exterior: posibilitatea de a cumpăra și prelua de la unitățile producătoare, la prețurile pieței internaționale la momentul cumpărării și cu plată imediată, unele mărfuri de conjunctură, sezoniere, care fac obiectul tranzacțiilor la burse, „în vederea vânzării la extern pe cont propriu și efectuării de operațiuni de aport valutar”. Această prevedere este menită să asigure posibilități sporite de creștere a eficienței exporturilor noastre, printr-o

mai bună luare în considerare a conjuncturii pe plan internațional, a realităților pieței internaționale. În același timp, pe plan intern urmează a fi stimulată, pe baze economice, cooperarea producător-exportator, prin asigurarea realizării la termen a sarcinilor de export, de către unitatea productivă, în paralel cu obținerea unor beneficii suplimentare în valută pentru întreprinderile de comerț exterior, din valorificarea bunurilor nu la momentul producției, ci la cel al conjuncturii celei mai favorabile. În felul acesta se îmbină necesitățile de realizare a fondului de marfă pentru export cu cele de obținere a unor prețuri cât mai favorabile, prevedere valabilă și în cazul importului de materii prime și combustibil. Însăși experiența internațională dovedește că o serie de firme ce acționează în comerțul mondial (firme de trading) își datorează existența folosirii momentelor conjuncturale optime pentru cumpărarea și revinzarea de mărfuri către unitățile productive, în funcție de nevoile procesului de producție.

Un alt aspect de o deosebită importanță îl constituie lărgirea obiectului de activitate al întreprinderilor de comerț exterior cu exporturi de produse ale construcției de mașini, în cadrul operațiunilor de contrapartidă pentru importuri, precum și cu exporturi de orice fel de mărfuri românești, dacă realizează cursurile de revenire planificate. Prin aceasta se răspunde unei realități a pieței internaționale — creșterea foarte accentuată a ponderii tranzacțiilor de tip marfă contra marfă, a operațiunilor paralele și de compensații, care necesită o mai mare mobilitate de acțiune a comerciantului, extinsă și la alte domenii decât cimpul său „tradițional” de acțiune. Această prevedere urmărește realizarea unei elasticități mai mari în negocierile comerciale, prin asigurarea posibilității de a negocia la importul de materii prime, spre exemplu, posibilități de livrare în contrapartidă de bunuri care nu intră în nomenclatorul întreprinderii de comerț exterior respective și în care trebuiau implicate — eventual de factorii de decizie de la nivele superioare — alte întreprinderi de comerț exterior. Se va realiza, totodată, simplificarea modului de inițiere a unor operațiuni de compensații avînd ca obiectiv promovarea exporturilor românești în paralel cu asigurarea importurilor de materii prime și combustibil. Prevederile amintite implică, pe planul producției, accelerarea vitezei de rotație a fondurilor întreprinderilor, printr-o valorificare mai promptă către și de către întreprinderile de comerț exterior a rezultatelor producției și, în consecință, reducerea la minimum a stocurilor de marfă cu mișcare lentă.

Considerăm că în această activitate trebuie atras — alături de ministerele economice — Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodării Fondurilor Fixe, care, prin unitățile sale, să colaboreze în permanență cu I.C.E.-urile pentru valorificarea tu-

turor posibilităților de export, ca și în vederea asigurării necesarului operativ de materii prime pentru producția destinată exportului.

Dezvoltarea operațiunilor de aport valutar

EXPRIMÎND necesitatea realizării unui salt calitativ în întreaga activitate de comerț exterior, prevederile proiectului de lege acordă o importanță de prim ordin operațiunilor de aport valutar, acelor operațiuni care contribuie la creșterea beneficiilor în valută prin prestarea de servicii comerciale suplimentare, conexe.

Proiectul de lege validează, prin cadrul pe care-l creează dezvoltării acestor operațiuni, condițiile pentru dezvoltarea experienței cîștigate de întreprinderile noastre de comerț exterior în operațiuni de: reexporturi directe sau cu efectuări de prelucrări intermediare (în zone libere); intermediere între vânzători și cumpărători străini pe bază de comision, operațiuni cu mărfuri de bursă; importuri de completare la instalații complexe pentru reexport cu diferență valutară suplimentară; prestări de servicii diverse cu plata în valută, în domeniul transporturilor internaționale, precum și operațiuni de brokeraj pentru parteneri străini, operațiuni de arbitraj valutar etc.

În lumina prevederilor proiectului de lege, consider că trebuie intensificată colaborarea întreprinderilor noastre de comerț exterior pentru difuzarea experienței, în astfel de operațiuni, a unor întreprinderi de comerț exterior ca: Terra, Agroexport, Prodexport, Românoexport etc., către celelalte întreprinderi ce au în curs de dezvoltare aceste experiențe trebuie să revină și Centrului de perfecționare a cadrelor din M.C.E.C.E., prin organizarea unor dezbateri practice și a schimbului de experiență între specialiști din diverse întreprinderi — urmînd să asigure nu numai aprofundarea cunoașterii unor astfel de operațiuni de către toți lucrătorii de comerț exterior, ci și inițierea colaborării în derularea unor operațiuni de anvergură, la care să participe mai multe întreprinderi.

În cadrul acestor colaborări, un rol deosebit urmează să-l aibă acele operațiuni care asigură promovarea exportului românesc de mașini, utilaje și instalații. Organizarea unor colaborări în construcția de obiective industriale în străinătate (îndeosebi în țările în curs de dezvoltare) și plata acestora în bunuri, rezultat al producției obiectivului respectiv (formula românească de cooperare) va constitui una din direcțiile principale de acțiune.

Florin POGONARU

(Continuare în pag. 29)

Componente calitative

ale dezvoltării economiei românești

CONSOLIDAREA ȘI RIDICAREA PE UN PLAN SUPERIOR A MARILOR REALIZĂRI DIN ECONOMIE (I)

FORMULIND ca obiective fundamentale ale viitorului cincinal continuarea pe o treaptă superioară a dezvoltării economico-sociale a țării, creșterea în ritm susținut a economiei, afirmarea cu putere a revoluției tehnico-științifice în toate domeniile, a unei noi calități în întreaga activitate, Congresul al XII-lea al partidului a fundamentat necesitatea trecerii de la dezvoltarea în care se manifestau, într-o pondere însemnată, acțiunea factorilor de tip extensiv, la o dezvoltare preponderent intensivă. O dezvoltare în care factorii calitativi, de eficiență și competitivitate, să treacă, în mai mare măsură, pe primul plan. În concepția partidului nostru tocmai aceasta constituie baza pe care se poate asigura consolidarea și mai puternică a modului de producție socialist, se pot crea premisele reale dezvoltării economiei pe un fond de stabilitate, echilibru și eficiență economică maximă — atît la nivel macro, cît și microeconomic, în profil de ramură și teritorial, în relații economice internaționale etc. Este o viziune care, în condițiile concrete ale țării noastre, asigură o perspectivă clară și sigură progresului economiei.

În acest cadru, la Plenara C.C. al P.C.R. din octombrie 1980, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fundamentat, cu clarviziunea remarcabilă care îi este caracteristică, țelurile imediate ale dezvoltării noastre. Între acestea cerința ca strategia ritmurilor de creștere a economiei naționale să se bazeze, în primul rînd, nu pe lărgirea cîmpului de producție prin acumulări cantitative, ci pe consolidarea puternică a realizărilor obținute pînă acum în dezvoltarea forțelor de producție. Să urmărim cîteva din elementele ce definesc această strategie economică.

Este cunoscut că într-o economie în curs de dezvoltare, angajată plener în procesul de industrializare, folosirea unei părți importante din venitul național pentru acumulare poate imprima creșterii economice un caracter relativ extensiv. Datorită bazei reduse de pornire, ritmul creșterii economice în această perioadă este înalt, multă vreme prezentînd o tendință de creștere.

Faptul că în condițiile țării noastre, factorii intensivi nu lipsesc nici în această etapă, că ei au fost — cu deosebire după 1965 — tot mai accentuați este demonstrat, pe un plan sintetic, de creșterea continuă a sporului de venit național ce s-a obținut la fiecare leu investit, de dimensiunea din ce în ce mai mare a fiecărui procent din ritmul mediu anual de creștere a venitului național. Dezvoltarea cu caracter extensiv pune însă anumite limite creșterii eficienței; între altele ea necesită un consum din ce în ce mai mare de materii prime, materiale, combustibil și energie, ceea ce intră în contradicție cu caracterul restrictiv, mai mult sau

mai puțin pronunțat, al unor resurse naturale, mărind costul creșterii economice.

Și de această dată, cu o excepțională luciditate și profunzime de gîndire, de analiză și interpretare a realităților proprii economiei românești, tovarășul Nicolae Ceaușescu a relevat obiectivele și prioritățile esențiale care stau în fața economiei românești în actuala etapă de dezvoltare. Încă de la Conferința Națională din 1977, secretarul general al partidului a fundamentat în mod științific necesitatea trecerii de la etapa acumulării cantitative la o calitate nouă, superioară în toate domeniile de activitate. În această perspectivă, procesul de transformare permanentă a acumulărilor cantitative trecute, prezente și viitoare într-o calitate nouă, superioară, în întreaga sferă a vieții economico-sociale, s-a înscris ca o orientare esențială elaborată la Congresul al XII-lea al partidului. Ea a fost organic integrată în perimetrul tuturor priorităților de bază, de a căror realizare depinde consolidarea și mai puternică a economiei, ridicarea gradului de civilizație a vieții întregului popor, întărirea forței materiale și spirituale a țării, a independenței și suveranității României socialiste. Este vorba cu deosebire de accelerarea procesului de restructurare a industriei, prin creșterea prioritară a ramurilor de prelucre avansată, odată cu limitarea activității unor sectoare energointensive, ca și de aplicarea cu hotărîre a unui nou mecanism economico-financiar — bazat pe autoconducere și autogestione, pe creșterea rolului și răspunderii clasei muncitoare, a tuturor colectivelor de oameni ai muncii în buna administrare, în gospodărirea rațională, cu maximum de eficiență, a fondurilor materiale și financiare incredințate.

Modernizare, dezvoltare, eficiență

SĂ ANALIZĂM acum unele aspecte concrete în cadrul teoretic amintit. Este cunoscut că în anii construcției socialiste și, mai ales, după Congresul al IX-lea al partidului, România a obținut realizări cu adevărat revoluționare în toate domeniile vieții social-economice și politice. Industrializarea susținută a țării a stat la baza formării și modernizării aparatului de producție în toate ramurile economiei naționale, cu implicații directe asupra nivelului înzestrării tehnice a muncii și implicit asupra eficienței forței productive a muncii. Iată cîteva date care, caracterizînd intensitatea, dimensiunile și eficiența efortului de dezvoltare din această perioadă, demonstrează grăitor faptul că economia românească a înaintat rapid, pe un front larg, parcurgînd o distan-

ță foarte lungă în dezvoltarea sa economică.

Volumul investițiilor realizate în economia națională a reprezentat, în perioada 1950—1980, peste 1 886 miliarde lei, din care ultimului deceniu, 1970—1980, îi revin aproape 80 la sută. Ca urmare a acestei largi deschideri în cîmpul reproducerii lărgite au fost create ramuri noi, a fost dezvoltată, modernizată întreaga structură tehnico-productivă a economiei naționale. Numai în ultimii 15 ani, 1966—1980, s-au creat în economia națională peste 7 000 de obiective economice. Pe această bază a fost posibil să se creeze locuri noi de muncă pentru 3,2 milioane persoane, ceea ce înseamnă că aproape 41% din personalul muncitor existent în prezent provine din ultima perioadă de 15 ani.

Pentru proporțiile efortului de dezvoltare este, de asemenea, semnificativă evoluția indicatorului ce exprimă volumul fondurilor fixe pe locuitor. De la 12 690 lei, cît reprezenta volumul fondurilor fixe pe locuitor în 1950, dreptul de proprietate al fiecărui locuitor al țării s-a extins treptat, ajungînd în 1970 la circa 28 000 lei, iar în prezent la peste 87 000 lei — situație ce relevă amploarea creșterii acestui indicator în ultimul deceniu.

Intensitatea, proporțiile considerabile ale efortului de dezvoltare din această perioadă au avut ca rezultat nemijlocit obținerea unui venit național de peste 15 ori mai mare decît în 1950, pe locuitor acesta crescînd de la 2 145 lei în 1950 la 24 353 lei în 1980. Asigurînd aproape 60% din venitul național al anului 1980, industria este în prezent de 34 ori mai puternică decît în 1950; față de același an producția globală agricolă este de 3,8—4,1 ori mai mare.

În condițiile în care în deceniul 1970—1980 și, mai ales, în ultimul cincinal economia românească a înaintat pe un front larg, pentru cincinalul și deceniul următor sînt stabilite obiective pronunțat calitative, de mare însemnătate socială. Între acestea, dezvoltarea proporțională și armonioasă a industriei și agriculturii, realizarea unui echilibru optim între toate sectoarele de activitate, continuarea politicii de amplasare rațională a forțelor de producție pe teritoriu, apropierea județelor în ceea ce privește nivelul producției globale pe locuitor, accentuarea procesului de optimizare a economiei naționale pe baza criteriilor impuse de valorificarea superioară, intensivă a materiilor prime, combustibilului și energiei. În acest cadru ritmurile de creștere, în expresia lor statistică, stabilite pentru anul 1981, sînt mai ponderate în raport cu perioada anterioară; dar modul în care este concepută înfăptuirea lor asigură accelerarea trecerii economiei noastre de la o etapă

relativ extensivă la o reproducție de tip intensiv. Influența factorilor calitativi — îndeosebi a folosirii mai eficiente a fondurilor fixe, materiilor prime și energiei, a creșterii productivității muncii — devine preponderentă pentru realizarea creșterii economice, în îndeplinirea sarcinilor de mare însemnătate hotărâte la Congresul al XII-lea al partidului.

Acțiunea factorilor calitativi

CE ARGUMENTE se relevă în acest sens? În primul rând faptul că tendința de ponderare a ritmurilor de creștere este însoțită de sporirea continuă, la toți indicatorii, a nivelurilor absolute. Mai mici sub aspect statistic, sub aspect economic puterea fiecărui procent din indicii de creștere este cu mult mai mare în anul 1981 față de 1980, ceea ce demonstrează intensificarea acțiunii factorilor calitativi, de eficiență în creșterea noastră economică.

Deși venitul național crește cu 7% în 1981 față de 1980, nivel cu două puncte mai redus decât cel înregistrat ca medie a perioadei 1976—1980, în anul 1981 venitul național va fi cu peste 38 miliarde lei mai mare decât cel din anul 1980. Iată deci că față de un spor mediu anual al venitului național de 36,8 miliarde lei pe care îl asigură ritmul de 9 la sută în perioada 1976—1980, în anul 1981, un ritm mai mic, de 7 la sută, asigură un spor de peste 38 miliarde lei. Aceasta înseamnă că un procent din creșterea venitului național în 1981 față de 1980 asigură un spor de peste 5,4 miliarde lei, față de circa 4 miliarde lei cât asigură același procent în medie în perioada 1976—1980.

Consolidarea factorilor calitativi de creștere a venitului național în această perioadă se exprimă elocvent și prin sporul mediu anual al venitului național la un procent din rata acumulării. Față de 0,66 miliarde lei, cât reprezenta nivelul acestui indicator de eficiență în perioada 1951—1980, în anul 1981 el va fi de 1,23 miliarde lei, ceea ce înseamnă o creștere de aproape 2 ori. Aceeași semnificație are și ponderea cheltuielilor materiale în produsul social, care, datorită creșterii mai rapide a venitului național față de produsul social, va fi în anul 1981 de aproximativ 58 la sută. Numai ca urmare a reducerii cu 0,5 puncte a ponderii cheltuielilor materiale în produsul social, în anul 1981 față de 1980, va avea loc o sporire a venitului național cu aproximativ 4,3 miliarde lei.

Desigur, după cum nu poate exista o reproducție lărgită pur extensivă, tot așa nu poate avea loc o creștere economică pe cale pur intensivă. În etapa care se încheie odată cu cincinalul 1976—1980, deși caracterizată în măsură importantă de acțiunea factorilor extensivi, s-au manifestat puternic și elemente intensive în asigurarea reproducției lărgite, care au început să aibă o influență crescândă după anul 1965 — ne-am mai referit la această problemă. Iată însă câteva date care ilustrează prezența amintită a elementelor calitative.

Productivitatea muncii în industrie a crescut în perioada 1950—1980 de peste 9,3 ori. Concomitent, și într-un ritm mai rapid, a crescut productivitatea muncii în agricultură, fapt ce a avut ca rezultat reducerea decalajului relativ față de cea realizată în industrie,

de la 9,9 la 1 la aproape 4—5 la 1 în prezent. Pe fondul reducerii decalajului relativ dintre nivelul productivității muncii în industrie față de agricultură, are loc o creștere a decalajului absolut, ceea ce considerăm că exprimă atât eficiența mult mai mare a forței productive a muncii în industrie în etapa actuală, cât și rezervele încă mari și nevalorificate de sporire a eficienței muncii în agricultură. Alături de aceste cifre semnificative — și în primul rând ca efect al lor — evoluția sporului mediu anual al venitului național la un procent din rata acumulării evidentiază, și ea prezența elementelor calitative în creșterea noastră economică. Comparând cele două mari perioade ale construcției socialiste, 1951—1965 și 1966—1980 din punctul de vedere al acestui indicator, în ultima etapă se înregistrează un nivel de 0,32 miliarde lei spor mediu anual de venit național la un procent din rata acumulării, față de numai 0,38 miliarde lei în prima etapă.

Pe de altă parte, deși începând cu cincinalul 1981—1985 factorii intensivi devin preponderenți în dezvoltarea economiei naționale, totuși și în această perioadă sînt elemente ca caracter extensiv, ele avînd o bază obiectivă în condițiile istorice concrete ce caracterizează nivelul și structura bazei tehnico-materiale atât în profil de ramură cât și teritorial.

În partea a doua a articolului ne vom referi la obiective, la măsuri și acțiuni apte să asigure accentuarea factorilor intensivi în procesul creșterii economiei românești.

Dumitru CIUCUR
Constantin POPESCU

Realizări de prestigiu ale creației tehnice românești

Instalații pentru punerea în producție a sondelor

TARA NOASTRĂ a devenit binecunoscută în întreaga lume ca una dintre cele mai importante producătoare și exportatoare de utilaj petrolier. Printre utilajele care atestă înaltele valențe ale acestei producții se numără și instalația de punere în producție a sondelor P-80. Ea poate realiza nu mai puțin de 15 operații diverse de intervenții, reparații și punerea în producție a sondelor. Remarcabil este și faptul că dacă pe această instalație transportabilă, executată de Intreprinderea de utilaj petrolier din Tîrgoviște, se montează echipament specific, cu ea pot fi executate și lucrări de foraj la peste 2000 metri adîncime. În acest scop instalația dispune de un grup motor diesel MB-836 Bb, cu supraalimentare, de 450 CP la 1500 rotații/minut. Mastul ei este de tip U format din două tron-

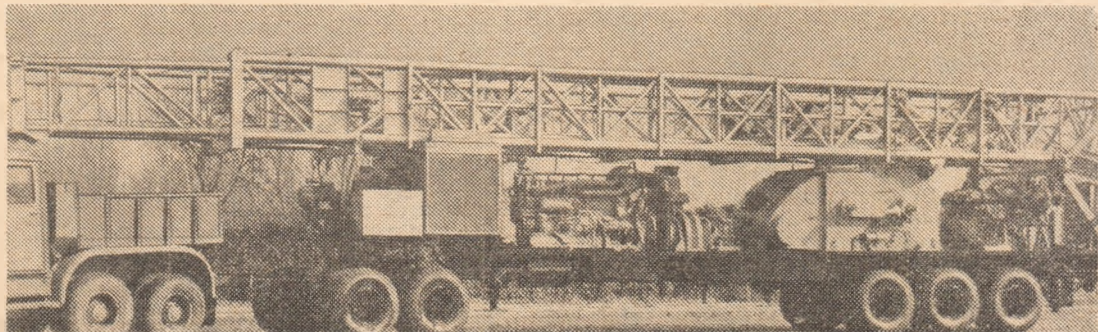
soane telescopice. El se rabatează cu ajutorul unui ridicător hidraulic și este telescopat mecanic prin cablu. O instalație pneumatică asigură centralizarea la pupitrul a tuturor comenzilor de cuplare a tobelor de manevră și de lăcărit, a cuplajului de la ie-

sirea din convertizorul hidraulic de cuplu, a schimbării vitezelor în cutia de viteze și a accelerației motorului.

Prezența instalației la Tîrgul internațional organizat în toamna aceasta în Capitală a suscitat un viu interes în rândurile specialiștilor care au apreciat deplin siguranța în exploatare (conferită de marea capacitate de frinare la troliu), punerea rapidă în stare de lucru prin mijloace proprii, accesibilitatea sporită pe suprafețele accidentate

realizată prin trenurile de rulare prevăzute cu balansiere care permit adaptarea roților la denivelările drumurilor amenajate, sistem propriu de orizontalizare realizat prin cricuri hidraulice, posibilități de lucru deasupra instalațiilor de prevenire a erupțiilor în montaje înalte etc.

Datorită tuturor acestor calități, întreprinderea tîrgovișteană livrează această modernă instalație nu numai schelelor petroliere din țară, dar și celor din Siria, Brazilia, Argentina etc.

CITITORII AU CUVÎNTUL

Soluție

PENTRU ocuparea posturilor vacante temporar (din cauza concediilor de boală sau maternitate ale titularilor) este necesar ca cel ce urmează a se încadra să îndeplinească condițiile de studii și de vechime. În această situație ne este imposibil să facem unele încadrări atunci când postul este din cele condiționate și de vechime. Din această cauză întâmpinăm greutăți în desfășurarea normală a muncii la compartimentele operative din unitățile bancare (casierie și decontări), atunci când avem asemenea indisponibilități de personal.

După părerea noastră, există o soluție pentru rezolvarea acestor cazuri. Posturile de execuție pentru care se cer condiții de vechime, ce sînt vacante temporar, să poată fi ocupate pe funcțiile imediat inferioare, pentru care nu se cer condiții de vechime. De exemplu, contabil principal - contabil, operator principal - operator etc., încadrarea urmînd a se face la nivelul de bază al retribuției funcției imediat inferioare. Nu se pune problema modificării statutului de funcțiuni, deoarece postul este al titularului și nici nu este vorba de o nerespectare a Legii nr. 57/1974.

Solicităm Ministerului Muncii să analizeze această problemă și să avizeze această soluție.

Ioan POP

director adjunct la sucursala județeană Vaslui a Băncii Naționale

Preț

S-A SCRIS și s-a vorbit foarte mult de recondiționarea și refolosirea pieselor de schimb utilizate în procesul tehnologic la toate mașinile și utilajele din instalații. Și colectivul de la Întreprinderea minieră Baia Borsă este preocupat și antrenat în acțiunea de recondiționare a pieselor de schimb. Dar cum să stabilim prețul acestor recondiționări? Așteptăm actele normative care să reglementeze prețurile la recondiționările pieselor de schimb. Sperăm că nu se vor lăsa prea mult timp așteptate.

Colectivul biroului plan-dezvoltare de la Întreprinderea minieră Baia Borsă

ECOURI

O nouă calitate

Articolul „Saltul la o nouă calitate determină noi exigențe în pregătirea planului”, publicat în nr. 32 al „R.E.”, s-a bucurat de atenția convenită din partea organelor de resort din diferite ministere. Iată extrase din corespondențele primite.

ÎN planul pe anul 1981 s-au concentrat fondurile și resursele materiale la principalele capacități de producție care urmează să fie puse în funcțiune. Împreună cu M.I.C.M. s-a stabilit volumul de utilaje care să fie livrat în anul 1981. De asemenea, s-au întocmit programe de proiectare privind elaborarea notelor de comandă, proiectelor de execuție și detaliilor de execuție care să asigure realizarea volumelor planificate în anul 1981. S-au elaborat în paralel și 66 proiecte tip.

O parte din necesarul de combustibil utilizat în scopuri energetice în 1981 va fi acoperită cu resurse energetice secundare, care rezultă în alte instalații decît cele în care se utilizează. Pentru asigurarea creșterii cu cca. 43% a gradului de acoperire din resurse secundare a necesarului, au fost pregătite din timp documentațiile și investițiile necesare, astfel încît în prezent sînt în curs de realizare, finalizare sau pregătire un număr de cca. 70 lucrări.

S-au luat măsuri pentru asigurarea cu piese de schimb atît prin executarea acestora în unitățile specializate ale M.I.Ch., cît și în atelierele mecanice de reparații ale întreprinderilor. Nu sînt încă acoperite solicitările industriei chimice la unele colaborări cu întreprinderile M.I.C.M. De asemenea, nu sînt acoperite cererile de piese de schimb ale unor utilaje standardizate și anume: compresoare, turbine, pompe, ventilatoare, agregate de frig, material rulant; s-au primit repartiții insuficiente la: aparate de măsură și automatizare, mașini de ridicat și transportat, mașini unelte, transformatoare ș.a.

Ioan PETRU

Ministerul Industriei Chimice

TOATE colectivele de oameni ai muncii din unitățile noastre au dezbătut cifrele de plan pe anul 1981 și au stabilit măsurile, atît pentru pregătirea realizării acestuia, cît și pentru încheierea cu succes a planului pe anul 1980.

În domeniul utilizării cit mai intense a cărbunelui pentru producerea energiei electrice, recent au fost conectate la sistemul energetic național grupul nr. 6-210 MW de la termocentrala Mintia și grupul nr. 3-330 MW de la termocentrala Turceni. În prezent se lucrează intens la operațiile de montaj al grupului nr. 4-330 MW de la termocentrala Turceni. Pînă în prezent au fost puse în funcțiune hidrocentralele Gilceag de 15 MW, Zăvideni de 19 MW, precum și primul grup de 19 MW de la hidrocentrala Arcești de pe Olt, iar pînă la finele acestui an se vor mai pune în funcțiune hidrocentralele Drăgășani, Slatina și Cibin. Totodată, se lucrează la hidrocentralele ce urmează a fi puse în funcțiune în cursul anului 1981, însumînd o putere instalată de 388 MW.

O atenție deosebită se acordă realizării de microhidrocentrale, 40 fiind în curs de realizare în acest an, iar pentru anul 1981 fiind în pregătire peste 100 de asemenea centrale. Unele microhidrocentrale vor utiliza potențialul hidroenergetic provenit din căderile circuitelor apei de răcire de la termocentralele Ișalnița, Turceni și Doicești.

În vederea îmbunătățirii activității de reparații și întreținere a echipamentelor și instalațiilor, s-au stabilit o serie de măsuri tehnice și organizatorice, din care unele sînt deja realizate. Astfel, s-au organizat uzine de reparații în cadrul centralelor termoelectrice mari, s-a dezvoltat producția de piese de schimb atît la întreprinderea de specialitate Energoreparații, cît și execuția de piese de schimb noi și de recondiționări în cadrul centralelor electrice și s-au dezvoltat secțiile de cercetare și de proiectare tehnologică din cadrul Centralei Industriale de producere a energiei electrice și termice.

Pentru încadrarea în normele de consum de combustibil și în consumurile tehnologice pentru producerea, transportul și distribuția energiei electrice și atingerea la nivelul anului 1985 a unei valori de 5% din total surse pentru pierderile în rețele, deci pentru un randament al tuturor rețelelor electrice din țară de 95%, s-au stabilit de asemenea programe de măsuri, unele cu caracter imediat și altele de perspectivă.

A. BACIU

director adjunct în Ministerul Energiei Electrice

PENTRU cuprinderea întregului complex de probleme care să asigure realizarea condițiilor de pregătire a planului pe 1981 a fost elaborat în cadrul ministerului și la unități un cuprinzător plan de măsuri defalcat pe activități, secțiuni de plan, acțiuni specifice, pe compartimente și persoane. Activitatea geologică este orientată îndeosebi spre realizarea intensivă a programului de cercetări geologice în toate zonele țării, pentru creșterea volumelor de rezerve geologice.

În sectorul de investiții principalele măsuri au vizat punerea în funcțiune a obiectivelor cu sarcini de producție în anul 1981, astfel încît pînă la finele anului 1980, vor fi date în funcțiune noi capacități productive, între care cariera și uzina de preparare de la Moldova Nouă, cariera de lignit Tismana II, cariera Peșteana. De asemenea, au fost avute în vedere măsuri pentru finalizarea pregătirii atacării unor obiective noi, pentru reexaminarea soluțiilor tehnice în vederea reducerii consumurilor de materiale în construcții, ajutorarea constructorilor prin preluarea și executarea de obiective în regie și elaborarea de grafice-cadru pentru realizarea și livrarea utilajelor din țară.

Pe linia activității de cercetare, progres tehnic, asimilare și reducere de combustibili și consumuri energetice, măsurile luate au fost dirijate în special spre definitivarea termenelor și obiectivelor de cercetare pentru reducerea termenelor de intrare în producție, asimilarea și experimentarea în exploatare de noi produse sau încheierea bilanțurilor energetice pentru instalațiile și utilajele mari consumatoare de energie electrică. O atenție deosebită a fost acordată măsurilor pentru realizarea parametrilor proiectați la obiectivele puse în funcțiune, pentru folosirea cit mai completă a capacităților de producție și a timpului de lucru - mai ales la utilajele de excavare și transport din carierele de lignit, precum și pentru asigurarea lucrărilor de reparații și întreținere la toate utilajele și instalațiile miniere, petroliere, geologice și metalurgice. Tot pe linia asigurării condițiilor realizării planului pe 1981 au fost încheiate protocoale cu constructorii de lucrări de investiții, au fost definitivate contractele de livrări de utilaje și piese de schimb, precum și contractele privind desfacerea producției unităților ministerului.

O. ARABAGIAN

director în Ministerul Minelor, Petrolului și Geologiei

„R.E.“ militează pentru generalizarea analizei valorii

DE LA PREOCUPĂRI SPORADICE LA O ACTIVITATE ORGANIZATĂ, PERMANENTĂ ÎN SPRIJINUL REDUCERII CHELTUIELILOR MATERIALE

„O deosebită atenție trebuie să acordăm restructurării industriei, asigurând realizarea unor produse de înaltă tehnicitate și calitate, cu un consum redus de energie și materii prime. Pe ansamblul industriei, în viitorul cincinal trebuie să realizăm o creștere de cel puțin 32—34 la sută a gradului de valorificare a materiilor prime și energiei.“

Acest imperativ, exprimat de către tovarășul Nicolae Ceaușescu în Cuvântarea la Congresul al II-lea al consiliilor populare, are în vedere nu numai reducerea dependenței de importuri, ca o cale pentru realizarea unui sold activ al schimburilor noastre comerciale internaționale, ci și creșterea eficienței muncii sociale, sporirea accelerată a venitului național, înfăptuirea principiilor noului mecanism economic-financiar, care pun accentul prioritar pe maximizarea producției nete.

Esențiale sînt acum acțiunile concrete, cit mai operative, dar bine gîndite și evaluate strategic — conjugate cu schim-

bări de optică, de mentalitate, cu creșterea competenței și responsabilității pentru efectele economice ale activității. Aceasta presupune gîndire innoitoare, idei îndrăznețe în substanță, un ridicat nivel tehnico-științific, spirit critic-constructiv, informare rapidă și cit mai completă asupra necesităților din fiecare ramură, precum și asupra performanțelor celor mai înaintate obținute pe plan național și mondial ș.a., toate grefate pe metode de analiză-acțiune adecvate.

Domeniul „analizei valorii“ — atît ca metodă interdisciplinară de cercetare, analiză și optimizare, cu maximă eficiență în reducerea costurilor și creșterea calității și competitivității produselor (serviciilor, tehnologiilor, activităților, structurilor), cit și ca linie de gîndire (concept, principii) — apare deci astăzi, mai mult ca oricînd, ca unul dintre instrumentele strategice hotărîtoare în politica noii calități.

Premisele unui experiment

ÎN ACEASTĂ problematică majoră, de stringentă actualitate, se înscriu și preocupările Centrului de perfecționare a lucrătorilor din industria materialelor de construcții București pentru cercetarea, conceperea și adaptarea unei metodologii practice-aplicative, în specificul concret departamental, a analizei valorii.

Promovarea metodei în proiectare și producție, specializarea de cadre în domeniul A.V. și reconceperea optimizată a unor produse sau tehnologii — acțiuni începute încă în urmă cu 6 ani, îmbogățite și perfecționate conti-

nuu — au ajuns la etapa valorificării superioare, a unui salt calitativ.

Pornind de la acumulările anterioare, de la studierea implicațiilor posibile pe un plan teoretic și practic mai larg ale conceptului și principiilor A.V. în formularea lor corespunzătoare unei metode de raționalizare socialistă, de la experiența căpătată după realizarea a zeci de proiecte aplicative elaborate într-o conlucrare permanentă instructor-cursanți, precum și de la concluziile desprinse în lupta cu unele manifestări de conservatorism, comoditate, neînțelegere a problemelor de fond ș.a., am abordat un experiment de bătaie mai lungă, care vizează în final introducerea analizei valorii atît ca

metodă de eficientizare a producției materiale, cit și ca principii director unitar în activitățile de cercetare-proiectare-producție din unitățile economice.

Motivarea și decizia

HOTĂRIREA de a trece la un asemenea experiment (care depășea cadrul instituționalizat și sarcinile reglementate ce revin unui centru de perfecționare departamental) a fost luată cu doi ani în urmă, determinată fiind de constatarea că după aproape 4 ani

Realizări în prima etapă

I.C.P.U.P.S. București

ÎN CADRUL institutului funcționează deja un prim colectiv specializat (2 ingineri), avînd ca sarcini de serviciu exclusive efectuarea de cercetări și studii de A. V. S-a conturat constituirea unui al doilea colectiv, care se specializează în „design și analiza valorii“ ; el este format din 3 arhitecți, a căror instruire se desfășoară de circa un an și jumătate, într-un program combinat (cursuri, studii individual orientat, aplicații practice) din domenii interdisciplinare : analiza și ingineria valorii, ergonomie, creativitate, elemente economice. Proiectul de absolvire a ultimului curs (organizat de către centru la sediul institutului, în perioada martie-noiembrie a.c.), un studiu complex de A. V. asupra a 3 produse de mare serie (destinate exportului) din fabricația I.R.E.M.O.A.S. București, reprezintă garanția actului de naștere a noului colectiv ; produsele reconcepute — realizate la nivel de prototip și avizate intern, urmînd a fi omologate în scurt timp — prezintă, pe lîngă o estetică superioară și parametri funcționali competitivi, un consum specific de metal neferos considerabil redus. Activitatea colectivelor A. V. se desfășoară pe bază de contracte de cercetare-proiectare (deocamdată la produse de complexitate mai redusă), în acord global, cu norme de muncă elaborate în institut și avizate de forurile în drept.

Alți 16 lucrători din institut au fost inițiați anterior, de către centrul de perfecționare, în domeniul A.V.

Există un climat general favorabil aplicării metodei, climat întreținut prin receptivitatea manifestată și sprijinul dat de directorul institutului, prin eforturile citorva entuziaști, de depășire a unor etape dificile de pionierat — ca și prin exemplul efectelor economice pozitive pe care le-a dat aplicarea studiilor A.V. realizate : un raport de eficiență de ordinul a zeci de lei beneficii suplimentare la un leu investit.

I.U. Alba Iulia

INCEPUTUL s-a făcut printr-o testare amplă și complexă a întregului personal TESA, pentru a evalua nivelul de cunoștințe generale și profesionale raportate la sarcinile posturilor de muncă și pentru a-i identifica pe lucrătorii cu aptitudini necesare domeniului A.V. — experiență practică, spirit analitic și aptitudini de creativitate. Au putut fi astfel selectați 25 de ingineri, subingineri și economiști, din proiectare și din sectoarele de producție, pentru a fi inițiați asupra elementelor de bază ale metodei.

Programul de perfecționare a fost realizat la sediul întreprinderii, pe parcursul unui an calendaristic, în trei cicluri de cîte șase zile (scoater parțiale din producție pentru predarea elementelor de bază ale A.V., aplicații practice, dezbateri în colectiv a proiectelor aplicative ș.a.), cu două cicluri intermediare în care cursanții au studiat materiale bibliografice furnizate de centru și au lucrat efectiv la elaborarea unor studii A.V.

Alternarea instruirii teoretice cu aplicațiile practice și studiul individual a fost completată cu abordarea concretă a reproiectării unor produse din nomenclatorul întreprinderii

de cînd centrul instruia specialiști A.V. (cite două serii anual, însumînd 30—35 de cursanți), potențialul acestora și efortul de instruire nu erau valorificate corespunzător, efectul util rezumîndu-se doar la reconceperea unor produse în cadrul studiilor A.V. realizate sub îndrumarea expertului instructor ce conducea acțiunea de perfecționare. Este adevărat că beneficiile suplimentare rezultate prin reducerea costurilor materiale de producție la acele produse, în medie cu 30—40 la sută (concomitent cu îmbunătățirea calității), reprezintă zeci de milioane de lei (economii potențiale, deoarece nu toate proiectele s-au și finalizat pînă în prezent). Cîștigul pentru economia națională ar fi fost însă mult mai mare, dacă cei ce au fost inițiați în noul domeniu interdisciplinar ar fi avut asigurată posibilitatea de a căpăta experiența absolut necesară pentru formarea unui bun specialist A.V. — experiență care se obține în timp și doar realizînd efectiv studii. Constituirea unor colective specializate în A.V. — sarcină scadentă încă din prima jumătate a anului 1978, conform măsurii prevăzute în „Programul special pentru aplicarea generalizată, la scara întregii economii, a analizei tehnice a valorii” — ar fi putut oferi cadrul organizatoric-structural adecvat. Dar ea nu s-a produs...

Terenul de experimentare

DINTRE cele trei centrale industriale de bază ale sectorului materiale de construcții, opțiunea de adăncire a unei colaborări în vederea promovării la nivele operaționale a analizei valorii — cu un accent sporit în pregătirea și perfecționarea corespunzătoare a factorului uman, inclusiv măsuri organizatorice adecvate — s-a oprit asupra Centralei de utilaje și piese de schimb, alegîndu-se drept teren de experimen-

tare următoarele unități economice din subordine:

— Institutul de cercetări și proiectări pentru utilaje și piese de schimb (I.C.P.U.P.S.) București;

— Întreprinderea de utilaje Alba Iulia;

— Uzina de construcții-reparații utilaje și piese de schimb Vatra Dornei.

Opțiunea s-a făcut atît pe baza unor considerații obiective: prioritatea dată sectoarelor din specificul construcțiilor de mașini în cadrul măsurilor stabilite prin programul special, faptul că această centrală produce utilaje și piese de schimb pentru toate subramurile din sistemul Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții, cerințele stringente de înnoire-optimizare a nomenclurii de produse, din care o parte însemnată se realizează cu consumuri mari de metal — cit și ținînd seama de receptivitatea conducerii centralei industriale și de dorința conducerii celor trei unități de a realiza colaborarea menționată.

Principalele obiective urmărite

● **INSTRUIREA** (perfecționarea, specializarea) **diferențiată** în domeniul analizei valorii a unor lucrători din producție și proiectare, selecționați după anumite criterii — care în viitor vor fi încadrați în activități specifice permanente sau vor participa în colective de lucru A.V.;

● **sprînjirea efectivă a unităților respective în creșterea eficienței activității**, pe baza valorificării cunoștințelor și deprinderilor obținute de către cursanții angrenați în aceste acțiuni de perfecționare și creării unui climat creativ general propice aplicării analizei valorii;

● **testarea viabilității și eficienței fondului metodologic A.V.** în viziunea conceptuală actuală a centrului de perfecționare;

● **experimentarea unor tehnologii didactice**, cu grad superior de activare

și participare intensivă a subiecților instruirii, în scopul ridicării randamentului procesului de învățare în domeniul A.V.;

● **identificarea factorilor obiectivi și subiectivi care se pot manifesta ca promotori sau frîne** în procesul de promovare a analizei valorii în practica economică (atît în producție, cît și în cercetare-proiectare).

Pe lîngă aceste obiective, ne-am propus să ajungem în final la prefigurarea unui **model de acțiuni de instruire-specializare-perfecționare**, cît mai realiste și eficiente, generalizabile în sistemul industriei materialelor de construcții și în alte sectoare economice. Aceasta va permite ca în noul cincinal, efortul de cercetare și experiența acumulată pînă în prezent să fie valorificate într-un dialog permanent învățămînt-producție, cu realizări concrete tot mai înalte.

Modul de concepere și organizare

FIIND vorba, în fapt, de o „cercetare-instruire”, etapele și programul de desfășurare în timp a acțiunilor s-au stabilit în consecință. S-au conturat două etape: prima — al cărei bilanț îl facem în prezent, prin sintetizarea realizărilor parțiale, conturarea unor concluzii intermediare și eventuale readaptări; a doua — cuprinzînd anul 1981, în care ne-am propus să ajungem la grefarea analizei valorii ca o activitate curentă în practica celor trei unități.

În cadrul acestor etape au fost detaliate acțiuni cu un grad de elasticitate suficient de mare — deoarece: „procesul de învățare” a analizei valorii (însușirea unor cunoștințe noi din mai multe domenii științifice, dobîndirea de noi deprinderi și, mai ales, schimbări atitudinale) e foarte com-

(echipamente anexă ale încărcătorului frontal IFRON, utilaj multifuncțional) de către 5 colective de lucru interdisciplinare, din sinul cărora să fie identificați cei mai potriviți lucrători care să fie încadrați ulterior în compartimentul A.V., pentru a desfășura o activitate exclusivă în acest domeniu.

Însușirea modului de gîndire sistemic-funcțional, analiza etapizată a studiilor, corectarea erorilor, reluarea unor elemente de conținut metodologic neînsușite corespunzător, accentuarea problemelor esențiale ale metodei (raportate la produsele fizice luate în analiză) ș.a. au dus la îmbunătățirea soluțiilor constructive și tehnologice ale produselor vizate (cupe de 1,75 și 0,8 mc, lamă de buldozer, graifer) și la reducerea substanțială de costuri, în condițiile unor caracteristici calitative îmbunătățite.

Încheierea primei etape, în cadrul ciclului final al programului de perfecționare, a prilejuit o analiză de bilanț (făcută împreună cu conducerea unității și cu cei 25 cursanți) la activul căreia se regălesc:

— reproiectarea optimizată a unor anexe ale IFRON (produsul de bază al unității), care se vor realiza cu un consum de metal redus cu peste 30%; introducerea largă a tipizărilor, organizarea debitării centralizate a laminatelor pentru valorificarea lor maximă; reducerea substanțială a operațiilor de sudură ș.a.;

— învingerea neîncrederii inițiale asupra posibilităților de aplicare și eficienței metodei; crearea efectivă a unor motivații colective și individuale în favoarea A.V.;

— desprinderea unor concluzii valoroase asupra modalităților operaționale de organizare a activităților de A.V. în producție și în proiectare ș.a.

Într-o a doua etapă — cuprinzînd specializarea de detaliu, în cadrul unui curs la sediul centrului de perfecționare, a celor 2—3 lucrători ce vor fi numiți în compartimentul A.V. — se va trece la reproiectarea optimizată a întregului IFRON, acțiune la care (sub conducerea metodologică a centrului) vor participa și specialiști din colectivele A.V. ale I.C.P.U.P.S.

U.C.R.U.P.S. Vatra Dornei

VALORIFICÎND experiența acumulată la I.U. Alba Iulia (inclusiv analiza critică a cauzelor ce au condus la unele decalări de termene sau alte deficiențe), în lunile ce urmează se va realiza un program intensiv de perfecționare în domeniul A.V., cu pronunțat caracter practic aplicativ, la care vor fi antrenate cadre cu studii superioare din producție și proiectare, împreună cu maeștri și muncitori specialiști. Pentru specialistul A.V. deja instruit de centru și echipa (un maestru și patru muncitori specialiști) selectată în vederea aplicării analizei valorii în activitatea curentă de producție se va realiza o instruire suplimentară de detaliu.

Ambele acțiuni de perfecționare-specializare se vor desfășura în întreprindere, fondul teoretic fiind raportat permanent la acțiuni practice de reproiectare și de concepere a unor produse noi.

La această unitate se experimentează în special promovarea A.V. la nivelul maestrului și muncitorului specialist din atelierele cu sarcini pe linie de dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic.

plex, necesitând faze didactice succesive, care se interconstrucionează; durata în timp a procesului de avansare pe linia specializării A.V. depinde de factori multipli, nu totdeauna cuantificabili; derularea acestui proces nu trebuie să deranjeze activitățile curente de producție.

Modul de organizare-desfășurare a avut ca direcții principale:

- explicarea fondului, avantajelor și implicațiilor analizei valorii, cât mai multor lucrători (de la director până la muncitori), pentru a-i atrage în favoarea ideii și a-i îndemna să sprijine efectiv programul de promovare a A.V.;

- specializarea și perfecționarea unui număr cât mai mare de lucrători (în special ingineri), prin programe de instruire realizate atât la sediul centralei, cât și în unitate;

- orientarea, selectarea și pregătirea suplimentară a viitorilor specialiști A.V.

Deși aceste direcții nu s-au concretizat la fel în cele trei unități (date fiind deosebirile în ce privește scopurile, persoanele vizate, amploarea și specificul activităților), în final concluziile se vor regăsi într-un tot unitar, rezultat dintr-o abordare sistemică a experienței acumulate din toate acțiunile întreprinse.

Unele concluzii de principiu

- ORICE acțiune — deci și cea de generalizare a aplicării analizei tehnice a valorii — pentru a se concretiza și finaliza, trebuie să se sprijine, la nivelul tuturor factorilor responsabili, pe satisfacerea a trei cerințe obiective care se condiționează sistemic și pe care le-am putea formula lapidar: „ȘTIU! + POT! + VREAU!”

Intârzierile în aplicarea programului special se explică prin neasigurarea, într-o măsură mai mică sau mai mare, a celor trei elemente care se interconstrucionează dialectic. Mai concret, pentru ca A.V. să devină viabilă și operațională sînt necesare:

- cunoștințe temeinice de bază în domeniul interdisciplinare;
- condiții materiale, organizatorice, morale;

- atitudini de voință și dorință în a aplica metoda, determinate de: conștiința importanței A.V. pentru creșterea eficienței economice; cointeresele morală-materială colectivă și individuală; climat de muncă colectivă creatoare.

- Aceste componente trebuie asigurate — diferențiat ca amploare și conținut — pe următoarele 4 trepte (la nivelul unității economice):

I — conducerea unității,

II — specialiștii în A.V.,

III — membrii colectivelor A.V.,

IV — restul personalului muncitor,

fiecărei trepte revenindu-i un anumit rol, răspunderi, sarcini și atribuții specifice.

- Din experiența încercărilor, ne-reușitelor și împlinirilor înregistrate, am ajuns la prefigurarea unui model concret-aplicativ care ar putea asigura introducerea A.V. la nivelul întreprinderii și institutului de cercetare-proiectare. Esențiale sînt:

- stăpînirea unui fond metodologic clar, adaptat condițiilor concrete ale

IMPORTANTE ECONOMII PRIN REPROIECTARE

● PRODUSUL : Cupă IFRON de 1,75m³

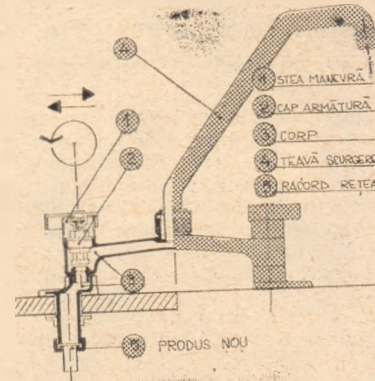
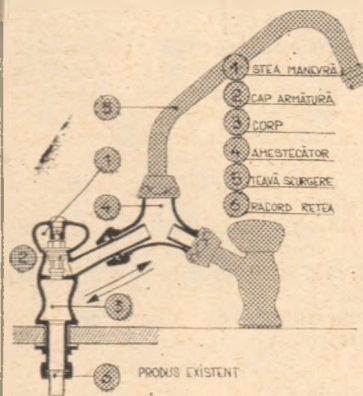
În urma reproiectării prin A.V., au rezultat avantaje pentru :

- **BENEFICIAR** : mărirea capacității de încărcare utilă cu circa 8% ; reducerea greutateii sarcinii în gol cu peste 130 kg (30% din total), ceea ce are ca efecte : micșorarea consumului de carburant (se transportă-manipulează o sarcină mai mică), reducerea uzurii anvelopelor, creșterea greutateii utile la fiecare secvență de lucru cu 130 kg ; înscrierea perfectă în gabaritul tractorului de transport (din gama de 65 CP) ;

- **PRODUCĂTOR** : economie anuală la metal de peste 85 tone (34%), cu metalul economisit putîndu-se realiza suplimentar 148 de cupe (la o producție anuală de 500 buc.), respectiv o producție marfă de peste 800 mii de lei ; **beneficii suplimentare de peste 120 mii lei** ; tipizare (un singur sort de tablă laminată, în loc de trei) ; creșterea gradului de valorificare a metalului (prin : debitare centralizată ; modularea la croire — din tabla de 6000 mm lățime se obțin 3 cupe, față de 2 în vechea variantă) ; simplificarea constructivă și tehnologică ; eliminarea tăierii autogene și înlocuirea ei cu debitare mecanică (ghilolină) ; creșterea productivității muncii, reducerea manoperei, reducerea operațiilor de sudură ș.a.

Prototipul, testat în condiții maxime de suprasolicitare, a corespuns integral cerințelor calitative funcționale, de rezistență și fiabilitate. Noul proiect a fost avizat și va fi introdus în fabricația curentă în anul 1981. Continuă cercetarea prin A.V., în vederea etapei următoare de reproiectare, în care se preconizează o nouă reducere a costurilor, de circa 20%, prin găsirea formei constructive optime cu un consum minim de metal, în condițiile păstrării volumului și greutateii utile. S-a prefigurat modelul matematic corespunzător, rezultînd o nouă variantă care urmează a fi experimentată la diverși beneficiari.

● PRODUSUL : Baterie stativă pentru spălător SC 1:2

Prin reproiectare a fost eliminat amestecătorul (4) și s-au simplificat constructiv și tehnologic celelalte repere, îmbunătățindu-se designul, caracteristicile funcționale și fiabilitatea ansamblului. S-au creat posibilități de modulare și tipizare. Costul funcțiilor s-a modificat astfel : A (dirijează fluxul și permite racordul la rețeaua de apă) +1,14% ; B (variază debitul și asigură manevrabilitatea) -11,17% ; C (aspect estetic) -27,97% ; D (asigură variația temperaturii apei) -42,86% ; E (asigură varietatea fixării de lavoar) -57,42% (economia provine din adoptarea variantei constructive cu racordare excentrică). **Reducerea costului pe unitatea de produs este de 24,57% (38,30 lei), provenind în principal din micșorarea cu 23% a consumului specific de metal neferos (alamă).**

economiei socialiste, specificului ramurii și al activității în cauză;

- realizarea **instruirii** (specializării) în domeniu, **diferențiată** pe cele 4 trepte, utilizîndu-se forme active de învățare intensivă în alternanță cu studii (proiecte) aplicative;

- **condiții de aplicare**, inclusiv pîrghii de cointerese care să asigure promovarea largă a metodei și sprijin total, în cunoștință de cauză, din partea factorilor de decizie.

Rezultatele promițătoare obținute în prima etapă a experimentului ne per-

mit să apreciem că anul 1981 va însemna generalizarea A.V. la cele 3 unități menționate, aceasta nu ca o problemă de campanie, de realizare a unor reproiectări izolate, ci ca o **activitate continuă, creatoare, cu multiple implicații în conducerea și organizarea eficientă a activității de concepție, producție și comercializare.**

Ioan OLARU

expert instructor principal
Centrul de perfecționare a
lucrătorilor din industria
materialelor de construcții

Efecte ale industrializării asupra diviziunii sociale a muncii și schimbului de activități în economia României

CA URMARE a politicii de industrializare socialistă promovată de către P.C.R., țara noastră a cunoscut o dezvoltare puternică a forțelor de producție. În perioada 1950—1980 produsul social și venitul național pe locuitor au crescut de peste 11 ori, cu un ritm mediu anual de 8,4%, producția industrială pe locuitor a crescut de 25,52 ori, cu un ritm mediu anual de 11,4%, iar producția agricolă pe locuitor a crescut de 3,42 ori, cu un ritm mediu anual de 4,18%. În cadrul acestei dezvoltări a forțelor de producție industria a devenit ramură conducătoare în economia națională. În această calitate ea asigură în proporție de peste 75% echipamentul necesar desfășurării și dezvoltării activităților celorlalte ramuri din economia națională, iar în cadrul sferei productive și-a mărit contribuția la crearea produsului social de la 46,6% în 1950 la circa 76% în 1980¹⁾.

Dezvoltarea economică rapidă a țării noastre a fost însoțită de adâncirea diviziunii sociale a muncii, în cadrul căreia apar unele modificări importante.

1 Concomitent cu apariția tot mai clară a unei noi faze în procesul reproducției se conturează o nouă ramură a producției materiale, cercetarea tehnico-științifică. Această ramură distinctă a producției materiale considerăm că se reflectă și în locul și prioritatea acordate cercetării științifice și tehnice în cadrul activității de planificare și a programelor de dezvoltare pe domenii aprobate de Congresul al XII-lea al P.C.R.

2 O parte tot mai importantă a sectorului terțiar capătă caracter productiv. În acest sens, alături de serviciile productive nou apărute, unele servicii care în trecut erau considerate neproductive au căpătat caracter productiv. Acest lucru și-a găsit reflectarea și în modificarea metodologiei oficiale de calcul a produsului social și a venitului național²⁾.

3 Se măresc interdependențele dintre ramurile producției materiale datorită a, cel puțin, două împrejurări. În primul rând, activitățile din ramurile producției materiale și în special din agricultură capătă un caracter tot mai pronunțat industrial. Astfel, în agricultură, mecanizarea, chimizarea, irigațiile și noile tehnologii aplicate în această ramură au determinat apariția tot mai frecventă de profesii și activități cu specific industrial, transformând, treptat, agricultura, în măsură tot mai mare, într-o variantă a muncii industriale. În această situație dependența dintre agricultură și industrie crește. Procese asemănătoare au loc și în celelalte ramuri. De exemplu, transporturile, prin modernizarea mijloacelor de transport, prin mecanizarea lucrărilor de încărcare-descărcare, prin containerizare etc., devin tot mai dependente de industrie. În același timp, prin adâncirea specializării și extinderea cooperării, industria devine tot mai dependentă de transporturi.

În al doilea rând, interdependențele dintre ramuri se măresc și prin măsurile de creștere a eficienței economice la nivel macroeconomic. În acest sens se reduc imobilizările de mijloace de producție sub forma rezervelor și stocurilor normative din fiecare ramură și întreprindere, având ca efect intensificarea circulației producției și deci a legăturilor între ramuri.

4 Modificarea structurii pe ramuri, specifică unei economii de tip industrial-agrar. Aceste modificări au imprimat economiei naționale un nivel tehnic în continuă creștere, capacitate tot mai mare de asimilare a progresului tehnico-științific, mobilitate sporită și un caracter tot mai modern. Totodată, modi-

ficarea structurii pe ramuri a forței de muncă în favoarea ramurilor cu nivel ridicat al productivității a influențat favorabil creșterea productivității muncii sociale. Astfel, în perioada 1950—1978 asupra creșterii productivității muncii sociale de 11,31 ori, schimbarea structurii ocupării pe ramuri a forței de muncă a participat cu 23,4%³⁾.

TOATE ACESTE MODIFICĂRI din cadrul diviziunii generale a muncii au imprimat schimbului de activități dintre ramuri caracterul unor fluxuri continue care se întrepătrund și se intercondiționează tot mai strâns, făcând să crească caracterul unitar al procesului reproducției în cadrul complexului economic național.

În cadrul diviziunii muncii, sub impactul revoluției științifico-tehnice contemporane, apare o puternică diversificare a fiecărei ramuri a producției materiale, îndeosebi a industriei. În cadrul industriei, industria construcțiilor de mașini cunoaște cea mai puternică diversificare. În ultimele patru decenii au fost create noi sectoare care au devenit prioritare în această subramură, cum ar fi: mașini-unelte pentru prelucrarea metalelor, mecanică fină și optică, electrotehnică, electronică, autovehicule, nave autopropulsate fluviale și maritime etc. În cadrul industriei chimice au fost create sectoare de mare importanță pentru economia națională cum ar fi: producția de îngrășăminte chimice, antidăunători, materiale plastice, rășini sintetice, cauciuc sintetic, medicamente etc.

Adâncirea diviziunii particulare a muncii este însoțită de specializarea tot mai pronunțată a întreprinderilor. După părerea noastră, revoluția științifico-tehnică produce un transfer treptat al diviziunii muncii în detaliu, care pînă acum avea loc în cadrul secțiilor și atelierelor, la nivelul întreprinderii. Ca urmare a acestui fapt specializarea secțiilor și a atelierelor pe produse, subansamble și piese, pe tehnologii de fabricație tinde să devină și formă de specializare a întreprinderilor industriale. Procese asemănătoare au loc și în cadrul celorlalte ramuri ale producției materiale.

Adâncirea diviziunii muncii și contopirea acesteia, într-o anumită măsură, cu diviziunea în detaliu a muncii a determinat amplificarea și diversificarea schimbului de activități nu numai sub aspectul obiectului schimbului ci și prin constituirea unei forme sociale distincte — prin continuitate, grad de cuprindere și preocupare — cooperarea în producție. Aceste modificări în diviziunea particulară a muncii și în cadrul schimbului de activități au determinat necesitatea perfecționării organizării și conducerii unităților economice.

DIN PUNCT DE VEDERE ORGANIZATORIC, prin Hotărârile Conferinței Naționale din 1967 au fost înființate centralele industriale care reunesc întreprinderi cu profil similar sau din ramuri conexe. Din punct de vedere al conducerii unităților economice s-a trecut la autoconducerea muncitorească și la autogestiunea economico-financiară. În acest sens au crescut competențele unităților economice în organizarea și desfășurarea schimbului de activități; prin indicatorii folosiți în aprecierea activității unităților și prin noile destinații ale beneficiului se realizează stimularea suplimentară a unităților economice în participarea lor la schimbul de activități în conformitate cu cerințele și exigențele economiei naționale. Din punct de vedere juridic a fost instituită legea contractelor economice care asigură cadrul legal corespunzător desfășurării planificate a schimbului de activități. Această lege reglementează drepturile și obligațiile întreprinderilor în cadrul schimbului de activități în calitate de beneficiari și furnizori.

În cadrul diviziunii de detaliu a muncii se produc de asemenea schimbări radicale. Tehnologiile de producție moderne, mijloacele de muncă specializate, liniile tehnologice automate, organizarea științifică a producției înlătură caracterul univer-

Gr. RĂDUCANU

(Continuare în pag. 24)

¹⁾ Calculat după datele cuprinse în Cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, la Congresul al II-lea al Consiliilor populare, Ed. politică 1980, p. 9, 10 și Anuarul statistic al R.S.R., 1979, p. 92, 519

²⁾ Anuarul statistic al R.S.R., 1975, p. 50

³⁾ Calculat din Anuarul statistic al R.S.R. 1979, p. 87, 88, 92, 111. Sfera muncii productive am calculat-o pe baza metodologiei propusă de C. Sirbu în Munca productivă și neproductivă, Ed. politică, 1976

ÎN PREOCUPĂRILE sale Gh. Ionescu-Sisești acordă un loc important problemelor de organizare a rețelei de învățământ agricol. Mai înainte de toate, este vorba de învățământul superior agricol (pe care l-am prezentat mai sus), cu mențiunea însă că, în conceptul lui Sisești, acest învățământ pregătește numai „cercetători și conducători”. Ori, pentru ca știința agricolă să fie în cel mai înalt grad productivă – sublinia reputatul profesor – ea trebuie diseminată în fiecare colț de pământ, pină în gospodăriile cele mai mici, iar în acest cadru învățământului inferior i se acorda menirea „de a mijloci răzbaterea progresului agricol pretutindeni”.

În licee, învățământul agricol (care fusese introdus experimental) „ar avea menirea să creeze o atmosferă de înțelegere chiar la aceia care n-au legături directe cu agricultura, să sporească elevilor cunoștința despre fenomenele economice și agricole din jurul lor, să le deștepte dragostea de pământ și să le dea prilej celor cu aptitudini speciale să se hotărască a alege cariera agricolă”. Trebuie subliniat însă că lipsa de cadre calificate și de cointerese a corpului profesoral nu putea impune în acea epocă vigoarea necesară acestei forme de învățământ.

Gh. Ionescu-Sisești mai remarcă faptul că învățătorii, care dobîndiseră o pregătire agricolă în școlile normale (pe lângă faptul că proveneau din țărâșime), puteau să-și valorifice cunoștințele dobîndite și să devină, prin influența exercitată în jurul lor, factori însemnați ai progresului agricol. Deopotrivă se acorda părerea că înzestrarea școlilor rurale cu o suprafață de pământ variind între 2,5–3,5 ha și exploatarea acesteia de către învățător, putea servi drept cîmp demonstrativ, precum și drept pildă atît școlărilor

Economiști români militanți pentru instruirea și emanciparea țărâșimii (III)

cit și plugarilor adulți. Să mai subliniem că ideea lui Sisești – însoțită de o serie de încercări practice – de a introduce învățământul agricol în armată (cel puțin în garnizoanele unde existau școli agricole) nu s-a bucurat de sprijinul cercurilor militare conducătoare, astfel că n-a putut fi luată nici o măsură generală în acest sens.

În sfîrșit, Ionescu-Sisești a sesizat și una din anomaliiile dăunătoare progresului agriculturii, respectiv antagonismul dintre oamenii de știință și practicieni. În legătură cu aceasta, el scria : „În România... s-a putut ajunge la erezia că știința agricolă și practica agricolă sînt două entități diferite, ca și cum știința nu s-ar alcătui din examenul obiectului ei : agricultura practică – și ca și cum ea nu ar avea misiunea ca rezultatele ei să fie direct utilizabile și direct aplicabile în exploatarea agricole. Între agronomi și agricultori există o neîncredere reciprocă, care-i foarte păgubitoare dezvoltării generale a agriculturii”¹⁾. În legătură cu aceasta, Ionescu-Sisești denunță însă unilateralismul în abordarea problematicii de către fiecare din aceste categorii. „Agronomii păgubesc din lipsă de contact direct și permanent cu pămîntul, întocmai ca

un inginer fără lucrări, ca un medic fără bolnavi sau ca un violonist fără vioară. Iar agricultorii mari păgubesc din disprețul lor pentru cultura de specialitate și știință ; într-o epocă de mari prefaceri în tehnică și în organizație economică, cunoștințele lor tradiționale și chiar cel mai solid stoc de experiențe personale nu le sînt de ajuns...”²⁾.

Prefacerile de ordin social și economic, care au avut loc în agricultura României în perioada imediat următoare primului război mondial, în condițiile reformei agrare din 1918–1921, reclamau noi exigențe față de pregătirea profesională a forței de muncă din agricultură, mai ales a celei de calificare medie și superioară. E perioada în care nu se mai punea problema necesității formării profesionale a specialiștilor agricoli (deoarece, formal, încă din 1909 luase ființă învățământul superior agricol, iar în 1929 se organizează Academia de înalte studii agronomice din București), ci și a precizării rolului acestora în noua agricultură românească – în care predominantă devenise mica gospodărie. De aceea, primordiale devin problemele modului de pregătire și a calității pregătirii specialiștilor.

În aceste condiții se impun, prin concepția sa de largă respirație socială, personalitatea complexă a marelui economist agrar Marin Chirișescu-Arva³⁾.

Pomînd de la adevărul axiomatic după care „nu se poate imagina justiție fără o magistratură conștientă și bine pregătită și medicină fără cadre doctorescești, desigur că tot așa nu se poate închipui agricultură fără agronomi”. Chirișescu-Arva critică situația în care „agricultura la noi a fost făcută de oricine, dogmele ei au fost constituite de rutină, strînsă și

FIȘE

CONSTANTIN PIEDA

FORMAREA ȘI PERFECTIONAREA PROFESIONALĂ ÎN PROCESUL MUNCII

● În lucrarea publicată recent la EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ – „FORMAREA ȘI PERFECTIONAREA PROFESIONALĂ ÎN PROCESUL MUNCII” – Constantin Pîdea abordează un domeniu de netîgăduită importanță pentru progresul economiei românești. Autorul este preocupat să evidențieze o serie de elemente caracteristice procesului de pregătire profesională în condițiile revoluției științifice și tehnice contemporane. Sînt abordate

în acest context probleme ale determinării cit mai riguroase a cerințelor de pregătire (raportul dintre cunoștințele generale și cele de specialitate, evidențierea unor mutații în structura proceselor de producție, a organizării muncii). Alte capitole ale lucrării consemnează o detaliere a formelor și metodelor de pregătire profesională, o încercare de ierarhizare a eficienței acestora în funcție de structura actuală a proceselor de producție : pregătirea la locul de muncă, integrarea în muncă a celor supuși procesului de instrucție, rolul experienței profesionale în asigurarea eficienței pregătirii. În lucrare se avansează, de asemenea, o serie de considerații privind posibilitatea perfecționării cadrului organizatoric propriu desfășurării în condiții optime a acțiunilor de formare și creștere profesională în procesul muncii.

Resurse financiare

● Prin nivelul ridicat al ratei lor de creștere – peste 5,50% anual – și, pe această cale, prin

capacitatea sporită de absorbție a exporturilor țărîșilor industrializate, țărîșile în curs de dezvoltare au contribuit substanțial la menținerea, în ultimii ani, a unui anumit echilibru al economiei mondiale. Dobîndirea acestei poziții s-a realizat – potrivit opiniilor lui Srdjan Kerim, exprimat în articolul „LES PAYS EN VOI DE DEVELOPPEMENT ET LE FINANCEMENT DU PROGRES ECONOMIQUES”, publicat în numărul din 20.IX.1980 al publicației iugoslave „REVUE DE POLITIQUE INTERNATIONALE” – cu prețul creșterii continue a datoriei externe a acestor țări (în 1979, valoarea acestei datorii se cifra la suma de 380 mld. dolari).

Or, menținerea rolului pozitiv al țărîșilor în curs de dezvoltare – subliniază autorul – nu se poate realiza în condițiile în care nu se asigură o stabilizare reală și durabilă a prețurilor la materiile prime, ameliorarea condițiilor de finanțare a dezvoltării lor economice, o stimulare a transferului de tehnologie. În această perspectivă, un rol deosebit revine îmbunătățirii sistemului de func-

ționare a mecanismului de finanțare a dezvoltării economice, proces care s-ar putea realiza, după cum arată S.K., pe trei căi principale : a) perfecționarea mecanismelor existente ale sistemului financiar mondial, b) crearea unor noi instituții întemeiate pe conceptul de „transfer masiv” de resurse financiare care să asigure, pe termen lung, țărîșilor în curs de dezvoltare, mijloacele financiare necesare importului de produse industriale din țărîșile dezvoltate, c) crearea de noi mecanisme și instrumente capabile să stimuleze crearea de curente financiare între țărîșile în curs de dezvoltare.

Informatica în construcții

● Municipiul Sibiu a găzduit în zilele de 13–14 noiembrie a.c., lucrările celui de-al doilea Simpozion național „APLICĂȚIILE ALE INFORMATICII ÎN PROIECTAREA ȘI CERCETAREA ÎN CONSTRUCȚII”, avînd ca organizatori Institutul central de cercetare, proiectare și direcționare în construcții și Insti-

cristalizată din tată în fiu de multe generații", care a dus la o ruptură dintre teorie și practică și la negarea rolului agronomilor. Predominarea marii latifundii cu suprastructura arendășiei, existența „intermediarilor” — arăta profesorul — au dus la negarea rolului agronomilor, la o copiere mutilată a învățămîntului agricol apusean și la transformarea agronomilor în „cerșetori de slujbe administrative”, în timp ce personalul de conducere a moșiilor era recrutat dintre foștii jandarmi sau foștii sergenți majori în armată.

Or, creșterea populației țării — în urma Marii Uniri din 1918, în condițiile limitării ca suprafață a terenului agricol, ca urmare a creșterii industriei orașelor, a pus la ordinea zilei problema intensificării agriculturii, în vederea sporirii randamentului la hectar (care diminuea în comparație cu perioada antebelică). Știința agricolă, purtătoare de lumină, trebuia să arate căile pe care trebuie să le urmeze practica. În această ordine de idei, Chirițescu-Arva își concepe planul său de organizare a învățămîntului agricol de toate gradele, scriind: „Pentru a avea o știință agricolă adaptată la condițiile agriculturii noastre, va trebui să avem un învățămînt agricol de diferite grade, care să absoarbă munca specialiștilor noștri cei mai buni”⁴). Se sublinia cerința ca învățămîntul agricol superior — fundamental reorganizat — să formeze oameni de știință care să străbată diferitele domenii de cercetare; să formeze cadre bine pregătite pentru învățămîntul de celelalte grade și conducători pricepuți ai exploatațiilor agricole ale statului și particularilor. Învățămîntul mediu avea menirea „a investi pe elevi cu toate cunoștințele care le trebuie pentru a fi buni conducători practici ai exploatațiilor

agricole”. Cit privește învățămîntul inferior și elementar, el trebuia „mult sporit, reorganizat... pus în serviciul agriculturii țărănești”.

M. Chirițescu-Arva consideră că rolul inginerului agronom în cadrul profesiei sale este mult mai dificil și complex decît al celorlalți tehnicieni, cum ar fi inginerul constructor sau mecanic. Argumentul? Faptul că în procesul de producție pe care-l dirijează inginerul agronom se izbește de acțiunea factorilor naturali, care nu se supun în întregime voinței omului chiar atunci cînd acesta este înarmat cu cele mai complete și precise cunoștințe ale științei. Pe lângă necunoscutul factorilor de ordin natural — remarcă economistul — neprevăzutul factorilor economici, tot mai amenințatori în acele vremuri de criză, factorii de ordin social, prin complexitatea lor, adăugau noi greutăți în calea acțiunii inginerilor agronomi.

În același timp se sublinia faptul că noile condiții sociale din agricultură îngreunau competența decizională a inginerului agronom; după reforma agrară, inginerilor agronomi le revenea „rolul de îndrumători în mod direct pe calea persuasiunii ai unităților mici de producție create prin reforma agrară. Operă mult mai anevoioasă și fără răsplata morală pe care o are plugarul cînd vede în cîmp plantele crescînd sub îngrijirea lui directă și competentă”.

Concluzia era aceea că atîta vreme cît în cadrul unei organizații de stat cu înriurire directă și efectivă, inginerului agronom nu i se creează puțința de a îndruma procesul de producție în agricultură, el nu poate răspunde de evoluția randamentelor. În această ordine de idei, Chirițescu-Arva arăta că agricultura mică — predominantă în România — „trebuie organizată pe baze cooperative și îndrumată spre o producție rațională.

În această operă inginerul agronom își va păstra întrebuintarea lui firească”.

În lumina unor asemenea considerații, sub conducerea lui Chirițescu-Arva învățămîntul agricol superior a fost radical reorganizat. Demersul a fost îndreptat spre revizuirea programelor de învățămînt; extinderea practicii în producție; specializarea pe secții a învățămîntului superior agricol începînd în anul III de studiu (dintre care „o secție de economie rurală și cooperatie”, care conferea o specializare în tehnica organizării unei gospodării agricole, în cooperatie, și în studiul agriculturii ca ramură de producție economică); integrarea învățămîntului cu cercetarea; realizarea unei duble subordonări a învățămîntului superior agricol (față de Ministerul de Învățămînt și deopotrivă față de Ministerul Agriculturii) etc. Sînt orientări și acțiuni care și-au găsit cea mai firească împlinire în anii construcției noii orînduirii, în anii în care agricultura și oamenii ei se bucură de un loc de frunte în peisajul social al țării.

prof. dr. Oprea PARPALA

1) Gh. Ionescu-Sisești Op. cit. pag. 136.

2) Ibidem

3) Om de știință de talie europeană, profesor universitar și conducător (rector) al celei mai mari instituții de învățămînt superior agricol din țară — Academia de înalte studii agronomice din București, M. Chirițescu-Arva își expune crezul său în problemele organizării calitative a învățămîntului agricol din România în comunicarea făcută la Congresul agronomilor ținut la București în ziua de 6 februarie 1924 și intitulată „Rolul agronomilor în agricultura țării” și îndeosebi în „Cuvînt cu prilejul deschiderii cursurilor Academiei de înalte studii agronomice pe anul 1934/1935”.

4) M. Chirițescu-Arva — Omul, opera, epoca (colectiv de autori), Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1969, pag. 185.

tutul de proiectare pentru construcții tipizate, Institutul central pentru conducere și informatică și Centrul teritorial de calcul electronic Sibiu.

Ținînd seama de progresele realizate pe plan mondial și de experiența, de acum bogată, din țara noastră în ce privește optimizarea soluțiilor constructive prin exploatarea posibilităților pe care le oferă tehnica electronică de calcul, numeroși participanți — specialiști din instituțiile organizatoare, din unități de cercetare și proiectare în construcții, de informatică și de învățămînt superior au evidențiat necesități și modalități concrete de a spori eficiența preocupărilor și rezultatelor în acest domeniu, în vederea concepției diferitelor categorii de construcții cu un grad înalt de economicitate, funcționalitate și siguranță, paralel cu diminuarea efortului de proiectare.

Marketing și demografie

● În Franța în 1985, numărul copiilor sub vîrstă de 4 ani se

va diminua cu circa 500 000 față de cel înregistrat astăzi; în deceniul următor efectivul subgrupeii de populație de 15-24 de ani va scădea substanțial față de o creștere cu aproape un milion de persoane a populației de peste 65 de ani. Nu însă o simplă statistică demografică urmărește să prezinte Michel Sidhom în articolul „BABY KRACH ET PÈPÉ-BOOM”, publicat în numărul din octombrie al revistei „L'EXPANSION”, ci efectele acestor mișcări demografice asupra pieței bunurilor de consum. „Le marketing passe aussi par la demographie”, afirmă autorul, subliniind astfel necesitatea de a se ține seama în mai mare măsură de evoluția populației în fundamentarea strategiilor de dezvoltare și diversificare a produselor destinate consumului individual. Fenomenele cele mai cunoscute — diminuarea fertilității și creșterea ponderii populației de vîrstă înaintată (proces caracteristic pentru o serie de țări industrializate) — pot fi mai bine corelate cu producția:

fluctuația cererii la articolele pentru copii și sporirea corespunzătoare a unor produse și servicii reclamate de persoanele mai în vîrstă. Pentru a încorpora în mod real și eficient componenta demografică în strategia dezvoltării este necesară, însă, subliniază M.S., o mai bună cunoaștere a unor fenomene ce se manifestă indirect asupra cererii de produse. Un exemplu semnificativ în acest sens îl constituie cererea accentuată de locuințe mici ca efect al sporirii grupelor de vîrstă tînăra care au tendința de a se desprinde de timpuriu din nucleul familial.

Simpozion

● Institutul de Economie Socială din cadrul Institutului Central de Cercetări Economice a organizat în ziua de 31 octombrie un seminar cu tema „PROBLEME ALE DEZVOLTĂRII ÎN GÎNDIREA ECONOMICĂ CONTEMPORANĂ”. Au fost prezentate cu acest prilej o serie de comunicări ce au căutat să releve modul în care este reflec-

FIȘE

tată problematica dezvoltării în gîndirea unor economiști din țările în curs de dezvoltare. Lucrările lui Celso Furtado, Jacques Chonchol, Raul Prebisch, S.S. Mehta, Nirina Andiamanerosoa, Modelul Bariloche etc. au constituit obiectul unor analize detaliate, în care s-a urmărit deopotrivă evidențierea originalității acestor concepții și capacitatea cercetării economice de a formula răspunsuri realiste unor probleme de însemnătate cardinală pentru destinul întregii omeniri. Prin ținuta profesională în care au fost elaborate, referatele și conferențele prezentate în cadrul seminarului au demonstrat preocuparea economiștilor români pentru cunoașterea și înțelegerea acestor fenomene complexe, spiritul angajat în care este afirmată concepția românească cu privire la eradicarea subdezvoltării, componentă de bază a instaurării unei noi ordini economice internaționale, juste, echitabile.

Efecte ale industrializării

(Urmare din pag. 21)

sal al atelierelor și secțiilor și le imprimă un caracter tot mai specializat în obținerea unui produs sau efectuarea unei operațiuni tehnologice. Aceste schimbări impun o tot mai exactă previziune tehnică și economică pentru a asigura condițiile necesare adaptării secțiilor și atelierelor la schimbările producției în timp util și cu eforturi investiționale cât mai mici. Adâncirea diviziunii în detaliu a muncii determină însă și o creștere a necesarului de mijloace de muncă și sporește efectul uzurii morale asupra acestora.

În planul factorului uman, adâncirea diviziunii în detaliu a muncii implică o puternică mobilitate profesională însoțită de accentuarea uzurii morale a cunoștințelor și deprinderilor de muncă. În țara noastră, rezolvarea acestor probleme a declanșat o acțiune amplă de perfecționare a întregului învățământ de stat, îmbinarea acestuia cu producția și cercetarea științifică, extinderea duratei învățământului obligatoriu la 10 clase și în perspectivă la 12 clase, sistemul de reciclare a cadrelor din economie, acțiunea de policalificare etc. Adâncirea diviziunii în detaliu a muncii produce modificări în structura pe categorii de personal. Se modifică raportul dintre muncitorii direct productivi și cei auxiliari. Se modifică de asemenea raportul dintre personalul cu pregătire superioară și muncitorii. Totodată, adâncirea diviziunii în detaliu a muncii accentuează tendința de organizare socială. În acest sens se înlătură o parte din deosebirile esențiale dintre diferitele categorii de muncă.

Dispar unele deosebiri dintre munca fizică și cea intelectuală prin înlăturarea muncii fizice brute și prin creșterea ponderii efortului intelectual și reducerea ponderii efortului fizic în cadrul fiecărei profesii. De asemenea dispar unele deosebiri dintre munca din agricultură și cea din industrie prin existența unor profesii cu caracter industrial și prin creșterea ponderii cunoștințelor și deprinderilor cu specific industrial în cadrul profesiilor agricole.

IN CEEA CE PRIVEȘTE schimbul de activități, adâncirea diviziunii sociale a muncii dă naștere la două tendințe principale cu efecte contrarii.

O primă tendință o constituie creșterea puternică a interdependențelor dintre ramuri, subramuri și întreprinderi. Această tendință transformă, într-o măsură tot mai mare, întreg aparatul productiv într-o uriașă întreprindere virtuală, dispersată pe întreg teritoriul național, ale cărei părți componente se articulează și se sincronizează tot mai riguros. Efectul acestei tendințe este o necesitate obiectivă, tot mai evidentă, de a conduce unitar întregul proces de producție și în primul rând sistemul fluxurilor schimbului de activități.

A doua tendință o constituie amplificarea și diversificarea puternică a schimbului de activități, tendință care complică foarte mult activitatea de conducere și o leagă tot mai puternic de unitatea de producție. Efectul acestei tendințe este necesitatea întăririi și perfecționării conducerii la nivelul întreprinderilor, a lărgirii autonomiei acestora.

Aceste două efecte contradictorii își găsesc forma de realizare în cadrul centralismului democratic. Manifestarea tot mai evidentă a acestor două tendințe pe măsura dezvoltării forțelor de producție din țara noastră a determinat în planul relațiilor de producție un proces amplu de perfecționare a conducerii centralizate și de lărgire a autonomiei unităților economice și administrativ-teritoriale care participă la schimbul de activități.

Conducerea centralizată s-a perfecționat prin apariția unor organe specializate în acest sens, prin simplificarea aparatului de stat și prin ridicarea nivelului calitativ al activității tuturor organelor de stat. Cele mai importante măsuri în acest sens au fost legate de perfecționarea activității de conducere planificată. Întreaga sferă productivă este inclusă în cadrul planului național unic. La nivel central se elaborează planuri detaliate ale diferitelor forme pe care le îmbracă schimbul de activități pe fluxuri interramuri și pe produse de bază din economia națională cu ajutorul balanțelor materiale. Pentru urmărirea centralizată a producției și a schimbului de activități pe produse s-a introdus indicatorul producția în expresie fizică. De asemenea, s-a urmărit folosirea mai eficientă de către stat a pîrghiilor economice, ca și potențarea efectului acestora asupra unităților productive prin noul mecanism economico-financiar. Pentru a asigura îmbinarea cât mai armonioasă a conducerii centralizate cu autonomia unităților economice s-a

introdus un nou instrument de lucru în activitatea de elaborare a planului, normativele și nivelurile orientative pentru toate ramurile și verigile organizatorice.

PERFECTIONAREA conducerii unităților economice, lărgirea autonomiei acestora își găsesc expresia cea mai sintetică în ansamblul de măsuri care au dus la instituirea și funcționarea autoconducerii muncitorești bazată pe autogestiuinea economico-financiară.

În țara noastră, dezvoltarea rapidă a forțelor de producție sub incidența revoluției științifico-tehnice contemporane, însoțită de adâncirea permanentă a diviziunii sociale a muncii a determinat următoarele forme social constituite ale schimbului de activități: aprovizionarea tehnico-materială, cooperarea în producție, comerțul interior, serviciile prestate populației, comerțul exterior și cooperarea economică internațională, urmînd ca în continuare să ne referim doar la unele aspecte ale aprovizionării tehnico-materiale și ale cooperării în producție.

Pentru îndeplinirea funcțiilor pe care le are în procesul reproductiv, atît sub aspectul succesiunii și continuității procesului de producție cît și sub aspectul creșterii eficienței consumului de muncă vie și materializată, aprovizionarea tehnico-materială trebuie să îndeplinească în mod sintetic trei cerințe. Prima, derularea aprovizionării pe fondul unui echilibru material permanent între necesarul de materii prime, piese, subansamble, utilaje etc. și posibilitățile concrete de acoperire a acestora. A doua, existența unor stocuri normative în fluxul aprovizionării tehnico-materiale astfel dimensionate încît să poată anula efectele negative determinate de eventualele nesincronizări în activitatea furnizorilor și beneficiarilor. A treia, structurarea organizatorică a aparatului aprovizionării tehnico-materiale în așa fel încît circuitul fiecărui produs între furnizor și beneficiar să fie cît mai scurt și cu cheltuieli de circulație minime.

Cooperarea în producție putem spune că este rezultatul adâncirii diviziunii particulare a muncii și contopirea acesteia, într-o anumită măsură, cu diviziunea în detaliu a muncii. În țara noastră, dezvoltarea cooperării în producție — ca preocupare distinctă și permanentă — apreciem că este marcată de Congresul IX și Conferința Națională din 1967. Cooperarea s-a extins continuu în toate ramurile producției materiale, găsindu-și cea mai intensă manifestare în industria constructoare de mașini. Cooperarea se extinde și datorită unui alt fenomen. Revoluția științifico-tehnică contemporană determină apariția în industrie, mai ales în industria canstructoare de mașini, a unei contradicții obiective între diversificarea puternică a produselor și necesitatea unificării acestora. Diversificarea este impusă de noile tehnologii folosite în producție, de tendința optimizării tehnologiilor în raport cu nivelul consumurilor specifice. Unificarea este impusă de cerințele organizării științifice a producției, de necesitatea creșterii seriilor de fabricație cu efecte favorabile asupra investiției specifice, a costurilor și a creșterii productivității muncii.

Pentru extinderea și desfășurarea corespunzătoare a cooperării în producție, în ultimul timp a fost inițiat un ansamblu de măsuri. În acest sens amintim: înființarea centralelor industriale care au, printre altele, sarcina organizării și derulării corespunzătoare a acțiunilor de cooperare interuzinală; în agricultură această sarcină o au Consiliile intercooperatiste și Asociațiile intercooperatiste; pe baza Hotărîrii Conferinței Naționale din 1972 s-a înființat „Consiliul de coordonare a profilării, specializării și cooperării în industria canstructoare de mașini și industria metalurgică” care are ca sarcină principală dezvoltarea unitară a cooperării în industrie, îndeosebi în industria constructoare de mașini și industria metalurgică; inițierea pe plan centralizat în 1977 a unei acțiuni de tipizare care a avut ca efect reducerea numărului tipurilor de bază și a sorto-tipo-dimensiunilor pe ansamblul economiei cu peste 60%.

Am încercat, în cele de mai sus, să desprindem unele din procesele sau tendințele care, sub impulsul dezvoltării accelerate a forțelor de producție, al modernizării continue a acestora în concordanță cu cerințele revoluției tehnico-științifice contemporane se înregistrează sau se conturează pe planul diviziunii sociale a muncii, cu corolarul său — schimbul de activități. Desigur, problema nu este epuizată și procesele sau tendințele la care ne-am referit, dintre care unele, așa cum am văzut, cu efecte contradictorii, vor trebui în continuare studiate pentru a-și găsi reflectarea corespunzătoare pe planul mecanismului economic, asigurîndu-i acestuia o funcționare cît mai armonioasă.

INFLAȚIA, COMPONENTĂ INTRINSECĂ A ECONOMIEI CAPITALISTE CONTEMPORANE (I)

O TRĂSATURĂ caracteristică și într-o anumită măsură o particularitate a vieții economice contemporane, a lumii capitaliste, o constituie inflația, fenomenul fiind o prezență care prin efectele sale — care se propagă cu continuitate și amploare — determină incertitudini pentru viitorul apropiat și, în perspectivă, nedreptăți sociale și neliniști.

Concluziile sub acest aspect sînt următoarele date privind scăderea veniturilor personale, — scăderi care au loc pe fondul reducerii puterii reale de cumpărare a acestor venituri¹⁾. Datele reflectă situația pe o durată de circa 3 decenii în care în S.U.A. au avut loc — între anii 1948—1975 — 6 recesiuni.

	1948/49	1953/54	1957/58	1960/61	1969/70	1973/75
Scăderea procentuală a veniturilor personale (în prețuri constante) (%)	3,1	2,5	2,2	1,0	1,3	3,4

În toată această perioadă, scăderea reală a veniturilor a fost în medie de 2,3%. Procesul de erodare a puterii de cumpărare continuă și previziunile oficiale în varianta optimistă arată că în trimestrul IV 1980, în comparație cu trimestrul IV din 1979, dinamica inflației va fi de 12,3%, iar nivelul prețurilor în 1980 comparativ cu 1979 va fi cu 11—12% mai ridicat.

Intr-adevăr, după cel de al doilea război mondial manifestările inflaționiste s-au accentuat treptat, aceasta spre deosebire de anii anteriori cînd inflația avea un caracter oarecum accidental. Manifestările extraeconomice erau condițiile care creau sau favorizau nașterea și propagarea inflației, a cărei prezență era evidențiată de creșterea, de mai lungă sau mai scurtă durată, a prețurilor sub influența dezechilibrului între oferta și cererea de mărfuri și a unei emisiuni monetare în exces.

O altă particularitate a lumii capitaliste contemporane — de după cel de al doilea război mondial — constă în existența și creșterea inflației concomitent cu existența și creșterea șomajului. Dovadă sînt manifestările ce au avut loc în S.U.A. în 1948—1975. Pe cele șase perioade de recesiune, evoluția a fost următoarea:

	1948/49	1953/54	1957/58	1960/61	1969/70	1973/75
Rata de șomaj — în % —	7,9	6,1	7,5	7,1	6,1	9,0

La mijlocul anului 1980, rata de șomaj este de 7,5% și se prevede că la mijlocul anului 1981 va fi de circa 8,0%, în creștere deci cu 6,7%, numărul șomerilor sporind (de la 7,8 milioane la 8,5 milioane) cu aproape 9%. În ceea ce privește evoluția inflației, în raport cu mijlocul anului 1980, se prevede că la mijlocul anului 1981 prețu-

rile bunurilor de consum să crească cu 9,2%²⁾.

Această particularitate a anilor de după cel de al doilea război mondial contrastează cu atît mai mult cu forma de manifestare a inflației din anii anteriori, cu cît lipsa de simultaneitate între inflație și șomaj era un lucru de la sine înțeles, o legitate necontestată a economiei capitaliste. Măsurile de politică economică menite să combată inflația implicau, de regulă, sporirea șomajului; invers, în vederea reducerii șomajului se utilizau măsuri inflaționiste. Spre deosebire de aceasta, în anii ce au urmat celui de-al doilea război mondial asistăm la manifestări concomitente și de același sens, în fapt fe-

nomene de creștere atît a inflației cît și a șomajului. Firesc, în știința economică a perioadei postbelice a apărut un termen nou corespunzător care consemnează prezența acestei realități în viața economică. Este vorba de **stagflație**, respectiv de faptul că, odată cu stagnări în viața economică — deci șomaj — se desfășoară și procesul de inflație.

O a treia trăsătură caracteristică constă în apariția și amplificarea unui comportament social și individual care denotă existența unei psihologii inflaționiste, fenomenul fiind acceptat ca o componentă intrinsecă a vieții în societatea capitalistă contemporană. Dovadă în acest sens este introducerea măsurilor de indexare a prețurilor bunurilor de consum în raport cu salariile, precum și a prețurilor materiilor prime în raport cu cele ale bunurilor de investiții etc. Fenomenele și manifestările inflaționiste sînt, deci, atît de curente și de intrinseci societății încît se stabilesc legături de interdependență — reciproc acceptate de cei interesați — între dinamica prețurilor ca expresie a inflației și dinamica corespunzătoare necesar a fi asigurată diferitelor categorii de venituri ale populației. Aceasta — pentru a realiza și menține o cît

mai „echitabilă“ echivalență în schimburile de bunuri și servicii în cadrul economiei naționale și, pe cît posibil și în raport cu alte economii naționale. În acest sens putem menționa propunerile de reevaluare a depunerilor bancare pentru a le menține la paritatea puterii de cumpărare, în condițiile accentuării manifestărilor inflaționiste.

Sintem, de asemenea, în prezența și a altor manifestări similare, cum sînt nivelul ridicat al dobinzilor, fuga spre investiții în aur, bijuterii, în lucrări de artă, fără să mai vorbim de investiții în terenuri și imobile. Acest comportament al statului burghez, al agenților economici și al populației este prezent în concepția celor mai reprezentativi economiști burghezi contemporani. Ilustrativ este punctul de vedere exprimat de cunoscutul economist american Paul A. Samuelson, distins în 1970 cu premiul Nobel în științele economice. Într-un recent interviu³⁾ vorbind despre inflație el spune: „Ca și mulți alți economiști moderni eu cred că rădăcinile problemei noastre constau în aceea că noi suferim de o inflație cronică, endemică. Un nou cuvînt — stagflația — care nu a apărut în primele ediții ale lucrărilor mele, este de acum prezent în orice manual“. Ocupîndu-se de persistența inflației, A. Samuelson arată că „Economiștii nu știu cum să evite marile depresiuni. Noi nu știm cum să evităm în mod perfect stagflația, cum să evităm anumite tendințe inflaționiste“. Un alt economist tot alît de cunoscut, J. K. Galbraith⁴⁾ afirmă că „Inflația înseamnă creșterea continuă a prețurilor, a ansamblului prețurilor în care se includ și veniturile și salariile“. De asemenea, : „Ceea ce este sigur este că o dată cu epuizarea pieței (autorul înțelege prin aceasta că piața nu mai are putere de a fi regulatorul economiei) capacitatea de a stabili prețurile și în general toate celelalte pîrgii ale activității economice scapă domeniului exclusiv al economiștilor și intră în sfera politicului“, ajungînd la concluzia că un rol determinant au în aceste condiții marile întreprinderi, sindicatele și alte organizații sociale. Iată și opinia economistului francez Serge Christophe Kolm⁵⁾. Combătînd poziția extremă pe care se situează economiștii monetariști, atunci cînd dezbate teoriile lui Keynes, și fiind de acord și subliniînd rolul pe care îl are cantitatea de monedă în circulație și respectiv influențele acesteia în ceea ce privește creșterea prețurilor, autorul citat, afirmă că greșeala monetariștilor constă în faptul că ei nu țîn seama de „condițiile politice“ care determină creșterea cantității de monedă în circulație și că această amestecă „știința adevărată cu ideologia primitivă“.

¹⁾ Vezi publicația U. S. News and World Report din 19 mai 1980 Washington D. C. Calculul este făcut în prețuri constante. S-au deflaționat veniturile nominale pe baza indicelui de creștere a prețurilor cu amănuntul.

²⁾ Vezi „U. S. News and World Report“ din 14 iulie 1980.

³⁾ Interviul cu Paul A. Samuelson publicat în Economic Impact nr. 22 din 1980, Washington D. C.

⁴⁾ N. Salinger, J. K. Galbraith, A și total — sau aproape totul — despre economic, Paris, 1978.

⁵⁾ Revista La Recherche nr. 100, mai 1979, Paris.

Din poziția acestor economiști, ca și a multor alora, reținem faptul că, plecând de la continuitatea cu care se manifestă tendințele inflaționiste în economia capitalistă contemporană prezența fenomenelor în cauză este teoretizată și admisă ca o componentă în sistemul de concepte ce reflectă pe plan teoretic mecanismul de funcționare al economiei capitaliste contemporane.

Unele formulări teoretice merg chiar mai departe găsind inflației merite în promovarea creșterii economice, cu condiția — remarcă cei ce au acest punct de vedere — ca amplexarea acesteia să nu depășească o anumită limită (se vorbește, de regulă, de 10% ca limită maximă). Un studiu⁶⁾ în care s-a analizat perioada 1958—1967 își pune, și încearcă să răspundă, la întrebarea dacă inflația are avantaje economice. Autorii afirmă că ipoteza după care „un nivel moderat al creșterii inflației ar exercita un efect favorabil asupra creșterii economice” nu este o problemă nouă — ca preocupare a economiștilor — dar aceasta nu a fost studiată încă, mai amplu până în prezent. După părerea autorilor ipoteza este confirmată de desfășurarea activității economice din perioada 1958—1966, perioadă în care ritmul de creștere al inflației — în 17 țări dezvoltate — a fost în medie de circa 3—8% anual.

Autorii afirmă că în ceea ce privește țările în curs de dezvoltare nu se pot trage aceleași concluzii privind eventualele efecte favorabile ale unui ritm de creștere a prețurilor de până la maximum 10% anual. Acest ritm a fost și este de altfel de regulă depășit de țările în curs de dezvoltare. Autorii formulează punctul lor de vedere în felul următor: „Pentru ansamblul țărilor un ritm moderat al inflației pare a merge în consens cu un ritm ridicat al investițiilor” și mai departe că „beneficiile pe care le obțin țările în curs de dezvoltare din acest efect favorabil constă,

probabil, în faptul că compensează dezavantajul pe care îl constituie — pentru țările care cunosc o inflație moderată — o balanță de plăți în general mai puțin sănătoasă decât aceea a țărilor în care prețurile sînt stabile”. Afirmările optimiste de mai sus, au fost infirmate de deceniul ce a urmat celui la care se referă studiul în cauză. Într-adevăr, iată cum a evoluat durata — în luni — a recesiunilor⁷⁾ ce au avut loc în economia S.U.A., recesiuni care și-au intensificat apariția.

1948/49	1953/54	1957/58	1960/61	1963/70	1973/75
11	10	8	10	11	16

Următoarele date⁸⁾ — privind dinamica prețurilor cu amănuntul în deceniile 1970 și 1980 — sînt, de asemenea, concludente în același sens.

Perioada	Țările						
	O.C.D.E.	S.U.A.	Japonia	R.F.G	Franța	Anglia	Italia
1960/1970	3,4%	2,5%	5,7%	2,5%	4,1%	4,1%	4,0%
1970/1979	8,8%	7,2%	9,1%	4,1%	9,2%	13,1%	13,4%
1980 tr. I	13,4%	14,3%	7,3%	5,5%	13,3%	19,3%	21,4%

Datele sînt concludente mai ales dacă sînt puse față în față cu ritmul scăzut al creșterii producției industriale⁹⁾ (schimbări medii anuale).

	1950/60	1960/70	1970/79
Țările O.C.D.E.	3,9	4,0	3,5
S.U.A.	3,9	4,8	4,1
Japonia	17,2	14,0	4,3
R.F. Germania	9,7	5,6	2,5
Franța	6,3	5,8	3,3
Anglia	5,2	2,7	1,9
Italia	8,8	7,0	3,1

Într-adevăr, în deceniul '70 în comparație cu deceniul '60 producția industrială și-a încetinit ritmul (de la +4,9 medie anuală în 1961/70 la +3,5 în 1970/79) în timp ce prețurile cu amănuntul și-au intensificat ritmul de creștere (de la 3,4% la 8,8%); rata șomajului — pe ansamblul țărilor O.C.D.E. — a sporit continuu ajungînd la 5,3% în 1979 față de 2,8% în anii 1963-73.

Expunînd aceste particularități caracteristice modului de manifestare a

fenomenului inflației în anii ce au urmat celui de al doilea război mondial constatăm în același timp că, pe de o parte inflația a devenit mai amplă, s-a

adîncit tot mai mult și, pe de altă parte, perioadele prezenței sale s-au succedat tot mai aproape una de alta.

prof. Roman MOLDOVAN

⁶⁾ Inflație și creștere: un studiu empiric de A. P. Thirwale și C. A. Barton, Revista Problemes economiques nr. 1252 din 30 dec. 1971.

⁷⁾ „Recesiune și prețuri, o analiză a documentelor” U. S. News and World Report, 19 mai 1980.

⁸⁾ Berichte — publicație a Institutului pentru politică și economie internațională, caietul 8, august 1980, Berlin.

⁹⁾ Idem.

Priorități și orientări în dezvoltarea economică

India — coordonate ale politicii economice

DE LA IDEILE lui Mahatma Gandhi asupra economiei prevalent sătești, a dezvoltării rurale integrate și pînă în prezent politicile economice ale Indiei au fost marcate de cerințele specifice fiecărei perioade și etape de dezvoltare, de orientări diverse care însă au încercat să ajungă la același rezultat: înlăturarea moștenirilor dominației colonialiste: nivelul scăzut al forțelor de producție, malnutriție, analfabetism. Actuala criză economică mondială s-a făcut simțită în India pe fondul unor probleme interne care s-au accentuat în ultimii ani — creșterea rapidă a inflației și a șomajului, majorarea deficitului bugetar și comercial, penuria acută de energie — ceea ce a făcut necesară trecerea la măsuri ferme de transformare economică în condițiile noilor priorități: industrializarea și autosatisfacerea energetică. Evidențiate de proiectul celui de-al VI-lea plan cincinal (1981—1985), aceste priorități vizează creșterea ritmului de dezvoltare a economiei naționale (venitul național va crește cu

5—5,3%) prin îmbunătățirea productivității muncii și a eficienței folosirii resurselor umane și materiale, intensificarea modernizării industriei în scopul satisfacerii nevoilor economice și tehnologice prin forțe proprii, valorificarea resurselor proprii de energie, punîndu-se un accent deosebit pe conservare și sporirea eficienței în utilizarea resurselor clasice, lărgirea surselor energetice alternative, precum și dezvoltarea unei agriculturi dinamice (scurtarea perioadelor dintre recolte, irigații etc).

Se vor majora și investițiile, inclusiv prin atragerea de fonduri suplimentare și autogestione regională.

O atenție deosebită se va acorda în acest context consolidării tuturor domeniilor științifice și tehnologice corespunzător necesității de a satisface cerințele economiei naționale. Este relevant faptul că India a reușit să-și realizeze o infrastructură științifică extensivă cu forță de muncă știin-

țifică și tehnologică care se apreciază că situează India pe locul trei în lume sub acest aspect.

În contextul preocupărilor energetice, guvernul indian este foarte activ în elaborarea unor programe de noi explorări petroliere. Avînd în vedere datorită mari ale Indiei provenite din importurile de petrol brut s-au luat măsuri ca în următorii cinci ani să se acorde o mai mare atenție prospecțiunilor deja începute (explorarea și exploatarea bazinelor petroliere și de gaze naturale Ratnagiri, Godavari, precum și în zona marină Andaman, Nicobar), paralel cu construirea de mari complexe petrochimice destinate prelucrării în țară a acestor resurse. Proiectelor menționate li se adaugă obiectivele de dezvoltare pe baze proprii a energiei nucleare (obținerea de uraniu îmbogățit, construirea a șapte noi uzine de apă grea), de utilizare mai judicioasă a resurselor de cărbuni și trecerea la utilizarea energiei solare și a biomasei.

Alături de proiectele energetice, alte programe industriale (din siderurgie, metalurgie, petrochimie) sînt susceptibile de a fi realizate pe bază de cooperare cu parteneri externi.

Nicolae STANCU

TENDINȚE-CONJUNCTURI

Dinamica prețurilor internaționale în luna octombrie 1980

PREȚURILE INTERNAȚIONALE au continuat tendința de creștere la produsele agroalimentare și combustibili și de scădere la materiile industriale. Prețurile internaționale de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R.S. România au crescut, potrivit indicelui I.E.M., cu 0,8%, comparativ cu 0,5% în septembrie a.c.

La produsele agroalimentare prețurile au crescut în medie cu 3,3%, sub influența unui interes sporit pentru import, ce a fost determinat de ultimele estimări privind scăderea producției mondiale de cereale, zahăr și semințe oleaginoase. În aceste condiții, prețurile au crescut la zahăr (+8,7%), cereale (+4,6%), semințe oleaginoase și grăsimi animale și vegetale (+0,7%), și au scăzut la animale, carne și produse animale (-0,7%). Pe piața combustibililor prețurile au crescut la produsele petroliere cu 6,8%, ca urmare a sporirii interesului de cumpărare generat de sistematizarea exporturilor de țiței din Irak și Iran, precum și a refuzului marilor companii petroliere de a utiliza din stocurile pe care le dețin. Scăderea prețurilor provizorii la cărbuni și cocs (-2,8%) reflectă diminuarea cursului de schimb al mărcii vest-germane (în care sînt exprimate aceste prețuri) față de dolarul american.

Interesul redus pentru cumpărarea de materii prime din partea industriei prelucrătoare, datorită situației nefavorabile a economiei țărilor occidentale, a continuat să exercite o influență depresivă asupra prețurilor la aceste produse. Astfel, prețurile au scăzut la minereuri (-8,6%), lemn și produse din lemn (-2,7%), cauciuc natural

INDICELUL SINTETIC I.E.M. ÎN ANII 1978-1979
SI SEPTEMBRIE-OCTOMBRIE 1980

Categorii de produse	Anul	1970=1972=100		
		Indici anuali	Sept. Oct.	
INDICIS GENERAL	1978	247,7	255,9	267,4
	1979	358,5	355,5	359,8
	1980		385,8	388,9
1. Produse alimentare	1978	191,8	195,8	205,0
	1979	223,2	226,3	229,0
	1980		282,7	292,1
- cereale	1978	187,7	186,4	193,5
	1979	251,1	245,3	250,7
	1980		278,5	291,2
- semințe oleag., prod. deriv., grășim. anim. și veg.	1978	201,6	211,7	220,3
	1979	237,0	253,8	231,7
	1980		228,8	231,5
- animale, carne și produse animale	1978	175,5	180,8	184,9
	1979	200,1	210,8	208,2
	1980		230,7	229,2
- zahăr și prod. tropicale	1978	228,8	236,8	243,2
	1979	250,0	262,0	269,9
	1980		514,3	559,2
2. Combustibili	1978	442,0	441,9	469,1
	1979	759,7	812,6	826,8
	1980		879,1	905,4
- cărbuni și cocs	1978	356,2	361,5	383,7
	1979	402,2	423,0	426,2
	1980		481,3	467,7
- țiței	1978	58,0	58,0	547,0
	1979	839,3	925,6	1024,9
	1980		1448,7	1448,7
- produse petroliere	1978	479,6	475,2	511,8
	1979	1049,6	1111,2	1128,1
	1980		1026,0	1055,9
3. Materii prime industriale	1978	211,5	223,2	232,1
	1979	258,2	266,1	267,3
	1980		280,3	274,5
- minereuri	1978	137,1	140,6	146,5
	1979	153,3	153,5	167,2
	1980		188,0	171,9
- metale	1978	202,8	215,6	222,9
	1979	250,8	254,7	256,2
	1980		255,8	252,5
- cauciuc	1978	279,2	310,4	329,8
	1979	357,9	365,9	369,2
	1980		409,2	388,9
- lemn și produse din lemn	1978	249,9	260,0	278,6
	1979	304,8	331,8	333,2
	1980		361,9	352,0
- fibre culm. și veg.	1978	215,1	221,7	228,1
	1979	232,1	234,8	236,6
	1980		300,4	298,4
- pieli	1978	247,7	284,9	293,1
	1979	389,7	338,5	336,4
	1980		222,9	228,6

*) Date provizorii pentru: ferrosulfon, ferrosilicid, țepi din țiței, vinerea de țepi, bulă, cocs de țepi, cherestea de rășinoasă, celuloză, hârtie, lută, mlașe, vite vii, porci vii.

(-2,5%), fibre textile naturale (-2,0%) și metale (-1,3%). Excepție au prezentat prețurile la piei brute de bovine care au crescut (+7,0%) sub influența menținerii unei oferte extrem de limitate.

Sectorul de conjunctură internațională și marketing — I.E.M.

Programe de dezvoltare

Madagascar: strategii pe termen lung

POTRIVIT aprecierilor specialiștilor malgași, produsul intern brut (PIB) va spori de la 425,2 miliarde FMG (205 franci malgași FMG = 1 dolar) în 1977 la 1766,5 miliarde FMG în anul 2000, adică cu 6,1% în medie pe an, reprezentînd sintetic una din opțiunile fundamentale în planificarea dezvoltării în perspectiva anului 2000, opțiuni care definesc strategia pe termen lung în care se inserează primele două planuri economice ale țării 1978—1980 și 1981—1984. Opțiunile pînă în anul 2000 se suprapun celor 3 etape intermediare de dezvoltare: 1978—1984 refacerea și modernizarea diferitelor structuri economico-sociale, cu accent pe latura productivă a obiectivelor de dezvoltare; 1985—1992 — accent pe sectorul productiv, paralel cu o intensificare progresivă a proiectelor sociale; 1993—2000 — intensificarea maximă a efortului în dezvoltarea producției în ramuri din ce în ce mai diversificate și în creșterea bunăstării sociale, astfel că, începînd cu anul 2000 se va atinge stadiul pe care specialiștii malgași îl definesc ca fiind determinat de dezvoltare autonomă, armonioasă și echilibrată.

De la 47% în prezent, agricultura își va diminua ponderea în producția națională globală la 33% în 2000 rămînînd, însă, principalul sector productiv. Concomitent, industria prelucrătoare își va spori ponderea de la 17% la 30%. În anul 2000 exporturile sînt evaluate la 275,4 miliarde F.M.G., de 4,3 ori mai mari decît cele actuale.

Al doilea plan național 1981—1984, hotărîtor pentru prima etapă prevăzută în strategia pe termen lung, acordă atenția principală dezvoltării industriei prelucrătoare, agriculturii și rețelei de transporturi.

Ocupînd locul central în acest plan, principalele proiecte industriale se referă la: siderurgia (oțelăria Moramanga de 100 000 t/an și un mare complex siderurgic la Soalala), chimie (acid fosforic la Tamatave, produse carbo-chimice la Sakoa, produse farmaceutice), industria cimentului (3 fabrici la Antsirabe, Majunga și Tulcar), industria hîrtiei (fabrica de la Mangoro), industriei electromecanice (prefabricate metalice pentru construcții, subsansamble pentru receptoare radio și TV, aparate de uz casnic, echipamente pentru microhidrocentrale, unelte și scule), industria alimentară (prelucrarea orezului, fabrici de ulei, zahăr, de conserve, produse lactate, prelucrarea peștelui ș.a.), industria textilă (un complex textil în zona sudică) și altele.

În cadrul schimburilor comerciale româno-malgașe la exportul românesc sînt prezente livrări de tractoare, autovehicule, aparate electrice și electrocasnice, produse alimentare ș.a. În baza unui acord de cooperare economică și tehnică și a protocoloalelor încheiate cu ocazia lucrărilor comisiei mixte de cooperare româno-malgașă, întreprinderile românești au inițiat o serie de acțiuni de cooperare în domeniul industrial, petrolier, minier, agricol și comercial.

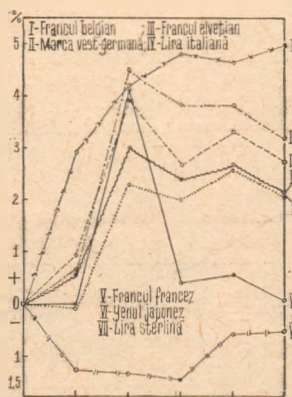
Marin FRĂNCU

EVOLUȚII MONETARE

ÎN PERIOADA 10—14.XI.1980 evoluția dolarului S.U.A. a fost puternic afectată de înregistrarea unui puternic fenomen de „profit taking” — închiderea pozițiilor speculative care s-au bazat pe tendința manifestată în ultimele intervale de valută S.U.A. Reacția respectivă a avut un efect amplificat de scăderea nivelului dobinzilor pe piața eurodolarilor care a fost doar parțial contracarată de majorarea la 12% a taxei scontului și la 15,3% a nivelului dobinzii preferențiale „prime rate” în S.U.A.

Lira sterlină a înregistrat un recul general față de restul valutei occidentale sub influența ascuțitului contradicțiilor dintre guvern și sindicate. Lira a înregistrat un minim al săptămînii de 2,3945 dolari și a recuperat la închidere cursul de 2,4160 dolari fiind numai cu 0,5% sub cursul de referință. Francul elvețian a înregistrat o depreciere puternică față de dolarul S.U.A. (nivel maxim de depreciere al intervalului de circa 1,6900 franci pentru un dolar) și a închis cu circa 2,5% peste cursul precedent la circa 1,7135 franci pentru un dolar.

Marca vest-germană a beneficiat de intervențiile masive ale Băncii naționale ale cărei rezerve valutare s-au diminuat în prima săptămînă a acestei luni cu circa 2,5 miliarde mărci. Marca a atins un maxim de circa 1.8990 mărci pentru un dolar și a închis cu circa 3,2% peste cursul de referință. Francul belgian a beneficiat, la rîndul său, de intervenții importante și a terminat intervalul cu circa 5% peste închiderea pre-

Evoluția principalelor valute occidentale în raport cu dolarul S.U.A. în perioada 10—14.XI.; bază: cursurile din 7.XI. a.c.

cedentă la un curs de aproximativ 30,55 franci/1 dolar. Francul francez a înregistrat o depreciere mai temperată față de dolarul S.U.A. și ca urmare a măsurilor autorităților care urmăresc să frîneze întărirea sa excesivă în raport cu valutele participante la sistemul monetar vest-european. La închidere, francul a cotelat la circa 4,4035 franci/1 dolar. Lira italiană a avut o mișcare asemănătoare și a închis cu circa 2,2% peste cursul de referință la circa 901,40 lire/1 dolar. Yenul japonez a avut o evoluție mai moderată mai ales la închidere cînd a înregistrat numai o depreciere de circa 0,1% față de nivelul precedent la un curs de circa 213 yeni/1 dolar.

Pe piața eurodepozitelor s-a înregistrat o scădere semnificativă a dobinzilor la eurodolarii și eurofrancii elvețieni, care la perioada de șase luni au fost de circa 15,25% și respectiv de 5,625%. Dobinzile la euro-mărcile vest-germane s-au menținut constante la circa 9,25%.

Pe piața aurului s-au înregistrat fluctuații destul de ample dar observatorii apreciază că un element caracteristic perioadei că aurul s-a stabilizat la un nivel minim de circa 600 dolari pe unce pentru etapa actuală. La primul fixing la Londra al săptămînii, prețul metalului galben a fost stabilit la 615,50 dolari pe unce.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

DOCUMENTAR

O prețioasă resursă energetică — ECONOMISIREA

CREȘTEREA considerabilă a prețului mondial al diferitelor surse de energie și în primul rînd a petrolului (de 10 ori în ultimul deceniu), mult mai rapidă în raport cu cea a prețurilor la bunurile și serviciile neenergetice, reprezintă nu un fenomen conjunctural, ci o tendință durabilă, care afectează, într-o măsură mai mare sau mai mică, toate țările lumii. Există elemente care permit să se afirme că prețul real al energiei și în primul rînd cel al petrolului va continua să sporească în anii următori, astfel încît nici o țară nu va putea eluda necesitatea de a-și adapta economia ținînd seama de criteriul consumului energetic. Este vorba de măsuri menite să asigure atît frînarea consumului total de energie, cît și restructurarea lui în sensul substituirii petrolului cu alte surse de energie mai ieftine și de perspectivă, inclusiv cu surse noi, neconvenționale.

Marile decalaje dintre state în privința nivelului dezvoltării economice își găsesc reflectarea și în discrepanțele ce caracterizează consumul de energie pe locuitor. Potrivit datelor Băncii mondiale, în țările industrializate consumul mediu de energie comercială raportat la numărul populației este în prezent de aproape 8 ori mai ridicat decît în țările în curs de dezvoltare cu venit intermediar și de peste 40 ori mai mare decît în țările cel mai puțin dezvoltate ale lumii. Deși se vor atenua întrucîtva în următoarele decenii, decalajele respective vor rămîne substanțiale. Așa cum s-a relevat la recenta Conferință mondială a energiei de la München, în timp ce în 1975 la dispoziția fiecărui locuitor din țările industrializate se aflau 4,4 tone de echivalent petrol pe an, țările în curs de dezvoltare dispuneau de numai 0,4 tone pe locuitor; pentru anul 2000 se estimează că fiecare locuitor din țările industrializate va consuma între 6,5 și 8,5 tone de echivalent petrol, față de numai 1 tonă în țările în curs de dezvoltare.

În aceste condiții este limpede că rezervele cele mai mari de economisire a energiei există — și vor exista și în continuare — în țările industrializate. Se cuvine semnalat totuși că în ultimii ani în țările industrializate s-a obținut o anumită frînare a creșterii consumului, soldată cu economisirea unor cantități tot mai mari de energie, chiar dacă aceasta a fost mai curînd efectul creșterii prețurilor decît al măsurilor guvernamentale vizînd reducerea consumului. Astfel, consumul total de energie al țărilor industrializate a sporit în perioada 1973—1978 cu numai 1 la sută în medie pe an, față de 5 la sută în intervalul 1960—1973. Și mai semnificativă este reducerea (cu circa 11 la sută între 1973 și 1978) a consumului total de energie și a celui de produse petroliere, ambele raportate la produsul național brut (vezi graficul). De remarcă că pînă în 1973 consumul de petrol al țărilor industrializate creștea într-un ritm sensibil mai rapid decît al altor

surse de energie. Se cuvine subliniat, de asemenea, că mai vechea tendință de limitare a utilizării cărbunelui ca sursă de energie pare să se fi inversat în ultimii cîțiva ani, iar energia hidrolică și nucleară și-a sporit mai rapid ponderea după 1973.

Substituirea petrolului cu alte surse energetice s-a produs totuși într-un ritm considerat nesatisfăcător, inferior celui scontat, fapt ce a avut ca efect menținerea mai mult sau mai puțin neschimbată a volumului importului net de petrol al țărilor industrializate, între 1973 și 1979, în ciuda creșterii extracției lor interne, în special în Marea Nordului și în Alaska. În legătură cu evoluția prezentată, experții F.M.I. scot în evidență existența unui decalaj de timp destul de lung pînă cînd consumul a început să reacționeze la creșterea prețului energiei, explicat prin caracterul treptat al înlocuirii sau modernizării utilajelor energofage, a căror uzură morală a luat-o înaintea celei fizice¹⁾. În plus, cu deosebire în prima jumătate a deceniului trecut, creșterea prețului energiei nu s-a repercutat în întregime asupra consumatorului final, mai ales în S.U.A. și în Canada, datorită temerii guvernelor de a nu impulsiona și mai mult accelerarea inflației. În felul acesta, relevă un recent studiu al Băncii mondiale²⁾, nici reducerea consumului și nici producția internă de energie nu au fost încurajate în măsura în care era de dorit, ceea ce este de natură să creeze noi presiuni asupra cererii de petrol (și deci asupra prețului) în viitor.

Cu toate rezultatele incontestabile obținute pînă acum în economisirea energiei, preocupările în această direcție se intensifică pe toate meridianele, date fiind importante rezerve care își aș-

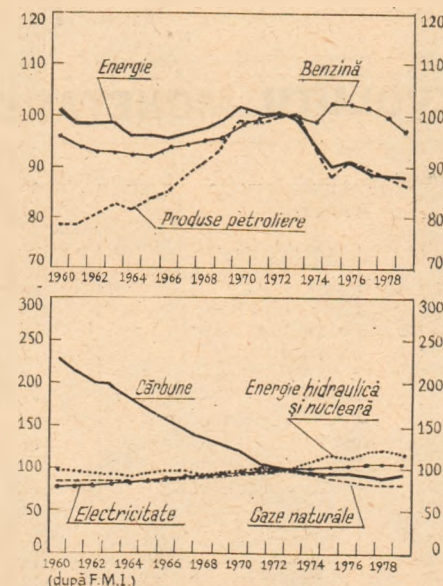
teaptă încă valorificarea. Un raport oficial privind perspectivele consumului de energie pe termen lung, elaborat în Franța de un grup de 44 de experți din cele mai diverse domenii și ramuri, la cererea Comisariatului general al planului, relevă că chiar în ipoteza unei creșteri economice rapide, consumul de energie al țării ar putea spori mult mai lent, cu numai 5 pînă la 10 la sută pînă în 1990. Comentînd acest raport, o revistă franceză sublinia că „lupta împotriva risipei este o operație rentabilă atît pentru întreprinderi cît și pentru gospodării, pentru stat și întreaga colectivitate. Ea ameliorează competitivitatea industriilor, reducînd prețul de cost; ea creează noi locuri de muncă, reducînd în același timp dependența de străinătate³⁾. Astfel, studiile care au stat la baza programului de economisire a energiei în sectorul public pînă în 1985, adoptat recent de guvernul francez, relevă eficiența acestei acțiuni: cu investiții de numai 10 000 franci per tonă de echivalent petrol consumată s-ar putea obține economii totale de ordinul a 900 milioane de franci.

Calculule efectuate în U.R.S.S. evidențiază existența unor importante posibilități de economisire a energiei în toate fazele ciclului energetic, nu numai la consumatorul final. Se apreciază astfel că pierderile de energie electrică în timpul transportului pe întreg teritoriul sovietic ar putea fi reduse cu 1,5—2 la sută, ceea ce ar însemna o economie de pînă la 20—25 miliarde kWh pe an. Noi măsuri de economisire a energiei au fost adoptate recent de guvernul japonez. Și lista exemplorilor ar putea continua.

POSIBILITAȚI de economisire a energiei, este adevărat, comparativ mai reduse, există și în țările în curs de dezvoltare, care în prezent contează cu numai 13 la sută în structura consumului mondial de energie comercială, cu perspectiva de a nu depăși 17 la sută în 1990.

Criza energetică a afectat puternic economia țărilor în curs de dezvoltare, nevoite să plătească tot mai multe deșeurile atît pentru produsele industriale importate din țările occidentale dezvoltate, cît și pentru importul de petrol, fără a dispune de regulă de posibilitatea de a oferi pe piața mondială produse la care prețurile să sporească într-un ritm asemănător celui al produselor industriale sau al petrolului.

Dacă în țările mai dezvoltate din punct de vedere economic consumul de

Evoluția consumului de energie raportat la produsul național brut (în prețuri constante) în țările industrializate, în perioada 1960—1979 (1972 = 100)

¹⁾ I.M.F. World Economic Outlook, Washington, D.C., 1980, p. 77—78.
²⁾ Banque mondiale, Rapport sur le développement dans le monde, 1980, Washington, D.C., 1980, p. 16.
³⁾ Le Nouvel Observateur, nr. 822, 15 august 1980.
⁴⁾ Experții Băncii mondiale estimează că pînă la sfîrșitul deceniului, consumul de energie al țărilor industrializate va spori cu circa 30%, comparativ cu 40% produsul lor național brut.

energie va spori într-un ritm mai lent decât produsul național brut⁴⁾ în țările mai puțin dezvoltate, cu toate măsurile de economisire ce se vor adopta, consumul de energie urmează să crească mai rapid față de P.N.B., una din cauze fiind necesitatea trecerii la utilizarea unor surse de energie comercială. (Se știe că în prezent circa jumătate din energia consumată de un grup de circa 35 de state cel mai puțin dezvoltate ale lumii provine din surse necomerciale; în multe dintre aceste țări, în mediul rural, surse necomerciale cum sint lemnul de foc sau deșeurile animale contează cu până la 85 la sută din consumul de energie pentru gătit și încălzit al populației.

Or, în condițiile în care ar fi necesară împădurirea a 50 milioane de hectare până în anul 2000 pentru a putea acoperi necesarul de lemn de foc al populației țărilor în curs de dezvoltare, iar ritmul actual al împăduririlor reprezintă sub 10 la sută din cel necesar, recurgerea la alte surse de energie, comerciale, inclusiv solară și eoliană, devine imperativă, chiar abstractie făcând de implicațiile despăduririlor masive asupra mediului înconjurător, inclusiv a climei.

Creșterea previzibilă a prețului energiei importate, în primul rând a petrolului, este un fenomen de natură să agraveze deficitul balanței plăților țărilor în curs de dezvoltare, ținând seama de dificultatea lor de a spori, exporturile sau de a obține noi credite pentru a acoperi o „notă petrolieră“

care devine tot mai scumpă. În același timp, datorită scumpirii petrolului, într-o serie de țări în curs de dezvoltare se poate trece la exploatarea în condiții mai avantajoase a unor resurse energetice — petrol, gaze, cărbune, hidroenergie etc. — considerate până acum ca fiind marginale, nerentabile. Adoptând un program riguros de economisire a energiei și transformând lărgirea bazei proprii de resurse energetice într-un obiectiv prioritar al strategiei lor naționale a dezvoltării în anii '80 — arăta președintele Grupului Băncii mondiale, Robert McNamara, la recenta sesiune anuală a acestui organism — țările în curs de dezvoltare și-ar putea reduce importul de petrol cu 3 milioane de barili pe zi, respectiv cu 150 milioane tone pe an până în 1990. Aceasta le-ar permite să-și reducă cu peste 50 milioane de dolari costul importurilor anuale de petrol, la circa 230 miliarde de dolari. Realizarea acestui obiectiv merită să le asigure sporirea autonomiei lor energetice presupune, desigur, investiții considerabile, estimate numai pentru perioada 1981—1985 la circa 185 miliarde dolari în prețurile constante ale anului 1980 (spre comparație, sectorul energetic a beneficiat în ultimii cinci ani de investiții de numai 80 miliarde de dolari). O parte a finanțării — complementară efortului propriu al țărilor în cauză — ar urma să fie suportată de noua instituție afiliată la Banca mondială, a cărei creare în scopul prospectării și exploatării resurselor minerale și a surselor de

energie proprii a fost hotărâtă la sesiunea din acest an a F.M.I.—B.I.R.D.

În țara noastră, deși consumul specific de energie primară a cunoscut în ultimii ani o tendință de reducere, el continuă să fie de două ori mai mare decât media mondială. De aceea, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 14—15 octombrie a.c., „Este necesar să acționăm cu toată hotărârea pentru reducerea consumului de combustibil și energie. Astăzi, pe plan internațional, toți afirmă că cea mai bună sursă de energie este economisirea, deci reducerea consumului de energie. Trebuie să acționăm mai hotărât în această direcție!“

Reflectând continuarea cu fermitate a acțiunilor de economisire a energiei în toate sectoarele de activitate, planul pe anul 1981 adoptat recent de Marea Adunare Națională prevede un consum de energie primară cu 620 mii tone combustibil convențional mai mic decât în anul 1980, în condițiile în care venitul național crește cu 7 la sută. În același timp, se depun eforturi serioase în vederea intensificării punerii în evidență și valorificării mai rapide a unor noi surse de energie, dezvoltarea bazei proprii în acest domeniu constituind unul din obiectivele prioritare stabilite în documentele celui de al XII-lea Congres al partidului, în vederea realizării independenței energetice a țării până la sfârșitul acestui deceniu.

Dinu DRAGOMIRESCU

Extinderea relațiilor economice externe

(Urmare din pag. 14)

Așa cum a dovedit-o practica de până acum, formula românească de cooperare reprezintă un cadru deosebit de adecvat realizării de operațiuni de aport valutar atunci cind la realizarea operațiunilor de comercializare sint atrase mai multe întreprinderi de comerț exterior.

Efectuarea de operațiuni comerciale pe piețele externe cu orice fel de mărfuri și valori străine răspunde, totodată, unei tendințe manifestate pe plan internațional, de diversificare a activității firmelor de trading. În acest fel se asigură o stabilitate a activității firmelor de comerț, în ciuda unor conjuncturi nefavorabile ce se pot ivi, la un moment dat, pentru un produs sau domeniu de activitate.

Îndatoriri deosebite în inițierea și derularea operațiunilor de aport valutar vor reveni și întreprinderilor și instituțiilor ce oferă servicii conexe comerțului internațional. Colaborarea întreprinderilor de comerț exterior cu aceste unități economice trebuie să asigure stimularea unor operațiuni de aport valutar, prin așezarea lor pe baze strict economice. Pornind de la această necesitate, proiectul de lege reglementează activitățile de finanțare comercială ale B.R.C.E., creînd cadrul dezvoltării lor pe baze economice. Astfel, spre exemplu, se precizează că: „creditele în valută se acordă întreprinderilor de comerț exterior în condițiile pieței internaționale“.

Avînd în vedere posibilitatea de crearea a unor conturi pentru disponibilită-

țile în valută ale întreprinderilor de comerț exterior, consider că o prevedere similară cu cea referitoare la credite trebuie făcută și în legătură cu dobînzile ce se acordă de către B.R.C.E. pentru disponibilitățile în valută ale întreprinderilor de comerț exterior.

Ținînd seama de faptul că întreprinderile de comerț exterior Romtrans și Navlomar colaborează în permanență cu întreprinderile noastre de comerț exterior pe linia asigurării transporturilor internaționale de mărfuri, serviciile oferite de acestea trebuie să fie asigurate cu cointeresarea economică a tuturor participanților la operațiunile de aport valutar.

Rețea externă de comercializare mai eficace

ASIGURAREA unei rețele externe de comercializare guvernate de principiul autoconducerii și autogestunii economico-financiare este cheia eficacității activității de comerț exterior. Pornind de la această realitate, proiectul de lege acordă o atenție deosebită creării celor mai eficiente forme ale rețelei comerciale externe. Se enumeră în acest sens: filiale, sucursale, societăți comerciale proprii sau mixte, birouri tehnico-comerciale, expoziții permanente și magazine de desfacere, depozite de mărfuri și alte forme de comercializare, precum și centre proprii sau societăți mixte de achiziționare (pentru asigurarea importului eficient de materii prime).

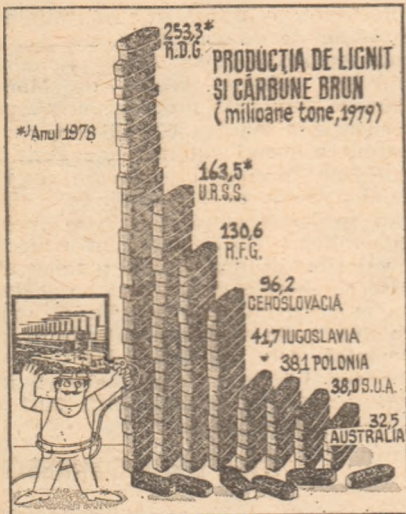
Toate aceste forme ale rețelei de comercializare reprezintă unități comerciale cu autogestione, ale căror rezultate financiare vor fi incluse în bugetul de venituri și cheltuieli al fiecărei întreprinderi (soldul dintre veniturile și cheltuielile prevăzute în bugetele rețelei externe de comercializare și de asistență tehnică și service, aprobate de organul colectiv de conducere al întreprinderii). În spiritul proiectului de lege, **propun ca în cadrul acestor prevederi să fie inclusă și activitatea delegațiilor permanenți ai întreprinderilor de comerț exterior în cadrul reprezentanțelor comerciale ale țării noastre în străinătate.**

Existența rețelelor de comercializare ale fiecărei întreprinderi de comerț exterior pe anume piețe constituie alt argument pentru colaborarea între întreprinderile noastre de comerț exterior pe linia schimbului de informații privitoare la posibilitățile de plasare a produselor românești pe piețele externe. Precizarea posibilităților de asigurare a unor agenți comerciali, cu garanții materiale corespunzătoare, alături de marea varietate de forme de distribuție externă, va crea cadrul legal pentru ca întreprinderile noastre să acționeze ținînd seama de fenomenele specifice fiecărei piețe și zone geografice, de costurile specifice ale rețelei de comercializare și, în consecință, de necesitățile reale de dezvoltare a acesteia.

Prin combinarea cunoașterii merceologice a mărfurilor de export cu cunoașterea tehnicilor de comercializare și cu utilizarea la maximum a rețelei de comercializare externă a fiecărei întreprinderi se va putea asigura o eficiență maximă în activitatea noastră de comerț exterior.

Reconsiderarea cărbunilor inferiori

„CRIZA“ energetică a impulsionat, între altele, și extracția de lignit și cărbune brun, folosiți în special drept combustibil în centralele electrice, unde — cu anumite amenajări — pot înlocui hidrocarburile lichide și gazoase. Dintre producătorii mai importanți din lume cele mai înalte creșteri ale volumului extracției în perioada 1973—1979 au înregistrat Spania (de peste 3,3 ori), S.U.A. (circa 3 ori), Turcia

Sursa datelor: Calculat după Monthly Bulletin of Statistics, septembrie 1980

(2,6 ori), Grecia (1,7 ori), România (circa 1,4 ori), Australia și Iugoslavia (1,3 ori) ș.a.m.d.

După cum se vede din graficul alăturat pe primul loc în lume se situează, detașat, R.D. Germană, urmată de Uniunea Sovietică, R.F. Germană și alte țări, în majoritatea lor țări dezvoltate din punct de vedere industrial, unul dintre producătorii de seamă de cărbune fiind și R.P. Chineză (cu o producție globală de cărbune de 620 mil. tone în 1979).

Bulgaria: masele plastice în construcțiile de mașini

ÎN BULGARIA funcționează de câțiva ani Centrul pentru aplicarea maselor plastice în construcții de mașini, care are ca sarcină de bază nu numai elaborarea de piese din mase plastice destinate acestei ramuri, dar și promovarea de noi soluții tehnologice. Astfel, de pildă, centrul aduce o contribuție sistematică la implantarea largă a metodei bulgare de turnare la contrapresiune a pieselor din mase plastice, industria din R.P. Bulgaria specializându-se în construcția diferitelor mașini de turnat după metoda respectivă. Până la începutul acestui an specialiștii centrului au conceput aproximativ 220 tipuri de piese separate din mase plastice, efectul economic rezultat ridicându-se la 5,2 milioane de leva.

Avantajul constă nu numai în faptul că o tonă de mase plastice se obține cu cheltuieli mai reduse decât o tonă de

metal, dar și în aceea că — prin turnarea cu precizie a pieselor din mase plastice — se elimină prelucrările ulterioare costisitoare (în cazul pieselor de metal). Se apreciază că cincinalul 1981—1985 va fi marcat, între altele, printr-o nouă ofensivă a maselor plastice în domeniul construcțiilor de mașini, cu un dublu efect: reducerea greutății echipamentului fabricat și realizarea de economii apreciabile de metale, energie și o serie de materii prime. Conform prevederilor Ministerului construcțiilor de mașini din R.P. Bulgaria, după ce producția de elemente din mase plastice, destinate acestei ramuri, a sporit de trei ori între anii 1975 și 1980, ea va fi de șapte ori mai mare în 1985 și de peste 10 ori în 1990 (în raport cu același an de bază).

Orientări ale economiei japoneze în anii '80

IMPULSUL pe care l-a imprimat dezvoltării economiei japoneze revoluția tehnico-științifică, începută în deceniul al cincilea al secolului nostru, se va epuiza probabil în anii '80 — apreciază economiștii japonezi. Totuși ritmul mediu de creștere economică se va menține în Japonia cu circa 2% superior celui din alte țări capitaliste dezvoltate sub efectul conjugat a trei factori, și anume: avantajele dezvoltării cercetărilor științifice într-o serie de ramuri de vîrf; intensitatea, relativ mai ridicată, a concurenței pe piața internă; stabilitatea raporturilor dintre muncă și capital. O problemă acută a asigurării ritmului creșterii economice va rămâne și în deceniul următor aprovizionarea corespunzătoare cu purtători de energie.

Se consideră că procesul de restructurare a industriei japoneze va continua, deși într-un ritm mai lent, orientându-se către întărirea echilibrului între diferitele ramuri, în condițiile unui ritm impresionant de creștere în domeniul prestărilor de servicii și al electronicii. În ceea ce privește raționalizarea și modernizarea activității productive, ea urmează să se concentreze în servicii către populație.

Valențe ale căldurii recuperate

ÎN FRANȚA se află în curs de definitivare o serie de măsuri legislative care să stimuleze utilizarea energiei termice, degajată de instalațiile industriale, pentru încălzirea clădirilor, a serelor etc., în vederea economisirii petrolului importat. Se apreciază că, în decurs de un deceniu, la asemenea sisteme de încălzire ar putea fi racordată consumatori reprezentând echivalentul a două milioane de apartamente, ceea ce ar permite economisirea a 4—5 milioane t.e.p.

Intrucât este vorba de investiții considerabile în construirea rețelelor de încălzire, se va urmări criteriul rentabilității funcționării acestora, rentabilitate determinată înainte de toate de trei factori mai importanți: costul con-

strucției rețelei, numărul utilizatorilor care se vor racorda în scurt timp la rețea și diferența între prețul unitar al hidrocarburilor folosite anterior pentru încălzire și cel al energiei termice ce urmează să li se substituie.

Piața comună: disparități regionale

PRESA vest-germană relevă faptul că indicii medii de dezvoltare economică a țărilor membre ale Pieței comune maschează deseori ample disproporții regionale, iar în condițiile recesiunii economice prelungite teza „armonizării“ nivelurilor de dezvoltare a țărilor membre devine tot mai mult o formulă abstractă. Se citează, între altele, faptul că în Corsica sau în regiunea Calabria (Italia) valoarea producției industriale, raportată pe locuitor, este de două și — respectiv — șase ori mai redusă decât în regiunea Hamburg (R.F.G.); pe de altă parte, nivelul șomajului înregistrat în Irlanda, în regiunea Liège (Belgia) sau în Calabria depășește de aproape două ori indicele său mediu pe ansamblul Pieței comune.

Se apreciază că o serie de factori de conjunctură economică externă (indeosebi majorarea prețurilor la energie și materii prime) și internă (scăderea rentabilității producției, modificarea structurii investițiilor, inflația, degradarea situației în domeniul ocupării forței de muncă ș.a.) amenință să agraveze disproporțiile existente între gradul de dezvoltare a diferitelor țări membre ale Pieței comune, a diverselor regiuni ale acestora. În ceea ce privește capacitatea de rezistență, de adaptare la restricțiile apărute în fața dezvoltării economice, țările Pieței comune se eșalonează între R.F.G., aflată în postura cea mai favorabilă, și Anglia, plasată la extremitatea opusă.

Reciclarea hirtiei

PROBLEMA PRIORITARĂ în actualele condiții impuse de necesitatea economisirii materiilor prime — în special a petrolului — reciclarea hirtiei constituie o preocupare serioasă pentru multe din țările industrializate care sînt mari importatoare și consumatoare de hirtie, apreciază revista britanică „The Economist“. Potrivit sursei menționate, în 1979 numai țările Pieței comune obțineau 25 mil. tone de hirtie și carton prin reconducție, folosind 10 mil. t de hirtie veche și 13 mil. t pastă de hirtie. Cel mai puternic angajat în această acțiune sînt Danemarca, Olanda, Anglia și Italia care recuperează respectiv 70%, 55%, 50% și 48% din hirtia consumată.

În ce privește tehnologia folosită la reciclare, fabricanții de hirtie încearcă metode noi constînd din creșterea cantității de argilă și alte minerale amestecată cu fibra de hirtie pentru creșterea calității noului produs. Astfel s-a ajuns în mod experimental la utilizarea a pînă la 40% argilă (față de 10% în mod normal la ziare și 30% la reviste), în compoziția totală a hirtiei de ziar.

GLOSAR

Facilitățile de credit ale F.M.I.

ANUL 1974 a marcat începutul perioadei marilor și larg răspânditelor dezechilibre ale balanțelor de plăți. În acel an, țările membre ale O.P.E.C. au realizat un excedent global urias — 60 miliarde dolari — iar mai mult de trei sferturi din țările lumii au înregistrat mari deficite. De atunci, cu unele excepții, situația a rămas neschimbată.

Fondul Monetar Internațional (F.M.I.), organismul specializat al O.N.U., chemat să sprijine țările membre în eforturile lor de echilibrare a balanței plăților, a trebuit să se adapteze acestei situații. Căile („facilitățile”) de acordare a sprijinului financiar al F.M.I. sînt în număr de șase:

(1) **Tranșele normale de credit**, constînd din: (a) tranșa rezervei — fosta tranșă aur — în mărime de 25 la sută din cota de participare (subscrierea la capital) a țării la F.M.I., care poate fi obținută în mod automat, și (b) 4 tranșe de credit, fiecare reprezentînd cîte 25 la sută din cotă, condițiile de obținere fiind tot mai dificile pentru fiecare tranșă superioară. În ultimul an financiar (aprilie 1979 — martie 1980), F.M.I. a împrumutat 1,3 miliarde D.S.T. (1 D.S.T. = circa 1,25 dolari S.U.A.) în cadrul tranșelor normale de credit. Una din posibilitățile de sporire a sprijinului F.M.I. pe această cale este majorarea cotelor de participare, mărimea tranșelor depinzînd de mărimea cotei subscrise de fiecare țară beneficiară. Majorarea cotelor se face periodic. În prezent, a fost convenită, dar încă neratificată de țările membre, a 7-a majorare, însumînd 19,6 miliarde D.S.T.

(2) **Facilitatea finanțării compensatoare** se obține de țările care din motive neprevăzute (de exemplu o secetă) n-au realizat încasările din export scontate. Introdusă în 1963, această facilități s-a acordat într-o măsură sporită începînd din 1975 (4,5 miliarde D.S.T. în perioada 1974—1980).

(3) **Facilitatea extinsă** a fost înființată în 1974 în sprijinul țărilor care au nevoie de timp mai îndelungat decît 1—2 ani — perioada cea mai uzitată pentru creditele F.M.I. — pentru a-și echilibra balanța plăților. Creditele acestei facilități, a căror rambursare se efectuează într-o perioadă pînă la 8 ani, au însumat în 1979—1980 numai 460 milioane D.S.T.

(4) **Împrumuturile din fondul de sprijin** administrat de F.M.I. care colectează cîștigul rezultat din vânzarea de aur de către acest organism (într-o perioadă de 4 ani s-au vîndut din stocul F.M.I. 776 tone, reprezentînd o șesime din stoc, cu un preț mediu de 241 dolari uncia, față de fostul preț oficial de 42,2 dolari). Aceste împrumuturi se acordă în condiții avantajoase țărilor celor mai puțin dezvoltate.

(5) **Facilitatea suplimentară** (denumită și facilitătea Witteveen, după numele directorului general al F.M.I. care a inițiat-o) a colectat fonduri în sumă de 7,9 miliarde D.S.T. de la unele țări producătoare de petrol și țări industriale. Se acordă credite în condițiile uzuale ale F.M.I.

(6) **Facilitatea stocurilor tampon** se acordă țărilor care doresc să fie finanțate pentru constituirea de stocuri de mărfuri, în vederea combaterii tendințelor de scădere a prețurilor internaționale la mărfurile care constituie principalul articol de export al unor țări. Volumul acestor credite este restrîns: în ultimii 6 ani, 79 mil. D.S.T.

La aceste facilități se adaugă alocările de D.S.T., care formează un capitol aparte, distinct de facilitățile propriu zise. În total, mijloacele financiare distribuite sub diferite forme de F.M.I. țărilor membre se ridică la aproape 10 miliarde D.S.T. Dobînda este inferioară celei de pe piață.

C. K.

Acordul multifibre

Călin Cosma, Sfîntu Gheorghe — 1) Așa numitul aranjament multifibre (AMF), negociat în cadrul GATT, care

reglementează comerțul mondial cu textile, expiră la sfîrșitul anului viitor. Aranjamentul în cauză a fost încheiat inițial în 1973 și reînnoit în 1977, pentru o perioadă de cinci ani. Aranjamentul reînnoit a fost semnat de 42 țări. Rolul acestui aranjament este de a menține

în anumite limite exportul de produse textile (mai ieftine) al țărilor în curs de dezvoltare pe piețele țărilor industrializate.

2) Pe piața liberă prețul petrolului, care a sporit cu peste 20% de la începutul conflictului dintre Iran și Irak, se apropie în prezent de nivelul său record din 1979.

Industria aeronautică

Mihai Ghidrihan, Sinaia — Se apreciază că anul trecut în lume s-au deplasat cu avionul 747 milioane persoane, cu 99 milioane, respectiv cu 13% mai multe decît în anul 1978. În același timp, coeficientul de ocupare a aeronavelor s-a ridicat la nivelul record de 66%, datorită introducerii unor sisteme mai avantajoase de achitare a costului călătoriilor.

Datorită tendinței ascendente a transportului aerian, industria aeronautică se dezvoltă într-un ritm mai rapid decît cel pe ansamblu industriei. Ea se numără, în Occident, printre puținele ramuri cu perspective clare de dezvoltare rapidă în continuare. În plus, are loc o sporire a numărului țărilor producătoare de avioane, tendință ilustrată de scăderea ponderii avioanelor de producție americană cu 40% din parcul mondial anul trecut paralel cu creșterea în ultimul deceniu a ponderii avioanelor construite în țările membre ale Pieței comune (de la 19,7% la 34,8%) și în alte zone ale lumii.

Deși dispune de o dotare tehnică de nivel ridicat, industria aeronautică ocupă un mare număr de oameni (977 000 în S.U.A., 420 000 în țările Pieței comune, dintre care 215 000 numai în Anglia etc.).

După cum se știe, pe baza realizărilor obținute pe calea industrializării, țara noastră a trecut și ea la dezvoltarea unei industriei aeronautice. Dealtfel, țara noastră are o veche tradiție în acest domeniu; mai mulți români s-au numărat printre pionierii aviației mondiale,

iar industria aeronautică românească s-a bucurat și în trecut de un înalt prestigiu internațional.

Combaterea bolilor tropicale

Ieronim Ghiță, Drăgășani — Programul special de luptă contra malariei tropicale, lansat de Organizația Mondială a Sănătății în 1975 cu sprijinul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare și al Băncii mondiale vizează șase categorii de asemenea maladii, pentru a căror combatere mijloacele erau insuficiente, dar considerate susceptibile de cea mai rapidă ameliorare. Cele șase maladii (între care se numără malaria, lepra, bilharzioza, boala somnului) afectează în total peste 1 miliard de locuitori ai planetei noastre. În mod deosebit programul amintit a deschis perspectiva unei veritabile „revoluții sanitare” prin punerea la punct a două vaccinuri, unul contra paludismului, iar celălalt contra leprei. În prezent circa 340 milioane de oameni trăiesc, lipsiți de orice protecție, în zone în care paludismul este endemic. Numai în zona intertropicală a Africii această maladie se dovedește anual fatală pentru 1 milion de copii în vîrstă de pînă la cinci ani.

Cel mai mare succes al medicinei tropicale l-ar reprezenta însă combaterea leprei: în prezent există încă în lume 11 milioane de leproși declarați. Ca și malaria, bilharzioza este și ea în expansiune în condițiile extinderii lacurilor artificiale și sistemelor de irigații în zonele tropicale. Această maladie afectează în prezent 200 milioane de oameni din 70 de țări ale lumii. Combaterea ei presupune nu numai medicamente adecvate, ci și o educație sanitară avansată. O recrudescență cunoaște și boala somnului care afectează atît oamenii (45 milioane, în 26 țări) cît și animalele.

Prin programul amintit, cel mai ambițios lansat nîmă acum pentru combaterea bolilor tropicale, beneficiază de

subvenții 660 de programe de cercetare considerate promițătoare, întreprinse în țări dezvoltate și în curs de dezvoltare.

Este limpede că succesul programului va depinde nu numai de progresele realizate pe plan pur științific, ci și de mecanismele de difuzare în masa populației a acestor cuceriri, ca și de îmbunătățirea radicală a alimentației, malnutriția oferind un teren favorabil celor mai diverse maladii.

Petroliere cu pinze?

Anton Runcu, Brăila — 1) Ideea de a dota cu pinze navele de cursă lungă a început deja să fie aplicată în Japonia. În luna august șantierul naval Nippon Kokan a lansat un petrolier de 60 metri lungime, echipat cu un motor de 7 500 CP și cu două pinze cu o suprafață de 194 metri pătrați. Pinzele sînt manevrate automat pe baza comenzilor date cu ajutorul unui calculator, permițînd — potrivit constructorului — reducerea cu pînă la jumătate a consumului de carburant în ipoteza unui vînt de intensitate mijlocie.

La Londra s-a organizat recent un simpozion pe tema navigației cu pinze, care a reunit pentru două zile circa 200 de experți din lumea întreagă. După unele opinii exprimate cu acest prilej, peste 20 de ani mai mult de 50% din navele comerciale de cursă lungă vor fi dotate și cu pinze.

2) Tunelul submarin dintre insulele japoneze Hokkaido și Hunshu, aflat în curs de execuție, va avea o lungime de 54 km. Costul său este evaluat la 2,3 miliarde dolari. Pentru strîmtoarea Gibraltar nu s-a căzut încă de acord asupra realizării unei legături (pod sau tunel) intercontinentale, care pe amplasamentul avut acum în vedere ar avea o lungime de 28 km. Strîmtoarea Gibraltar este traversată anual de 3,7 milioane persoane și 370 000 autovehicule.

Revista ECONOMICA

Ediție de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 47 din 21 noiembrie 1983

- Contribuție remarcabilă la promovarea țelurilor majore ale securității și colaborării în Europa și în lume (D. Dinu) 1
- O concepție dinamică, profund științifică, asupra dezvoltării economiei românești (N. Ionescu) 3

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Concentrarea eforturilor în investiții pentru urgentarea punerii în funcțiune a capacităților de producție principale (Gh. Ruscanu) 5
- Randamente superioare prin mecanizare și tehnologii avansate în zootehnie (Ion Bianu) 7
- Dezbateri „R.E.” Accelerarea înnoirii și modernizării produselor și tehnologiilor 10
- Mecanismul economico-financiar: funcționalitate-eficiență. Acordul global — formă superioară de organizare și retribuție a muncii în construcții-montaj (Mircea Morariu, Emil Petridean) 12
- Cadru fertil pentru extinderea relațiilor economice externe (Florin Pogonaru) 14
- Consolidarea și ridicarea pe un plan superior a marilor realizări din economie (I) (Dumitru Ciucur, Constantin Popescu) 15
- Cititorii au cuvântul 17

CONDUCERE ● ORGANIZARE

- „R.E.” militează pentru generalizarea analizei valorii. De la preocupări sporadice, la o activitate organizată, permanentă în sprijinul reducerii cheltuielilor materiale (Ioan Olaru) 18

TEORII ● IDEI

- Efecte ale industrializării asupra diviziunii sociale a muncii și schimbului de activități în economia României (I) (Gh. Răducanu) 21
- Școli ● curente ● economiști. Economiști români militanți pentru instruirea și emanciparea țăranimii (III) (prof. dr. Oprea Parpală) 22

ECONOMIE MONDIALĂ

- Inflația — componentă intrinsecă a economiei capitaliste contemporane (I) (prof. Roman Moldovan) 25
- Tendințe — conjuncturi 27
- Documentar. O prețioasă resursă energetică — economisirea (Dinu Dragomirescu) 28
- Mondorama 30
- Curier 31

ÎN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI: Generalizarea experienței înaintate. Raționalizări în concepția, construcția și utilizarea S.D.V.-urilor

IN THIS ISSUE

- A remarkable contribution to the promotion of the major objectives of security and collaboration in Europe and throughout the world (D. Dinu) 1
- Fertile framework for the development of the economic foreign relations (Florin Pogonaru) 14
- Improve and upgrade the great achievements in the economy (I) (Dumitru Ciucur, Constantin Popescu) 15
- Effects of the industrialization on the social division of labour and activities trading in Romania's economy (Gh. Răducanu) 21
- Schools ● trends ● economists. Romanian economists militants for the education and the emancipation of the peasantry (III) (Prof. Dr. Oprea Parpală) 22
- Inflation, basic component of the contemporary capitalist economy (I) (Prof. Roman Moldovan) 25

DANS LE NUMÉRO

- Une remarquable contribution à la promotion des objectifs majeurs de la sécurité et la collaboration en Europe et dans le monde (D. Dinu) 1
- Un cadre fertile pour l'élargissement des relations économiques extérieures (Florin Pogonaru) 14
- La consolidation des grands accomplissements de l'économie (I) (Dumitru Ciucur, Constantin Popescu) 15
- Effets de l'industrialisation sur la division sociale du travail et sur l'échange d'activités dans l'économie de la Roumanie (Gh. Răducanu) 21
- Ecoles ● courants ● économistes. Economistes roumains militants pour l'instruction et l'emancipation de la paysannerie (III) (prof. dr. Oprea Parpală) 22
- L'inflation, une composante intrinsèque de l'économie capitaliste contemporaine (prof. Roman Moldovan) 25

СОДЕРЖАНИЕ

- Замечательный вклад в осуществление великих целей безопасности и сотрудничества в Европе и во всем мире (Д. Дину) 1
- Продолжительная основа для расширения внешнеэкономических отношений (Флорин Погонару) 14
- Упрочение и поднятие на более высокий уровень великих достижений в области экономики (I) (Думитру Циукур, Константин Попеску) 15
- Действие индустриализации на социальное разделение труда и на обмен деятельностью в экономике Румынии (Г. Рăдукану) 21
- Школы ● течения ● экономисты. Румынские экономисты, борющиеся за просвещение и эмансипацию крестьянства (III) (проф. др. Опри Парпала) 22
- Инфляция, внутренняя составная современной капиталистической экономики (I) (проф. Роман Молдован) 25

În atenția celor ce studiază în învățămîntul politico-ideologic

În numărul din 5 decembrie, revista va publica pentru cursul „Probleme fundamentale ale economiei socialiste, ale aplicării noului mecanism economico-financiar în etapa făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate” următoarele consultații:

1. Dezvoltarea planificată a economiei naționale. Documentele Congresului al XI-lea al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii planificate a societății noastre.

2. Politica P.C.R. de amplasare rațională a forțelor de producție pe teritoriul țării, asigurarea dezvoltării proporționale a tuturor județelor — temelie a ridicării gradului de civilizație materială a întregului popor. Programul-directivă de dezvoltare economico-socială a României în profil teritorial în perioada 1981-1985. Sarcinile organelor și organizațiilor de partid pentru îndeplinirea lui.

3. Necesitatea obiectivă și căile trecerii la o nouă calitate, superioară în întreaga activitate economică. Sarcinile ce revin organelor și organizațiilor de partid privind îmbunătățirea activității economico-financiare și sporirea eficienței economice în toate domeniile de activitate.

În numărul din 30 ianuarie 1981 se vor publica consultații în ajutorul celor care studiază în învățămîntul politico-ideologic la sate.

În atenția candidaților pentru admiterea în învățămîntul superior economic

La 5 decembrie a.c. revista va începe publicarea consultațiilor în ajutorul candidaților pentru admiterea în învățămîntul superior economic.

Pentru facilitarea încheierii abonamentelor direct la redacție, completați, decupați și remiteți comanda-tip din suplimentul revistei noastre.

Redacția și administrația: București Bd. Magheru nr. 28-30 etaj I, 70159, sectorul 1. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1 București. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Scintei”

LUNA CADOURILOR — LUNA DECEMBRIE

Cadouri utile puteți procura din magazinele întreprinderilor
comerciale ale **DIRECȚIEI GENERALE COMERCIALE A MUNICIPIULUI BUCUREȘTI**

● ȚESĂTURI DIN BUMBAC ȘI LINA, MĂTĂȘURI

RUXANDRA, Calea Victoriei 114 ;
SATURN, str. Lipscani 45 ;
INTIM, str. Băcani 35 ;
LINA DE AUR, Calea Victoriei 31 ;
SOMEȘANA, bd. Gheorghe Gheorghiu-Dej 7 ;
CALEIDOSCOP, bd. General Magheru 1—3.

● TRICOTAJE ȘI ARTICOLE DE GALANTERIE

BUCUR-OBOR, șos. Colentina 2 ;
VULTURUL DE MARE, str. Bărăției 31 ;
magazinele **MATERNA** din Calea Dorobanți bloc 8 ;
bd. 1 Mai bloc 35 ; bd. Metalurgiei 7 ; șos. Iancului
bloc 113 ;
MACUL ROȘU, str. Lipscani 37 ;
SANTAL, str. Lipscani 47 ;
Complexul **DUNĂREA**, str. Biserica Enei 2—4 ;
magazinele din Calea Victoriei 12 și 55 ; bd. N. Băl-
cescu 36 ; bd. I. Șulea bloc 2 ; șos. Giurgiului 1.

● CONFECȚII MODERNE PENTRU TOATE VÎRȘTELE

GALERIA MODEL, șos. Pantelimon bloc 47 ;
FAMILIA, str. Lipscani 55 ;
MODA ZILEI, Calea Victoriei 33 ;
MODERN, bd. Gheorghe Gheorghiu-Dej 8 ;
MAGAZINUL TINERETULUI, Calea Dorobanți
bloc 10.

● INCĂLȚĂMINTE „FLEXIN“ (DIN IMITAȚIE DE PIELE ȘI DIN CAUCIUC)

ELEGANT, str. 13 Decembrie 1 ;
SELECT, bd. Gheorghe Gheorghiu-Dej 5 ;
SUPERB, Piața Palatului

● CONFECȚII, TRICOTAJE, INCĂLȚĂMINTE PENTRU COPII, JUCĂRII ȘI JOURI IN- STRUCTIV-EDUCATIVE

AȘCHIUȚĂ, Calea Griviței 210 ;
VOINICEL, str. Șelari 5 ;
VULTURUL DE MARE, str. Bărăției 31 ;
LUMEA COPIILOR, str. Lipscani 69 ;
magazinele din Calea Griviței 163 ; str. Drumul Tâ-
berei bloc C 15 ; str. Lipscani 41 și 56 ; șos. Giurgiu-
lui 119.

● ARTICOLE PENTRU SPORT-TURISM

MAGAZINUL SPORTIVILOR, str. Lipscani 85 ;
CABANA, bd. 1848 nr. 3 ;
ALPIN, bd. N. Bălcescu 24.

● ARTICOLE METALO-CHIMICE, PODOABE PENTRU POMUL DE IARNĂ LA TOATE UNITĂȚILE A.B.C. DIN :

șos. Alexandriei bloc C 11 ;
bd. General Magheru 29 ;
str. Bibescu-Vodă 24 ;
pasajul N. Bălcescu ;
piața Cosmonauților ;
șos. Pantelimon bloc 59—60 ;
str. Lipscani 29 ;
șos. Giurgiului 125.

● ARTICOLE FOTO-MUZICĂ.

Calea Griviței 142 ;
Pasajul N. Bălcescu ;
Bd. Gheorghe Gheorghiu-Dej 10 ;

● ARTIZANAT ȘI BIJUTERII

BUCUR-OBOR, șos. Colentina 2 ;
magazinele din Calea Griviței 88 și 122 A ; Calea
Dorobanți bloc 9 ; Bd. Gării de Nord 2—4.

LUNA DECEMBRIE - LUNA CADOURILOR

În magazinele întreprinderilor comerciale ale **DIRECȚIEI GENERALE COMERCIALE**
A MUNICIPIULUI BUCUREȘTI găsiți cadouri potrivite pentru cei dragi

